دیجی‌نامه
Beyond News. Into Stories

مجموعه آموزشی و آمادگی مصاحبه

# نمونه سوالات مصاحبه

# مدیران مدارس

## نسخه جامع هفت بخش

بازخوانی، ویرایش و تکمیل محتوای منبع
پرسش‌های تفکیک‌شده همراه با پاسخ

**مجموعه کامل | ۵۳۴ پرسش و پاسخ**

ویرایش اصلاح‌شده دیجی‌نامه
فونت یکان بخ • فهرست پیونددار • منابع تکمیلی

ویرایش و بررسی منابع: ۱۱ آبان ۱۴۰۵

# فهرست نسخه جامع

بخش ۱ | فردی، انگیزشی و آمادگی پرونده ..... ۳
بخش ۲ | احکام و معارف مصاحبه ..... ۹
بخش ۳ | دانش سیاسی و اطلاعات عمومی ..... ۲۴
بخش ۴ | مدیریت آموزشی و وظایف مدیر مدرسه ..... ۴۳
بخش ۵ | موقعیت‌های تربیتی و اداره مدرسه ..... ۵۲
بخش ۶ | شوراها، انجمن‌ها و آیین‌نامه‌های مدرسه ..... ۶۱
بخش ۷ | بانک مرور پرسش‌های مصاحبه ..... ۷۲
منابع و یادداشت تدوین ..... ۹۸

# بخش ۱ | فردی، انگیزشی و آمادگی پرونده

## معرفی فردی و آماده‌سازی مدارک

**پرسش ۱** **خودتان را کوتاه و منظم معرفی کنید.**

**پاسخ پیشنهادی:** «من [نام و نام خانوادگی]، دانش‌آموختهٔ [رشته و مقطع] هستم و [مدت واقعی] در حوزهٔ آموزش فعالیت کرده‌ام. تجربهٔ اصلی من [مسئولیت مرتبط] است. در یکی از فعالیت‌ها، برای [مسئله] اقدام [اقدام واقعی] را انجام دادم و نتیجه [نتیجهٔ قابل توضیح] بود.» اطلاعات داخل کروشه را با واقعیت جایگزین کنید.

**پرسش ۲** **اگر دربارهٔ خانواده پرسیده شد، چه اطلاعاتی ارائه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «در حد سؤال، وضعیت تأهل و اطلاعات کلیِ مرتبط دربارهٔ خانواده را توضیح می‌دهم. برای حفظ حریم خصوصی، وارد جزئیات غیرضروری نمی‌شوم.» شغل یا تحصیلات اعضای خانواده را فقط مطابق واقعیت بیان کنید.

**پرسش ۳** **گواهی دوره‌های آموزشی و فعالیت‌های فوق‌برنامه را چگونه ارائه می‌کنید؟**

**پاسخ:** گواهی‌های معتبر و مرتبط را براساس موضوع و تاریخ مرتب می‌کنم. برای هر دوره، نام برگزارکننده، مدت، مهارت آموخته‌شده و کاربرد آن در مدرسه را توضیح می‌دهم. ارائهٔ گواهی، جایگزین نشان‌دادن توانایی عملی نیست.

**پرسش ۴** **برای ارائهٔ پایان‌نامه، کتاب یا مقاله چه آمادگی‌ای لازم است؟**

**پاسخ:** عنوان اثر، مسئلهٔ اصلی، روش کار، نتیجه و سهم واقعی خود را مرور می‌کنم. اصل یا تصویر معتبر اثر را مطابق درخواست جلسه همراه می‌برم و آماده‌ام دربارهٔ ارتباط آن با آموزش و مدیریت مدرسه توضیح دهم.

**پرسش ۵** **افتخارات و تشویق‌نامه‌ها را چگونه معرفی می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «در [رویداد واقعی]، در سطح [مدرسه، منطقه، استان یا کشور]، رتبه یا تقدیر [عنوان واقعی] را کسب کرده‌ام. نقش من [شرح نقش] بود و مدرک مربوط را همراه دارم.» افتخار گروهی را دستاورد فردی معرفی نمی‌کنم.

### پرسش ۶ برای اثبات بومی‌بودن چه مدارکی باید آماده شود؟

**پاسخ:** فقط مدارکی که در فراخوان یا دعوت‌نامهٔ معتبر خواسته شده است؛ برای مثال، مدارک هویتی، سوابق تحصیل یا سکونت، در صورت پذیرش در همان فراخوان. ملاک نهایی، ضابطهٔ اعلام‌شده برای همان مرحله است.

### پرسش ۷ سوابق داوطلبانه و فعالیت‌های اجتماعی را چگونه بیان می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در [نام نهاد یا برنامهٔ واقعی]، در فاصلهٔ [تاریخ]، مسئولیت [شرح فعالیت] را داشته‌ام. مهارتی که از آن آموخته‌ام [مهارت] است.» عضویت، همکاری موردی و مسئولیت اجرایی را از یکدیگر جدا بیان می‌کنم.

### پرسش ۸ اگر سابقهٔ همکاری در انتخابات یا نهادهای امدادی داشته باشید، چگونه ارائه می‌کنید؟

**پاسخ:** نام برنامه، سال، نهاد برگزارکننده و مسئولیت دقیق را همراه با مدرک معتبر توضیح می‌دهم. اگر چنین سابقه‌ای ندارم، آن را صادقانه می‌گویم و سابقهٔ فرضی نمی‌سازم.

### پرسش ۹ آیا تعداد عکس و مدارک اداری جزوهٔ قدیمی برای جلسهٔ فعلی هم الزامی است؟

**پاسخ:** خیر. در جزوهٔ اصلی، دوازده قطعه عکس سه در چهار ذکر شده است؛ اما تعداد و نوع مدارک جلسهٔ فعلی باید از دعوت‌نامه یا اطلاعیهٔ معتبر همان مرحله بررسی شود. مدارک را در پوشه‌های جدا و دارای برچسب قرار می‌دهم.

## پرسش‌های فردی و انگیزشی

### پرسش ۱۰ ویژگی‌های یک دوست خوب چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** «صداقت، مسئولیت‌پذیری، احترام متقابل و خیرخواهی را مهم می‌دانم. دوست خوب می‌تواند نقد محترمانه کند، در حفظ اعتماد قابل اتکا باشد و به رشد فکری و اخلاقی رابطه کمک کند.» برای تکمیل پاسخ، یک تجربهٔ واقعی و کوتاه بیان کنید.

### پرسش ۱۱ دوستان صمیمی شما چه کسانی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** «دوستان نزدیک من از محیط [محیط واقعی آشنایی] هستند. ارتباط ما بر پایهٔ [علایق و ارزش‌های واقعی مشترک] شکل گرفته است.» دربارهٔ اشخاص دیگر فقط اطلاعات عمومی و مرتبط را بیان کنید.

**پرسش ۱۲ چرا شغل معلمی و مسئولیت مدیریت مدرسه را انتخاب کرده‌اید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «به یادگیری و رشد دانش‌آموزان علاقه دارم. در تجربهٔ [تجربهٔ واقعی] دیده‌ام که برنامه‌ریزی و همکاری همکاران چه اثری بر کیفیت آموزش دارد. می‌خواهم در مدیریت، این تجربه را به اقدام‌های روشن و قابل ارزیابی تبدیل کنم.»

**پرسش ۱۳ اوقات فراغت خود را چگونه می‌گذرانید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «بخشی از وقت آزاد من صرف [فعالیت واقعی] می‌شود. برای استراحت، ارتباط خانوادگی و یادگیری هم برنامه دارم.» فعالیتی را انتخاب کنید که واقعاً انجام می‌دهید و بتوانید دربارهٔ آن توضیح دهید.

**پرسش ۱۴ اگر دانش‌آموزان کلاس شلوغ کنند و به توضیحات شما توجه نکنند، چه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «ابتدا آرامش خود را حفظ می‌کنم، توجه کلاس را با یک دستور کوتاه و روشن به فعالیت برمی‌گردانم و بررسی می‌کنم علت، ابهام تکلیف، خستگی یا مسئله‌ای دیگر است. قواعد را یادآوری می‌کنم و در صورت تکرار، گفت‌وگوی خصوصی و پیگیری تربیتی انجام می‌دهم.»

**پرسش ۱۵ یک تدریس کوتاه چگونه آماده می‌کنید؟**

**پاسخ:** یک هدف یادگیری روشن انتخاب می‌کنم، با یک سؤال یا مثال شروع می‌کنم، توضیح کوتاه و فعالیت متناسب ارائه می‌دهم و در پایان با یک پرسش، یادگیری را بررسی می‌کنم. زمان، پایهٔ تحصیلی و امکانات در طراحی تدریس لحاظ می‌شوند.

**پرسش ۱۶ برای روخوانی قرآن در جلسه چه آمادگی‌ای لازم است؟**

**پاسخ:** خواندن دقیق حروف، حرکات و وقف‌های متداول را تمرین می‌کنم. صفحهٔ درخواستی را با آرامش و بدون شتاب می‌خوانم؛ اگر واژه‌ای را اشتباه بخوانم، همان بخش را اصلاح می‌کنم. ادعای تسلط به ترتیل را فقط در صورت داشتن این مهارت مطرح می‌کنم.

**پرسش ۱۷ قرآن چه تأثیری در زندگی و کار حرفه‌ای شما داشته است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «برای من، تأکید بر امانت‌داری، عدالت، احترام و مسئولیت‌پذیری اهمیت دارد. در کار آموزشی تلاش می‌کنم این ارزش‌ها را در رفتارهایی مانند رعایت حق دانش‌آموز و پرهیز از تبعیض نشان دهم.» یک مصداق واقعی اضافه کنید.

### پرسش ۱۸ چه برنامه‌های تلویزیونی یا رسانه‌ای را دنبال می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «برنامه‌های [عنوان واقعی] را برای [هدف واقعی] دنبال می‌کنم. دربارهٔ خبرها، تاریخ انتشار و منبع را بررسی می‌کنم و میان گزارش خبری و تحلیل تفاوت می‌گذارم.» نام برنامه یا عادتی را که ندارید، بیان نکنید.

### پرسش ۱۹ اگر انتقاد یا پیشنهادی دربارهٔ سازمان داشته باشید، چگونه مطرح می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «پیشنهاد می‌کنم برای [مسئلهٔ مشخص]، اقدام [راهکار عملی] با مسئول و زمان پیگیری مشخص اجرا شود. نتیجه را می‌توان با [شاخص قابل بررسی] سنجید.» نقد را مستند و محترمانه مطرح کنید و از تعمیم تجربهٔ یک مدرسه به همهٔ سازمان پرهیز کنید.

### پرسش ۲۰ پوشش و آراستگی در محیط آموزشی را چگونه انتخاب می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «پوشش خود را متناسب با ضوابط معتبر محیط کار، آراستگی و شأن حرفه‌ای انتخاب می‌کنم. برای من، احترام به دیگران و کیفیت رفتار حرفه‌ای نیز به اندازهٔ ظاهر اهمیت دارد.» دربارهٔ عادت‌های شخصی، مطابق واقعیت پاسخ دهید.

## پرسش‌های اعتقادی و اجتماعی مرتبط

### پرسش ۲۱ وظیفهٔ شهروندی و حرفه‌ای شما در قبال ساختار قانونی کشور چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** «به رعایت قانون، مسئولیت‌پذیری، حفظ حقوق دیگران و انجام درست وظایف حرفه‌ای پایبندم. در محیط مدرسه، گفت‌وگو را محترمانه و بر پایهٔ اطلاعات معتبر پیش می‌برم و از تحمیل دیدگاه شخصی به دانش‌آموزان پرهیز می‌کنم.»

### پرسش ۲۲ مرجع تقلید شما چه کسی است و چگونه او را انتخاب کرده‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «مرجع تقلید من [نام واقعی] است و انتخابم بر پایهٔ [روش واقعیِ معتبر برای تشخیص صلاحیت و اعلمیت] بوده است. مسائل موردنیاز را از رساله و پایگاه رسمی دفتر ایشان بررسی می‌کنم.» نام مرجع، موضوعی شخصی است و باید واقعی باشد.

### پرسش ۲۳ اگر دیر به نماز جماعت برسید، چگونه اقتدا می‌کنید؟

**پاسخ:** در رکعت و حالتی که اقتدا صحیح است، با نیت و تکبیر به نماز می‌پیوندم؛ برای مثال، در رکوع باید به رکوع امام برسم. تکلیف قرائت و ادامهٔ نماز به رکعت امام و رکعت خودم بستگی دارد و باید مطابق فتوای مرجع تقلید رعایت شود.

### پرسش ۲۴ معمولاً چه دعاهایی می‌خوانید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «دعای [عنوان واقعی] را می‌خوانم و با معنای بخش‌هایی از آن آشنا هستم.» اگر پرسش صرفاً دانشی باشد، می‌توان نمونه‌هایی مانند دعای کمیل، دعای توسل یا دعاهای قرآنی را معرفی کرد؛ عادت عبادی را نباید برخلاف واقعیت بیان کرد.

### پرسش ۲۵ یک دعای کوتاه برای قنوت بخوانید.

**پاسخ:** «رَبَّنَا آتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَفِی الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ». معنای آن، درخواست نیکی در دنیا و آخرت و دوری از عذاب است.

### پرسش ۲۶ دعای مشهور شب جمعه چیست؟

**پاسخ:** دعای کمیل از دعاهای مشهور شب جمعه است. شب جمعه، از غروب پنجشنبه آغاز می‌شود. در بیان پاسخ، میان شناخت نام دعا و ادعای خواندن منظم آن تفاوت بگذارید.

### پرسش ۲۷ معنای ذکرهای نماز را چگونه مرور می‌کنید؟

**پاسخ:** معنای حمد، توحید، ذکر رکوع و سجود، تشهد و سلام را به ترتیب مرور می‌کنم. برای مثال، «سُبحانَ رَبّیَ العَظیمِ وَبِحَمدِهِ» بیان پاکی و ستایش پروردگار بزرگ است.

### پرسش ۲۸ نظر شما دربارهٔ برجام چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** «برجام توافقی دربارهٔ برنامهٔ هسته‌ای ایران بود. ارزیابی آن را براساس متن توافق، میزان اجرای تعهدات، آثار اقتصادی و گزارش‌های معتبر انجام می‌دهم. دربارهٔ تحولات جدید، به خبر دارای تاریخ و منبع استناد می‌کنم و رخدادهای سال‌های گذشته را وضعیت امروز معرفی نمی‌کنم.»

### پرسش ۲۹ آخرین سخنرانی مقام مورد سؤال دربارهٔ چه موضوعی بوده است؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در سخنرانی منتشرشده در تاریخ [تاریخ بررسی‌شده] و در جمع [مخاطبان]، موضوع اصلی [موضوع] بود و نکتهٔ برجستهٔ آن [خلاصهٔ دقیق] بود.» این پاسخ به روز جلسه وابسته است؛ نام، تاریخ و مضمون را از متن رسمی همان سخنرانی تکمیل کنید.

### پرسش ۳۰ داعش چیست و چگونه شکل گرفت؟

**پاسخ:** داعش یک گروه تروریستی با ریشه در شبکه‌های جهادیِ افراطی در عراق است که در بستر جنگ و بی‌ثباتی عراق و سوریه گسترش یافت. برای تحلیل پیدایش آن باید عوامل سازمانی، امنیتی و سیاسی را جدا بررسی کرد؛ نسبت‌دادن پیدایش آن به یک عاملِ اثبات‌نشده، پاسخ دقیقی نیست.

### پرسش ۳۱ هولوکاست چه رویدادی است؟

**پاسخ:** هولوکاست، آزار و کشتار نظام‌مند حدود شش میلیون یهودی به دست آلمان نازی و همکاران آن در جنگ جهانی دوم است. این رویداد اسناد تاریخی گسترده دارد. بررسی سیاست دولت‌های امروز، موضوعی جدا از انکار این جنایت تاریخی یا نفرت‌پراکنی علیه یک گروه انسانی است.

### پرسش ۳۲ دربارهٔ رویدادهای سال ۱۳۸۸ چگونه پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «این پرسش به رخدادهای پس از انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۸۸ مربوط است. میان تجربهٔ مستقیم، خبر و تحلیل تفاوت می‌گذارم. دربارهٔ نقش اشخاص یا احکام قضایی، به سند معتبر استناد می‌کنم و بر قانون‌مداری، پرهیز از خشونت و احترام به حقوق مردم تأکید دارم.»

### پرسش ۳۳ علل گرانی و تورم را چگونه توضیح می‌دهید؟

**پاسخ:** تورم معمولاً حاصل ترکیبی از رشد نقدینگی، ناترازی مالی، تغییرات نرخ ارز، هزینه‌های تولید، محدودیت عرضه و انتظارات است. سهم هر عامل در یک دوره به داده نیاز دارد. در مصاحبه، ادعای قطعی دربارهٔ علتِ واحد مطرح نمی‌کنم و آثار تورم بر دسترسی عادلانه به آموزش را نیز در نظر می‌گیرم.

# بخش ۲ | احکام و معارف مصاحبه

## تقلید و مفاهیم پایهٔ احکام

### پرسش ۱ در چه موضوعاتی می‌توان تقلید کرد؟

**پاسخ:** تقلید در احکام عملی دین، برای کسی است که مجتهد نیست و به احتیاط معتبر هم عمل نمی‌کند. باورهای بنیادی مانند توحید و نبوت باید بر پایهٔ شناخت و اطمینان شکل بگیرند؛ تقلید در فروع عملی را نباید با پذیرش بی‌دلیل اصول اعتقادی یکی دانست.

### پرسش ۲ تفاوت ولی‌فقیه و مرجع تقلید چیست؟

**پاسخ:** مرجع تقلید، فقیهی است که واجد شرایط مرجعیت است و مقلدان در احکام عملی از فتوای او پیروی می‌کنند. ولی‌فقیه، در چارچوب نظریه و ساختار حقوقی جمهوری اسلامی، مسئولیت رهبری و ادارهٔ عمومی را دارد. این دو عنوان از نظر کارکرد یکسان نیستند و قانون اساسی برای رهبری شرایط مشخصی تعیین کرده است.

### پرسش ۳ در جزوه، ضرورت ولایت فقیه در عصر غیبت چگونه توضیح داده شده است؟

**پاسخ:** استدلال منبع بر تداوم نیاز جامعه به قانون، اجرای احکام اجتماعی و وجود مسئولیت ادارهٔ عمومی تکیه دارد. در بخش نقلی، به توقیع منسوب به امام مهدی، مقبولهٔ عمر بن حنظله و روایت «اللهم ارحم خلفائی» استناد شده است. این‌ها بیان یک دیدگاه فقه سیاسی‌اند؛ بررسی اعتبار و دلالت روایات، بحث تخصصی جداگانه‌ای است.

### پرسش ۴ احکام تکلیفی بر چند قسم‌اند؟

**پاسخ:** پنج قسم: واجب، یعنی انجام‌دادن آن لازم است؛ حرام، یعنی ترک آن لازم است؛ مستحب، یعنی انجام آن رجحان دارد؛ مکروه، یعنی ترک آن رجحان دارد؛ و مباح، یعنی اصل انجام و ترک آن مجاز است. نمونهٔ روشن واجب، نمازهای واجب است.

### پرسش ۵ واجب عینی و واجب کفایی چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ:** واجب عینی، تکلیف هر فرد واجد شرایط است و انجام آن توسط دیگران، تکلیف او را برنمی‌دارد؛ مانند نماز روزانه. واجب کفایی، اگر به مقدار لازم توسط افراد واجد شرایط انجام شود، از دیگران برداشته می‌شود؛ مانند برخی امور مربوط به تجهیز و دفن میت.

## طهارت، وضو، غسل و تیمم

### پرسش ۶ آب مضاف چیست؟

**پاسخ:** آبی که عرفاً نام «آب» به‌تنهایی برآن صدق نمی‌کند؛ مانند گلاب یا آب‌میوه. همچنین آبی که با ماده‌ای چنان مخلوط شده باشد که دیگرآب معمولی به شمار نیاید. آب مضاف، برای وضو و غسل و تطهیر شرعی کاربرد آب مطلق را ندارد.

### پرسش ۷ آب مطلق چیست؟

**پاسخ:** آبی که در عرف، بدون افزودن نام ماده‌ای دیگر، «آب» نامیده می‌شود؛ مانند آب معمولیِ نوشیدنی یا آب رودخانه. وجود مقدار متعارف املاح، به‌تنهایی آن را مضاف نمی‌کند.

### پرسش ۸ آب مطلق در تقسیم متداول فقهی چه اقسامی دارد؟

**پاسخ:** آب کر، آب قلیل، آب جاری، آب باران و آب چاه. هر قسم، شرایط و احکام ویژه‌ای دارد و صرف حرکت‌کردن آب در یک ظرف، آن را آب جاریِ فقهی نمی‌کند.

### پرسش ۹ آب کر چیست و مقدار آن چقدر است؟

**پاسخ:** آبی است که به حد مقرر فقهیِ کر رسیده باشد. در توضیح‌المسائل آقای سیستانی، حدود ۳۸۴ لیتر ذکر شده است. عدد و واحدِ آسیب‌دیده در نسخهٔ قدیمی نباید تکرار شود؛ برای عمل، مقدار مقرر در رسالهٔ مرجع خود را ملاک قرار دهید.

### پرسش ۱۰ کر بودن آب چگونه ثابت می‌شود؟

**پاسخ:** از راه یقین یا اطمینان معتبر، و نیز راه‌های شرعیِ بیان‌شده در رساله؛ برای مثال، خبر دو فرد عادل. دربارهٔ خبرِ صاحب آب یا یک فرد مورد اعتماد، جزئیات فتوا و حصول اطمینان باید رعایت شود.

### پرسش ۱۱ آب قلیل چیست؟

**پاسخ:** آبی که از زمین نمی‌جوشد و مقدارش کمتر از کر است. تماس آن با نجاست و حکم آب جداشده از شست‌وشو، شرایط خاص خود را دارد؛ آب قلیل را نباید در همهٔ احکام با آب کر یکسان دانست.

### پرسش ۱۲ آب جاری چیست؟

**پاسخ:** در تعریف فقهیِ مورد استناد، آبی با منبع طبیعی و جریان و استمرار عرفی است؛ مانند آب چشمه یا رودخانه با شرایط مقرر. صرف ریختن آب از یک ظرف، به‌تنهایی عنوان آب جاری را ایجاد نمی‌کند.

### پرسش ۱۳ نجاسات کدام‌اند؟

**پاسخ:** در فقه امامیه، مواردی مانند ادرار و مدفوعِ دارای شرایط نجاست، منی، مردار، خون، سگ، خوک، شراب، فقاع و کافر با تعریف و تفصیل فقهی مطرح‌اند. تعداد و برخی مصداق‌ها، از جمله عرق شتر نجاست‌خوار، باید با رسالهٔ مرجع تطبیق داده شود؛ هر ترشح یا هر حیوانی نجس نیست.

### پرسش ۱۴ مطهرات چیستند؟

**پاسخ:** چیزها یا وضعیت‌هایی که با شرایط مقرر موجب پاکی می‌شوند؛ مانند آب، زمین، آفتاب، استحاله، انقلاب، انتقال، اسلام، تبعیت، برطرف‌شدن عین نجاست، غایب‌شدن مسلمان و استبرای حیوان نجاست‌خوار. فهرست و شرایط دقیق را از رساله بخوانید؛ صرف نام‌بردن، برای اجرای حکم کافی نیست.

### پرسش ۱۵ وضوی صحیح چه شرایطی دارد؟

**پاسخ:** آب باید پاک، مطلق و استفاده از آن مجاز باشد؛ مانع رسیدن آب وجود نداشته باشد؛ شستن و مسح‌کردن با نیت قربت، ترتیب و پیوستگی لازم انجام شود؛ وقت کافی و توان انجام تکلیف وجود داشته باشد و استفاده از آب زیان معتبر نداشته باشد. شرایط ظرف، محل و ضرورت کمک‌گرفتن نیز تفصیل فقهی دارد.

### پرسش ۱۶ اگر شک کنیم وضو گرفته‌ایم یا نه، وظیفه چیست؟

**پاسخ:** اگر اصل وضوگرفتن مشکوک باشد، باید برای عملی که وضو لازم دارد، وضو گرفت. این حالت با شک در باطل‌شدن وضویی که یقیناً گرفته شده، تفاوت دارد.

### پرسش ۱۷ اگر در بین نماز شک کنیم وضو گرفته‌ایم یا نه، چه می‌کنیم؟

**پاسخ:** در فرض عادی که اصل وضوگرفتن معلوم نیست، نمی‌توان نماز را با وضوی نامعلوم ادامه داد؛ باید مطابق رساله، وضو گرفت و نماز را دوباره خواند. حکم فرد کثیرالشک یا دارای وضعیت ویژه را جدا بررسی کنید.

### پرسش ۱۸ اگر پس از نماز شک کنیم وضو گرفته‌ایم یا نه، حکم چیست؟

**پاسخ:** حکم نماز گذشته به شرایط شک و احتمال توجه هنگام نماز بستگی دارد. در فرض متداولِ جریان قاعدهٔ فراغ، نماز گذشته صحیح است؛ ولی برای نماز بعد باید وضو گرفت. این پاسخ را با جزئیات رساله تطبیق دهید.

### پرسش ۱۹ اگر بدانیم وضو باطل شده، اما ندانیم پیش از نماز بوده یا پس از آن، چه می‌کنیم؟

**پاسخ:** در فرض متعارف، نماز خوانده‌شده محکوم به صحت است؛ اما برای نماز بعد باید وضعیت طهارت را احراز کرد. اگر اکنون یقین به نداشتن وضو داریم، وضو لازم است.

### پرسش ۲۰ جبیره چیست؟

**پاسخ:** پوششی مانند باند یا گچ که بر زخم یا شکستگی قرار می‌گیرد، و گاهی دارویی که روی زخم مانده است. حکم وضو یا غسلِ جبیره به محل، اندازهٔ پوشش، امکان برداشتن و زیان آب بستگی دارد.

### پرسش ۲۱ غسل‌های واجب کدام‌اند؟

**پاسخ:** غسل جنابت، حیض، نفاس، استحاضه در موارد مقرر، مس میت و غسل میت از موارد مشهورند. غسل ممکن است با نذر یا سبب شرعی دیگر نیز لازم شود. هرکدام، سبب و شرایط ویژهٔ خود را دارد.

### پرسش ۲۲ غسل به چه روش‌هایی انجام می‌شود؟

**پاسخ:** دو روش مشهور، ترتیبی و ارتماسی است. در غسل ترتیبی، شستن سر و گردن بر بدن مقدم است؛ در غسل ارتماسی، فروبردن بدن در آب با شرایط مقرر انجام می‌شود. دربارهٔ ترتیب دو طرف بدن و کیفیت ارتماس، فتوای مرجع ملاک است.

### پرسش ۲۳ نماز میت چند تکبیر دارد؟

**پاسخ:** پنج تکبیر دارد و میان آن‌ها دعاها و شهادت‌های مقرر خوانده می‌شود. نماز میت، رکوع و سجودِ نمازهای روزانه را ندارد.

### پرسش ۲۴ تیمم چگونه انجام می‌شود؟

**پاسخ:** با نیت، کف دو دست را بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است می‌زنیم؛ سپس با کیفیت مقرر بر پیشانی و دو طرف آن، و پس از آن بر پشت دست راست و پشت دست چپ مسح می‌کنیم. حدود مسح و تعداد ضربه‌ها را مطابق فتوای مرجع انجام دهید.

## نماز و اجزای آن

### پرسش ۲۵ مهم‌ترین نمازهای واجب کدام‌اند؟

**پاسخ:** نمازهای روزانه، نماز آیات، نماز میت، نماز طواف واجب و نمازهایی که به سبب معتبر مانند نذر یا اجاره لازم می‌شوند. تکلیف قضای نماز والدین برای فرزند بزرگ‌تر، شرایط و اختلاف فتوا دارد و نباید بدون ذکر شرایط تعمیم داده شود.

### پرسش ۲۶ نماز غفیله چیست؟

**پاسخ:** نماز مستحب دو رکعتی است که در فاصلهٔ مغرب و عشا با قرائت و دعای مخصوص خوانده می‌شود. برای اجرای درست، متن آیات و دعای آن را از منبع معتبر همراه داشته باشید.

### پرسش ۲۷ لباس نمازگزار چه شرایطی دارد؟

**پاسخ:** پاک و مباح باشد و شرایط مربوط به اجزای حیوان، پوشاندن بدن و موارد اختصاصی مردان، مانند ابریشم خالص و طلاباف، رعایت شود. استثناهای نجاستِ بخشوده‌شده در نماز و جزئیات هر شرط، در رساله آمده است.

### پرسش ۲۸ واجبات نماز کدام‌اند؟

**پاسخ:** در تقسیم مشهور، یازده مورد: نیت، قیام، تکبیرةالاحرام، قرائت، ذکر، رکوع، سجود، تشهد، سلام، ترتیب و موالات. اهمیت و حکم فراموشی همهٔ این اجزا یکسان نیست.

### پرسش ۲۹ واجبات رکنی و غیررکنی چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ:** ترک عمدیِ واجب، نماز را دچار اشکال می‌کند. در ارکان، کم‌کردن و در موارد مقرر زیادکردن، حتی از روی سهو، می‌تواند موجب بطلان باشد؛ ولی فراموشیِ واجب غیررکنی، بسته به مورد، ممکن است قابل جبران باشد. هر حالت باید با حکم همان جزء بررسی شود.

### پرسش ۳۰ ارکان نماز کدام‌اند؟

**پاسخ:** در بیان مشهور: نیت، تکبیرةالاحرام، قیام هنگام تکبیرةالاحرام و قیام متصل به رکوع، رکوع و دو سجدهٔ یک رکعت. منظور از دو سجده، مجموع آن‌ها در یک رکعت است؛ حکم فراموشی یک سجده با ترک هر دو یکسان نیست.

### پرسش ۳۱ چه کارهایی نماز را باطل می‌کند؟

**پاسخ:** از موارد مهم، ازبین‌رفتن طهارت، انحراف از قبله با شرایط مقرر، سخن‌گفتن عمدی، خندهٔ صدادار عمدی، خوردن و آشامیدنِ برهم‌زنندهٔ صورت نماز و نقص یا افزایشِ مبطل در اجزاست. دربارهٔ گریه، حرکت، شک و دیگر موارد، عمد و سهو و شرایط فرد در حکم اثر دارند.

### پرسش ۳۲ شک‌های نماز چه دسته‌هایی دارند؟

**پاسخ:** به‌صورت آموزشی، سه گروه: شک‌های باطل‌کننده، شک‌هایی که نباید به آن‌ها اعتنا کرد و شک‌های صحیحِ دارای دستور جبران. شمار جزئیِ صورت‌ها، بدون شناخت شرایط هرکدام، برای پاسخ عملی کافی نیست.

### پرسش ۳۳ نمونه‌های شک باطل‌کنندهٔ نماز چیست؟

**پاسخ:** در فرض عادی، شک پایدار در شمار رکعت‌های نماز دو یا سه رکعتی، و بعضی شک‌ها در نماز چهار رکعتی پیش از کامل‌شدن محل مقررِ دو سجده، از موارد مهم‌اند. ابتدا باید مکث و بررسی لازم انجام شود؛ شک گذرا یا قابل برطرف‌شدن را فوراً مبطل ندانید.

### پرسش ۳۴ اگر شک باطل‌کننده پیش آمد، آیا باید فوراً نماز را رها کرد؟

**پاسخ:** خیر. نخست به اندازه‌ای که برای روشن‌شدن وضعیت لازم است بررسی می‌کنیم. اگر شک معتبر و پایدارِ مبطل باقی ماند، مطابق حکم رساله عمل می‌کنیم. حدس زدن شمار رکعت‌ها یا تکرار بی‌ضابطهٔ نماز، جایگزین حکم نیست.

### پرسش ۳۵ به چه شک‌هایی نباید اعتنا کرد؟

**پاسخ:** از موارد مشهور، شک پس از گذشتن محل جزء، شک پس از پایان نماز، شک پس از وقت، شک کثیرالشک، و شک امام یا مأموم در شمار رکعت‌ها در صورت اتکای معتبر به دیگری است. شک در نماز مستحب نیز احکام جداگانه دارد.

### پرسش ۳۶ شک صحیح چیست؟

**پاسخ:** شکی است که با رعایت شرایط، نماز را می‌توان ادامه داد و دستور جبران مانند نماز احتیاط را انجام داد؛ این صورت‌ها عمدتاً در نماز چهار رکعتی مطرح می‌شوند. برای پاسخ عملی باید دقیقاً مشخص شود شک بین کدام رکعت‌ها و در چه مرحله‌ای رخ داده است.

### پرسش ۳۷ نماز احتیاط چیست؟

**پاسخ:** نمازی است که در برخی شک‌های صحیح، برای جبران احتمال کمبود رکعت خوانده می‌شود. تعداد رکعت و ایستاده یا نشسته‌بودن آن به نوع شک بستگی دارد.

### پرسش ۳۸ نماز احتیاط چگونه خوانده می‌شود؟

**پاسخ:** پس از نماز اصلی و بدون فاصلهٔ ناسازگار با حکم، نیت و تکبیر انجام می‌شود؛ حمد، رکوع و دو سجده خوانده می‌شود و با رعایت شمار رکعتِ لازم، تشهد و سلام انجام می‌گیرد. سوره و قنوت ندارد؛ کیفیت قرائت مطابق رساله است.

### پرسش ۳۹ کدام نماز، سوره و قنوت ندارد و نیتش به زبان گفته نمی‌شود؟

**پاسخ:** نماز احتیاط. قرائت حمد در آن مطابق دستور رساله آهسته است. نیت قلبی در دیگر نمازها نیز کافی است؛ این ویژگی به معنای لزوم گفتنِ نیت در نمازهای دیگر نیست.

### پرسش ۴۰ سجدهٔ سهو در چه مواردی لازم می‌شود؟

**پاسخ:** مواردی مانند سخن‌گفتن سهوی و بعضی صورت‌های شک یا فراموشی، با شرایط مقرر، سجدهٔ سهو دارند. فهرستِ موارد وجوب یا احتیاط واجب، بین مراجع یکسان نیست؛ فراموشی سجده یا تشهد را با حکم اختصاصی همان مورد بررسی کنید.

### پرسش ۴۱ در موارد احتیاط واجبِ سجدهٔ سهو چه باید کرد؟

**پاسخ:** یا مطابق احتیاط عمل می‌شود، یا با رعایت ضوابط رجوع، به فتوای مجتهد واجد شرایط بعدی مراجعه می‌شود. نمی‌توان صرفاً چون عبارت «احتیاط» آمده، آن را اختیاری دانست.

### پرسش ۴۲ سجدهٔ سهو چگونه انجام می‌شود؟

**پاسخ:** پس از سلام نماز، نیت می‌کنیم و دو سجده را با نشستن میان آن‌ها انجام می‌دهیم؛ سپس تشهد و سلام مقرر خوانده می‌شود. از ذکرهای مشهور، «بِسمِ اللهِ وَبِاللهِ، السَّلامُ عَلَیکَ أَیُّهَا النَّبِیُّ وَرَحمَةُ اللهِ وَبَرَکاتُهُ» است. شرایط و ذکر لازم را با رساله تطبیق دهید.

## نماز مسافر، نماز آیات و جمعه

### پرسش ۴۳ مسافر نماز خود را چگونه می‌خواند؟

**پاسخ:** اگر شرایط شرعیِ سفر و قصر برقرار باشد، نماز ظهر، عصر و عشا را دو رکعت می‌خواند. نماز صبح و مغرب به همان شمار رکعتِ اصلی باقی می‌مانند.

### پرسش ۴۴ شرایط مهم شکسته‌شدن نماز مسافر چیست؟

**پاسخ:** رسیدن سفر به مسافت شرعی، قصدِ لازم و باقی‌ماندن بر آن، قطع‌نشدن سفر با وطن یا اقامت مقرر، حرام‌نبودن سفر و نداشتن وضعیتِ تمام‌خواندن مانند برخی سفرهای شغلی مطرح‌اند. حد ترخص و موضوع کثیرالسفر نیز باید طبق فتوای مرجع بررسی شود.

### پرسش ۴۵ نماز آیات در چه مواردی واجب می‌شود؟

**پاسخ:** خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی، حتی اگر جزئی باشند، از موارد آن‌اند. دربارهٔ زلزله و حوادث ترس‌آور دیگر، وجوب یا احتیاط و شرایطِ ترس عمومی در فتاوا تفصیل دارد. نباید هر رعد و برق عادی را بدون بررسی، سبب وجوب دانست.

### پرسش ۴۶ نماز آیات چند رکعت و چند رکوع دارد؟

**پاسخ:** دو رکعت دارد و در هر رکعت پنج رکوع انجام می‌شود؛ در مجموع ده رکوع. هر رکعت پس از رکوع پنجم، دو سجده دارد.

### پرسش ۴۷ نماز آیات چگونه خوانده می‌شود؟

**پاسخ:** در روش ساده، پس از نیت و تکبیر، حمد و یک سوره خوانده و رکوع انجام می‌شود؛ این کار پنج بار تکرار می‌شود، سپس دو سجده انجام می‌گیرد. رکعت دوم نیز همین‌گونه است و با تشهد و سلام پایان می‌یابد. روش تقسیم سوره هم با شرایط مقرر صحیح است.

### پرسش ۴۸ نماز جمعه چند رکعت است؟

**پاسخ:** دو رکعت است و پیش از آن دو خطبه خوانده می‌شود. برای صحت و کفایت آن از نماز ظهر، شرایط شرعیِ نماز جمعه باید برقرار باشد.

### پرسش ۴۹ نماز جمعه چند قنوت دارد؟

**پاسخ:** دو قنوتِ مستحب دارد: یکی پیش از رکوع رکعت اول و دیگری پس از رکوع رکعت دوم.

### پرسش ۵۰ آیا پس از نماز جمعه باید نماز ظهر هم خواند؟

**پاسخ:** اگر نماز جمعه با شرایط معتبر و مطابق فتوای مرجع صحیح باشد، از نماز ظهر کفایت می‌کند. توصیهٔ احتیاطی احتمالی را نباید برای همهٔ افراد به‌عنوان وجوب عمومی بیان کرد.

### پرسش ۵۱ اگر یک نماز چهار رکعتی قضا شده باشد، اما ندانیم ظهر بوده یا عصر یا عشا، چه می‌کنیم؟

**پاسخ:** در فرض متداول، یک نماز چهار رکعتی به نیتِ نمازی که بر عهده مانده کافی است؛ لازم نیست نام همان نمازِ نامعلوم را به زبان بیاوریم. کیفیت بلند یا آهسته‌خواندن در این فرض، طبق رساله بررسی می‌شود.

## روزه و احکام سفر

### پرسش ۵۲ روزه در چه روزهایی حرام است؟

**پاسخ:** عید فطر و عید قربان از موارد روشنِ روزهٔ حرام‌اند. این پاسخ، فهرست همهٔ روزه‌های حرامِ دارای شرایط ویژه نیست؛ برای مثال، روزهٔ دارای زیان معتبر نیز حکم جدا دارد.

### پرسش ۵۳ چه چیزهایی روزه را باطل می‌کند؟

**پاسخ:** خوردن و آشامیدن عمدی، رابطهٔ جنسی، استمناء، باقی‌ماندن بر جنابت در موارد مقرر، استفراغ عمدی و برخی اعمال دیگر از مبطلات‌اند. دربارهٔ غبار، نسبت‌دادن دروغ به خدا و پیامبر، فروبردن سر در آب و موارد دیگر، تفاوت فتوا وجود دارد؛ فهرست رسالهٔ مرجع خود را ملاک قرار دهید.

### پرسش ۵۴ کفارهٔ افطار عمدی روزهٔ رمضان چیست؟

**پاسخ:** در فرضی که کفاره واجب شده باشد، از راه‌های متداولِ مقرر، اطعام شصت فقیر یا دو ماه روزه با شرایط پیوستگی است. مقدار طعام، نوع کفاره و جمع‌شدن آن با قضا به علت و شرایط افطار بستگی دارد. پرداخت مبلغ دلخواه به هر شخص، لزوماً انجام کفاره نیست.

### پرسش ۵۵ سفر در ماه رمضان چه حکمی دارد؟

**پاسخ:** اصل سفر مجاز است؛ اما حکم روزهٔ مسافر به زمان خروج، مسافت، نوع سفر، قصد اقامت و دیگر شرایط بستگی دارد. دربارهٔ سفر برای فرار از روزه نیز باید فتوای مرجع را رعایت کرد.

### پرسش ۵۶ اگر روزه‌دار پس از ظهر سفر کند، تکلیف چیست؟

**پاسخ:** در فرض متداول، روزهٔ همان روز را کامل می‌کند. شرایط خاص سفر و فتوای مرجع باید رعایت شود.

### پرسش ۵۷ اگر روزه‌دار پیش از ظهر سفر کند، تکلیف چیست؟

**پاسخ:** در سفرِ دارای شرایط افطار، تا رسیدن به حد مقرر حق افطار ندارد و پس از آن، حکم همان سفر اجرا می‌شود. قصد سفر از شب و برخی جزئیات، در فتاوا اثر دارد؛ افطار پیش از حد مجاز می‌تواند مسئولیت شرعی جداگانه ایجاد کند.

### پرسش ۵۸ اگر مسافر پیش از ظهر به وطن یا محل اقامت ده‌روزه برسد، چه می‌کند؟

**پاسخ:** اگر تا آن زمان کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده و دیگر شرایط برقرار باشد، مطابق حکم رساله نیت روزه می‌کند. اگر مفطر انجام داده باشد، حکم قضا و امساک احتمالی را جدا بررسی می‌کند.

### پرسش ۵۹ اگر مسافر پس از ظهر به وطن یا محل اقامت برسد، تکلیف چیست؟

**پاسخ:** در فرض متداول، روزهٔ آن روزِ سفر به‌عنوان روزهٔ صحیح رمضان تحقق پیدا نمی‌کند و قضا لازم می‌شود. این حکم با سفرکردنِ فرد مقیم پس از ظهر، که باید روزه را کامل کند، متفاوت است.

## خمس، زکات و معارف

### پرسش ۶۰ خمس به چه چیزهایی تعلق می‌گیرد؟

**پاسخ:** در ابواب مشهور فقه، سود کسبِ باقی‌مانده از مؤونه، معدن، گنج، مال حلالِ مخلوط با حرام، جواهرات حاصل از غواصی، غنیمت و برخی موارد دیگر مطرح‌اند. تعلق خمس به هر مورد، نصاب و شرایط خود را دارد؛ هر درآمدی در همان لحظهٔ دریافت، بدون بررسی مؤونه، مشمول پرداخت یکسان نیست.

### پرسش ۶۱ خمس چگونه تقسیم می‌شود؟

**پاسخ:** در تقسیم مشهور، سهم امام و سهم سادات. مصرف و پرداخت هر سهم باید با رعایت شرایط فقهی و اجازه‌های لازم انجام شود. صرف سیادتِ شخص یا خیرخواهانه‌بودن یک هزینه، برای مصرف مجاز کافی نیست.

### پرسش ۶۲ زکات اموال به چه مواردی تعلق می‌گیرد؟

**پاسخ:** در بیان مشهور، گندم، جو، خرما، کشمش، طلا، نقره، شتر، گاو و گوسفند؛ با شرایط و نصاب‌های مقرر. دربارهٔ بعضی مصداق‌های دیگر و نوع پول یا دارایی، باید فتوای مرجع بررسی شود.

### پرسش ۶۳ مصارف زکات چیست؟

**پاسخ:** در تقسیم قرآنی، هشت عنوان: فقیر، مسکین، کارگزاران زکات، مؤلفة‌القلوب، آزادسازی بردگان، بدهکارانِ واجد شرایط، راه خدا و درراه‌ماندگان. تحقق هر عنوان و اجازهٔ مصرف، شرایط فقهی دارد.

### پرسش ۶۴ زکات فطره بر چه کسی واجب است؟

**پاسخ:** بر فرد واجد شرایط مقرر در غروب شب عید فطر، برای خود و نان‌خورهای مشمول. مقدار متداول برای هر نفر، یک صاع، حدود سه کیلوگرم، از قوت‌های مجاز یا قیمت معتبر آن است. شرایط فقر، نان‌خوری، زمان پرداخت و مستحق باید رعایت شود.

### پرسش ۶۵ اصول اعتقادی در آموزش رایج شیعه کدام‌اند؟

**پاسخ:** توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد. در تقسیم اصطلاحیِ دقیق‌تر، توحید، نبوت و معاد از اصول دین و عدل و امامت از اصول مذهب شیعه شمرده می‌شوند.

### پرسش ۶۶ فروع دین در شمارش آموزشیِ مشهور کدام‌اند؟

**پاسخ:** نماز، روزه، خمس، زکات، حج، جهاد، امر به معروف، نهی از منکر، تولی و تبری. احکام عملی فقط به این ده عنوان خلاصه نمی‌شوند؛ این‌ها عنوان‌های کلیِ مشهورند.

### پرسش ۶۷ چرا اصول اعتقادی را تحقیقی می‌دانند؟

**پاسخ:** چون فرد باید در حد توان خود با دلیل و شناخت به باور و اطمینان برسد. تکرار نام یک اصل، بدون درک معنا، همان شناخت اعتقادی نیست.

### پرسش ۶۸ آیا در همهٔ فروع دین فقط تقلید مطرح است؟

**پاسخ:** مجتهد به نظر اجتهادی خود عمل می‌کند؛ غیرمجتهد، در صورت نداشتن علم لازم، از راه تقلید معتبر یا احتیاطِ صحیح عمل می‌کند. بنابراین عبارت دقیق‌تر، «تقلید یا احتیاط برای غیرمجتهد» است.

### پرسش ۶۹ تولی به چه معناست؟

**پاسخ:** در بیان اعتقادی شیعه، دوستی و پیوند با خدا، پیامبر و اولیای الهی و همراهی با ارزش‌های حق. نمود حرفه‌ای آن باید با اخلاق، عدالت و احترام به حقوق دیگران سازگار باشد.

### پرسش ۷۰ تبری به چه معناست؟

**پاسخ:** بیزاری از ظلم و دشمنی با حق در چارچوب باور دینی. این مفهوم، مجوز توهین، تبعیض یا خشونت علیه انسان‌ها نیست و نباید جایگزین رعایت حقوق قانونی و اخلاقی شود.

## مرور تکمیلی احکام نماز

### پرسش ۷۱ کدام نمازهای مسافر شکسته می‌شوند؟

**پاسخ:** ظهر، عصر و عشا، در صورت تحقق شرایط قصر، دو رکعت خوانده می‌شوند. صبح دو رکعت و مغرب سه رکعت باقی می‌ماند.

### پرسش ۷۲ مسافت شرعیِ سفر چقدر است؟

**پاسخ:** هشت فرسخ شرعی با شرایط مقرر، معادل کیلومتری در فتاوا یکسان نیست؛ برای نمونه، در منبع رسمی آقای سیستانی حدود ۴۴ کیلومتر ذکر شده است. عددِ یک رساله را بدون ذکر مبنا، به همهٔ مراجع نسبت ندهید.

### پرسش ۷۳ حکم روزهٔ کسی که پس از ظهر سفر می‌کند چیست؟

**پاسخ:** در فرض متداولِ بیان‌شده در رساله، باید روزهٔ آن روز را کامل کند. خروج پس از ظهر را با رسیدن مسافر به وطن پس از ظهر اشتباه نگیرید.

### پرسش ۷۴ مسافر نماز مغرب را چند رکعت می‌خواند؟

**پاسخ:** سه رکعت؛ نماز مغرب به سبب سفر، دو رکعت نمی‌شود.

### پرسش ۷۵ نماز عصرِ مسافر چند رکعت است؟

**پاسخ:** در صورت برقرار بودن شرایط قصر، دو رکعت؛ در غیر این صورت، چهار رکعت.

### پرسش ۷۶ نمازهای واجب روزانه کدام‌اند؟

**پاسخ:** صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشا. شمار رکعتِ غیرمسافر به ترتیب دو، چهار، چهار، سه و چهار است.

### پرسش ۷۷ اگر رکن نماز از روی سهو کم یا زیاد شود، چه حکمی دارد؟

**پاسخ:** ترک رکن و افزایشِ مبطلِ آن می‌تواند نماز را باطل کند، ولی جزئیات هر رکن و استثناهای آن یکسان نیست. برای مثال، حکم فراموشی یک سجده را نباید حکم ترکِ مجموع دو سجده دانست.

### پرسش ۷۸ نماز نافله چیست؟

**پاسخ:** نماز مستحب. بخشی از نافله‌ها با نمازهای روزانه ارتباط دارند و نماز شب نیز از نمازهای مستحب مشهور است.

### پرسش ۷۹ نافله‌های شبانه‌روز در شمارش مشهور چند رکعت‌اند؟

**پاسخ:** در شمارش مشهورِ روزهای عادی، ۳۴ رکعت. نافلهٔ عشا در شمارشِ ثواب، یک رکعت محسوب می‌شود، هرچند معمولاً دو رکعت نشسته خوانده می‌شود؛ جمعه و وضعیت سفر احکام جدا دارند.

### پرسش ۸۰ کدام نماز ده رکوع دارد؟

**پاسخ:** نماز آیات؛ دو رکعت و در هر رکعت پنج رکوع.

### پرسش ۸۱ کدام نماز در روش مشهور، نه قنوت دارد؟

**پاسخ:** نماز عید فطر و عید قربان؛ در رکعت اول پنج و در رکعت دوم چهار قنوت، با کیفیت و شرایط مقرر.

### پرسش ۸۲ اگر تشهد یا یک سجده فراموش شود، چه می‌کنیم؟

**پاسخ:** محل یادآوری تعیین‌کننده است. پیش از ورود به رکن بعدی، ممکن است بازگشت و انجام جزء لازم باشد؛ پس از آن، حکم قضا و سجدهٔ سهو طبق مورد و فتوای مرجع اجرا می‌شود. پاسخِ یکسان برای همهٔ حالت‌ها دقیق نیست.

### پرسش ۸۳ اگر در رکعت‌های نماز صبح یا مغرب شک کنیم، چه می‌کنیم؟

**پاسخ:** اگر پس از بررسی لازم، شکِ معتبر و پایدار باقی بماند، در فرض عادی نماز باطل است. شک کثیرالشک یا اتکا به امام جماعت، قواعد ویژه دارد.

### پرسش ۸۴ نام دو روز مشهورِ روزهٔ حرام چیست؟

**پاسخ:** عید فطر و عید قربان. سایر مواردِ دارای شرایط ویژه باید جدا بررسی شوند.

### پرسش ۸۵ اذان و اقامه چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ:** در روش مشهور، اذان ۱۸ جمله و اقامه ۱۷ جمله دارد؛ در اقامه، «قَد قامَتِ الصَّلاة» دو بار افزوده می‌شود، تکبیرآغازین دو بار و تهلیل پایانی یک بار است. برای اجرا، متن کامل هر دو را به ترتیب بخوانید.

### پرسش ۸۶ تسبیحات حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها چگونه است؟

**پاسخ:** ۳۴ بار «الله‌اکبر»، ۳۳ بار «الحمدلله» و ۳۳ بار «سبحان‌الله»؛ در مجموع ۱۰۰ ذکر.

### پرسش ۸۷ تسبیحات اربعه چیست؟

**پاسخ:** «سُبحانَ اللهِ وَالحَمدُ للهِ وَلا إِلهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكبَرُ». شمار تکرار لازم در رکعت سوم و چهارم را مطابق فتوای مرجع رعایت کنید.

### پرسش ۸۸ غلات اربعه که زکات دارند کدام‌اند؟

**پاسخ:** گندم، جو، خرما و کشمش؛ با تحقق شرایط و نصاب مقرر.

### پرسش ۸۹ وضوی جبیره در چه وضعیتی مطرح می‌شود؟

**پاسخ:** هنگامی که در اعضای وضو زخم، شکستگی یا پوشش درمانی وجود دارد و برداشتن یا شستنِ آن با مشکل یا زیان معتبر همراه است. در بعضی وضعیت‌ها تیمم یا جمع تکلیف مطرح می‌شود؛ صرف داشتن باند، حکم یکسانی ایجاد نمی‌کند.

### پرسش ۹۰ کمترین تعداد برای نماز جماعت چند نفر است؟

**پاسخ:** در فرض متداول، دو نفر: یک امام و یک مأموم، با دیگر شرایط صحت جماعت. نماز جمعه، حکم تعدادِ جداگانه‌ای دارد.

### پرسش ۹۱ کمترین تعداد برای تشکیل نماز جمعه چند نفر است؟

**پاسخ:** در فتوای مورد استناد، پنج نفر با احتساب امام جمعه از شرایط تشکیل است؛ شرط‌های دیگرِ نماز جمعه نیز باید برقرار باشند. این عدد را با نصابِ وجوب عینی یا دیگر بحث‌های فقهی خلط نکنید.

# بخش ۳ | دانش سیاسی و اطلاعات عمومی

## تجربهٔ شخصی، اخبار و مشارکت اجتماعی

### پرسش ۱ اگر دربارهٔ حضور در راهپیمایی‌ها پرسیده شود، چگونه پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در برنامهٔ [نام واقعی] در تاریخ [تاریخ واقعی] شرکت کرده‌ام و موضوع آن [موضوع] بوده است.» اگر حضور نداشته‌اید، همان را محترمانه بیان کنید. مسیر، سخنران یا سابقه‌ای را که نمی‌دانید، حدس نزنید.

### پرسش ۲ اگر دربارهٔ نماز جمعه یا جماعت سؤال شود، چه می‌گویید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در [محل واقعی] شرکت می‌کنم و با [بخش واقعی از برنامه یا خطبه] آشنا هستم.» نام امام جماعت، مسجد یا مضمون خطبه باید مطابق تجربه و اطلاعات واقعی شما باشد؛ پاسخ نمونه، مجوز ساختن سابقه نیست.

### پرسش ۳ آیا عضو حزب یا تشکل سیاسی هستید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «عضو [نام واقعی تشکل] هستم / عضو هیچ حزب سیاسی نیستم. دربارهٔ مسائل عمومی مطالعه می‌کنم و در محیط مدرسه، حقوق افراد و بی‌طرفی حرفه‌ای در آموزش را رعایت می‌کنم.» گزینهٔ متناسب با وضعیت واقعی خود را انتخاب کنید.

### پرسش ۴ چرا در انتخابات مشارکت می‌کنید یا نمی‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «تصمیم خود را با مطالعهٔ برنامه‌ها و شناخت شرایط می‌گیرم. مشارکت سیاسی را موضوعی مهم در تعیین سرنوشت عمومی می‌دانم و به حق انتخاب و قانون احترام می‌گذارم.» سابقهٔ شرکت‌کردن یا نکردن را صادقانه بیان کنید.

### پرسش ۵ دربارهٔ انتخابات پیش رو و عملکرد مسئولان چگونه اظهارنظر می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «ابتدا نوع انتخابات و تاریخ رسمی آن را بررسی می‌کنم. عملکرد مسئولان را با شاخص‌هایی مانند اجرای تعهدات، شفافیت، کیفیت خدمات و پاسخ‌گویی می‌سنجم و میان نقدِ عملکرد و توهین به اشخاص تفاوت می‌گذارم.»

### پرسش ۶ اگر دربارهٔ حضور شما در رویدادهای سال ۱۳۸۸ سؤال شود، چه می‌گویید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در آن زمان [شرح واقعی و کوتاه وضعیت خود] بوده‌ام. دربارهٔ رویدادها، تجربهٔ مستقیم را از خبر و تحلیل جدا می‌کنم و بدون سند، اتهامی را به فردی نسبت نمی‌دهم.»

### پرسش ۷ نام مسئولان شهر یا استان خود را چگونه آماده می‌کنید؟

**پاسخ:** پیش از جلسه، نام و سمت امام جمعه، شهردار، فرماندار، بخشدار و استاندارِ مربوط را از پایگاه رسمی همان نهاد بررسی و تاریخ بررسی را ثبت می‌کنم. چون شهر و روز جلسه متفاوت است، یک فهرست ثابت برای همهٔ داوطلبان پاسخ صحیح نیست.

### پرسش ۸ در شبکه‌های اجتماعی چه فعالیتی دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «از [رسانه‌های واقعی] برای [هدف واقعی] استفاده می‌کنم. پیش از انتشار، منبع و صحت محتوا را بررسی می‌کنم و اطلاعات شخصی دانش‌آموزان یا اسناد محرمانهٔ مدرسه را منتشر نمی‌کنم.» زمان مصرف رسانه را مطابق واقعیت توضیح دهید.

### پرسش ۹ اخبار روز را از چه منابعی دنبال می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «خبر اصلی را از رسانه یا اطلاعیهٔ معتبر دنبال می‌کنم و برای موضوعات مهم، چند منبع و متن اصلی را مقایسه می‌کنم. به تاریخ، نام نویسنده، سند و تفاوت خبر و تفسیر توجه دارم.» نام رسانه‌های واقعاً مورد استفاده را اضافه کنید.

### پرسش ۱۰ آیا وبلاگ یا وب‌سایت دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «[دارم / ندارم]. اگر دارم، موضوع آن [موضوع واقعی] و نقش من [نویسندگی، مدیریت یا طراحی] است. برای انتشار محتوا، حقوق مؤلف و حریم خصوصی را رعایت می‌کنم.» مهارت فنیِ انجام‌نشده را به خود نسبت ندهید.

### پرسش ۱۱ بیشتر در چه حوزه‌ای مطالعه می‌کنید و آخرین کتاب شما چه بوده است؟

**پاسخ پیشنهادی:** «بیشتر در حوزهٔ [حوزهٔ واقعی] مطالعه می‌کنم. آخرین کتابم [عنوان] نوشتهٔ [نویسنده] بوده و نکتهٔ مهمی که از آن آموختم [نکتهٔ مشخص] است.» خلاصه‌ای کوتاه و قابل دفاع آماده کنید.

## شورای نگهبان، رهبری و قوای کشور

### پرسش ۱۲ شورای نگهبان برای چه منظوری تشکیل شده است؟

**پاسخ:** طبق اصل ۹۱، برای بررسی عدم مغایرت مصوبات مجلس با احکام اسلام و قانون اساسی. وظایف دیگری مانند تفسیر قانون اساسی و نظارت انتخاباتی نیز در اصول دیگر آمده‌اند.

### پرسش ۱۳ شورای نگهبان چند عضو دارد؟

**پاسخ:** دوازده عضو؛ شش فقیه و شش حقوقدان. این ترکیب را با شمار اعضای سایر نهادها اشتباه نگیرید.

### پرسش ۱۴ فقهای شورای نگهبان چگونه انتخاب می‌شوند؟

**پاسخ:** انتخاب شش فقیه شورای نگهبان، طبق قانون اساسی، بر عهدهٔ مقام رهبری است.

### پرسش ۱۵ حقوقدانان شورای نگهبان چگونه انتخاب می‌شوند؟

**پاسخ:** رئیس قوهٔ قضائیه، حقوقدانان واجد شرایط را به مجلس معرفی می‌کند و مجلس از میان معرفی‌شدگان، شش نفر را انتخاب می‌کند.

### پرسش ۱۶ مدت عضویت در شورای نگهبان چند سال است؟

**پاسخ:** شش سال. در نخستین دوره، برای ایجاد گردش تدریجی اعضا، نیمی از هر گروه پس از سه سال به قید قرعه تغییر کردند.

### پرسش ۱۷ کدام نهاد حق تحقیق و تفحص در امور کشور را دارد؟

**پاسخ:** مجلس شورای اسلامی، مطابق اصل ۷۶، حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد؛ اعمال این اختیار، مسیر قانونی و ضوابط مربوط را دارد.

### پرسش ۱۸ دورهٔ نمایندگی مجلس شورای اسلامی چند سال است؟

**پاسخ:** چهار سال، مطابق اصل ۶۳ قانون اساسی. مدت ریاست مجلس با دورهٔ نمایندگی یکی نیست.

### پرسش ۱۹ مقررات داخلی مجمع تشخیص مصلحت نظام به تأیید چه مقامی می‌رسد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۱۲، مقررات مربوط به مجمع که توسط اعضا تهیه و تصویب می‌شود، به تأیید مقام رهبری می‌رسد.

### پرسش ۲۰ انتخاب رهبر بر عهدهٔ چه نهادی است؟

**پاسخ:** مجلس خبرگان رهبریِ منتخب مردم، طبق اصل ۱۰۷، این مسئولیت را دارد.

### پرسش ۲۱ شرایط رهبری در اصل ۱۰۹ چیست؟

**پاسخ:** صلاحیت علمی لازم برای افتا در ابواب مختلف فقه؛ عدالت و تقوای لازم؛ و بینش سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری. متن اصل، ملاک دقیقِ شرح این شرایط است.

### پرسش ۲۲ مهم‌ترین وظایف و اختیارات رهبری چیست؟

**پاسخ:** در اصل ۱۱۰، تعیین و نظارت بر سیاست‌های کلی، فرمان همه‌پرسی، فرماندهی کل نیروهای مسلح، اعلان جنگ و صلح، برخی نصب و عزل‌ها، حل اختلاف قوا، امضای حکم ریاست‌جمهوری و عفو یا تخفیف مجازات با شرایط مقررآمده است. هر اختیار، قید و سازوکار قانونی خود را دارد.

### پرسش ۲۳ وزیران چگونه منصوب می‌شوند؟

**پاسخ:** رئیس‌جمهور آنان را معرفی می‌کند و برای شروع مسئولیت، رأی اعتماد مجلس با شرایط قانونی لازم است. معرفیِ رئیس‌جمهور به‌تنهایی تمام فرایند انتصاب نیست.

### پرسش ۲۴ معاون اول رئیس‌جمهور در ادارهٔ هیئت وزیران چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۲۴، معاون اول با موافقت رئیس‌جمهور، ادارهٔ هیئت وزیران و مسئولیت هماهنگی سایر معاونت‌ها را بر عهده می‌گیرد.

### پرسش ۲۵ رئیس‌جمهور با چه نصابی انتخاب می‌شود؟

**پاسخ:** با اکثریت مطلق آرای شرکت‌کنندگان. اگر در دور نخست حاصل نشود، انتخابات به مرحلهٔ دوم با شرایط مقرر در اصل ۱۱۷ می‌رود.

### پرسش ۲۶ مهم‌ترین مسئولیت‌های رئیس‌جمهور چیست؟

**پاسخ:** اجرای قانون اساسی و ریاست قوهٔ مجریه، جز اموری که مستقیماً به رهبری مربوط است؛ ادارهٔ هیئت وزیران، معرفی وزیران، امضای قوانین و عهدنامه‌ها پس از طی مراحل قانونی و دیگر اختیارات مقرر. حدود هر مسئولیت باید با اصل مربوط خوانده شود.

### پرسش ۲۷ مجلس خبرگان رهبری چه وظیفه‌ای دارد؟

**پاسخ:** انتخاب رهبر و بررسی استمرار شرایط مقررِ رهبری. اگر ناتوانی یا فقدان شرایط به شرح اصل ۱۱۱ احراز شود، خبرگان مسئول اقدام قانونی در این باره است.

### پرسش ۲۸ وظایف قوهٔ قضائیه چیست؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۵۶، رسیدگی به دعاوی و شکایت‌ها، احیای حقوق عامه و گسترش عدالت، نظارت بر حسن اجرای قوانین، رسیدگی قانونی به جرم و اقدام برای پیشگیری از جرم و اصلاح مجرمان.

### پرسش ۲۹ رئیس قوهٔ قضائیه چه وظایفی دارد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۵۸، ایجاد تشکیلات لازم دادگستری، تهیهٔ لوایح قضایی و امور مربوط به استخدام و ادارهٔ قضات با رعایت قانون. ریاست قوه، به معنی انجام شخصی تمام دادرسی‌ها نیست.

### پرسش ۳۰ دیوان عالی کشور چه وظیفه‌ای دارد؟

**پاسخ:** نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم، ایجاد وحدت رویهٔ قضایی و انجام مسئولیت‌هایی که قانون تعیین می‌کند؛ مطابق اصل ۱۶۱ و قوانین مربوط.

### پرسش ۳۱ وزیر دادگستری چه مسئولیتی دارد؟

**پاسخ:** مسئول روابط قوهٔ قضائیه با قوهٔ مجریه و مقننه است. بر اساس اصل ۱۶۰، رئیس‌جمهور او را از میان افراد پیشنهادی رئیس قوهٔ قضائیه انتخاب می‌کند و فرایند قانونی رأی اعتماد نیز لازم است.

### پرسش ۳۲ شورای عالی امنیت ملی با چه هدفی تشکیل شده است؟

**پاسخ:** تأمین منافع ملی، پاسداری از انقلاب و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی، در چارچوب اصل ۱۷۶ قانون اساسی.

### پرسش ۳۳ وظایف شورای عالی امنیت ملی چیست؟

**پاسخ:** تعیین سیاست‌های دفاعی و امنیتی در محدودهٔ سیاست‌های کلی؛ هماهنگی فعالیت‌های مرتبط؛ و بهره‌گیری از امکانات برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی. مصوبات شورا پس از تأیید مقام رهبری قابل اجراست.

### پرسش ۳۴ ترکیب شورای عالی امنیت ملی چیست؟

**پاسخ:** رؤسای سه قوه، رئیس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح، مسئول امور برنامه و بودجه، دو نمایندهٔ رهبری، وزیران امور خارجه، کشور و اطلاعات، و حسب مورد وزیر مربوط و عالی‌ترین مقام ارتش و سپاه؛ طبق اصل ۱۷۶. ریاست شورا با رئیس‌جمهور است.

### پرسش ۳۵ شورای بازنگری قانون اساسی چه ترکیبی دارد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۷۷، اعضای شورای نگهبان، رؤسای سه قوه، اعضای ثابت مجمع تشخیص، پنج عضو خبرگان، ده نفر منتخب رهبری، سه عضو هیئت وزیران، سه نفر از قوهٔ قضائیه، ده نمایندهٔ مجلس و سه دانشگاهی.

### پرسش ۳۶ در فرایند قانون‌گذاری، نقش مجلس و شورای نگهبان چیست؟

**پاسخ:** مجلس، قوانین را تصویب می‌کند و شورای نگهبان، مصوبات را از نظر عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی بررسی می‌کند. نباید وظیفهٔ تصویب قانون را بدون توضیح، به شورای نگهبان نسبت داد.

### پرسش ۳۷ وظیفهٔ اصلی قوهٔ مقننه چیست؟

**پاسخ:** قانون‌گذاری و اعمال نظارت‌های مقرر در قانون اساسی، از جمله نظارت پارلمانی بر دولت. رسیدگی قضایی به جرم، وظیفهٔ دادگاه‌های صالح است.

### پرسش ۳۸ رئیس مجلس برای چه مدتی انتخاب می‌شود؟

**پاسخ:** انتخاب هیئت‌رئیسهٔ مجلس برای مدت یک سال انجام می‌شود و امکان انتخاب دوباره وجود دارد. عدد چهار سال، مربوط به دورهٔ نمایندگی است، نه مدت هر انتخابِ رئیس مجلس.

### پرسش ۳۹ رئیس مجلس را چه کسانی انتخاب می‌کنند؟

**پاسخ:** نمایندگان مجلس، از میان اعضای مجلس و طبق قانون آیین‌نامهٔ داخلی، با رأی‌گیری انتخاب می‌کنند.

### پرسش ۴۰ انتخاب فقهای شورای نگهبان از اختیارات کدام مقام است؟

**پاسخ:** مقام رهبری. انتخاب حقوقدانان مسیر متفاوتی دارد: معرفی از سوی رئیس قوهٔ قضائیه و انتخاب توسط مجلس.

### پرسش ۴۱ قانون پس از تصویب مجلس چگونه قابلیت اجرا پیدا می‌کند؟

**پاسخ:** مصوبه باید مراحل نظارت قانونی را طی کند؛ سپس ابلاغ و انتشار و زمان اجرای مقرر رعایت می‌شود. در اختلافِ حل‌نشدهٔ مجلس و شورای نگهبان، سازوکار مجمع تشخیص ممکن است مطرح شود. عبارت «تصویب نهایی همهٔ قوانین در شورای نگهبان» بیان دقیقی نیست.

## مناسبت‌ها و مجلس شورای اسلامی

### پرسش ۴۲ هفتهٔ وحدت چه زمانی است؟

**پاسخ:** در تقویم مناسبتی ایران، فاصلهٔ ۱۲ تا ۱۷ ربیع‌الاول، با توجه به دو روایت مشهور دربارهٔ میلاد پیامبر، هفتهٔ وحدت نامیده می‌شود.

### پرسش ۴۳ ۱۳ آبان چه مناسبت‌هایی دارد؟

**پاسخ:** روز دانش‌آموز و روز ملی مبارزه با استکبار جهانی در تقویم ایران است. رویدادهای تبعید امام خمینی در ۱۳۴۳، کشته‌شدن دانش‌آموزان در ۱۳۵۷ و اشغال سفارت آمریکا در ۱۳۵۸ به این تاریخ مربوط‌اند.

### پرسش ۴۴ روز قدس چه زمانی است؟

**پاسخ:** آخرین جمعهٔ ماه رمضان. تاریخ شمسی آن هر سال باید از تقویم همان سال بررسی شود.

### پرسش ۴۵ روز قدس به ابتکار چه کسی نام‌گذاری شد؟

**پاسخ:** امام خمینی در سال ۱۳۵۸ این نام‌گذاری را اعلام کرد.

### پرسش ۴۶ وظایف مجلس به‌طور کلی به چند حوزه تقسیم می‌شود؟

**پاسخ:** دو حوزهٔ اصلی، قانون‌گذاری و نظارت است؛ هرکدام ابزارها و حدود قانونی مشخص دارند.

### پرسش ۴۷ نمایندگان مجلس چگونه انتخاب می‌شوند؟

**پاسخ:** با رأی مستقیم و مخفی مردم، طبق قانون انتخابات و پس از طی مراحل قانونیِ احراز صلاحیت و برگزاری انتخابات.

### پرسش ۴۸ مدت هر دورهٔ مجلس چقدر است؟

**پاسخ:** چهار سال. اصل ۶۳ دربارهٔ زمان آغاز دوره و ضرورت جلوگیری از بی‌مجلس‌ماندن کشور نیز حکم دارد.

### پرسش ۴۹ مجلس شورای اسلامی چند کرسی دارد؟

**پاسخ:** شمار شناخته‌شدهٔ کرسی‌های دورهٔ دوازدهم ۲۹۰ است. عدد ۲۷۰ در متن پایهٔ اصل ۶۴، با امکان افزایش قانونی ذکر شده است؛ آن را بدون توجه به قوانین بعدی، تعداد فعلی معرفی نکنید. تغییرات بعدی را از قانون لازم‌الاجرا بررسی کنید.

### پرسش ۵۰ اقلیت‌های دینی شناخته‌شده چند نمایندهٔ اختصاصی دارند؟

**پاسخ:** در ترکیب مقرر، پنج کرسی: یک نمایندهٔ زرتشتیان، یک نمایندهٔ کلیمیان، یک نمایندهٔ مسیحیان آشوری و کلدانی، و دو نمایندهٔ ارامنهٔ شمال و جنوب.

### پرسش ۵۱ جلسهٔ مجلس با چه نصابی رسمیت پیدا می‌کند؟

**پاسخ:** طبق اصل ۶۵، با حضور دو سوم مجموع نمایندگان. برای عددگذاری باید تعداد قانونی کرسی‌ها در همان دوره ملاک باشد؛ اعداد آسیب‌دیده یا قدیمی جزوه را تکرار نکنید.

### پرسش ۵۲ مذاکرات مجلس چگونه به اطلاع عموم می‌رسد؟

**پاسخ:** اصل برعلنی‌بودن مذاکرات و انتشار گزارش کامل آن طبق اصل ۶۹ است. جلسهٔ غیرعلنیِ اضطراری، شرایط ویژه و نصاب قانونی دارد.

### پرسش ۵۳ مجلس در چه موضوعاتی می‌تواند قانون وضع کند؟

**پاسخ:** در عموم مسائل، در حدود مقرر در قانون اساسی؛ طبق اصل ۷۱.

### پرسش ۵۴ مجلس چه محدودیتی در قانون‌گذاری دارد؟

**پاسخ:** نمی‌تواند قانونی مغایر با اصول و احکام مذهب رسمی یا قانون اساسی وضع کند. تشخیص در فرایند نظارت قانون اساسی، با سازوکار مقرر انجام می‌شود.

### پرسش ۵۵ طرح و لایحه چگونه به مجلس ارائه می‌شوند؟

**پاسخ:** لایحه پس از تصویب هیئت وزیران ارائه می‌شود. طرح قانونی با امضای حداقل پانزده نماینده قابل طرح است. شورای عالی استان‌ها نیز در حدود اصل ۱۰۲ حق ارائهٔ طرح دارد.

**پرسش ۵۶ آیا عهدنامه‌ها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی به تصویب مجلس نیاز دارند؟**

**پاسخ:** در موارد موضوع اصل ۷۷، بله. تعیین عنوان و شمول هر سند، بحث حقوقیِ مربوط به همان سند است و صرف نام‌گذاریِ توافق، تکلیف را روشن نمی‌کند.

**پرسش ۵۷ گرفتن یا دادن وام و کمک بلاعوض دولتی چه حکمی دارد؟**

**پاسخ:** طبق اصل ۸۰، گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بلاعوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس باشد. شمارهٔ اصل در نسخهٔ قدیمی اشتباه آمده بود.

**پرسش ۵۸ نماینده در چه موضوعاتی حق اظهارنظر دارد؟**

**پاسخ:** طبق اصل ۸۴، در برابر تمام ملت مسئول است و حق اظهارنظر در همهٔ مسائل داخلی و خارجی کشور را دارد.

**پرسش ۵۹ آیا نماینده برای رأی و اظهارنظر در مقام نمایندگی قابل تعقیب است؟**

**پاسخ:** اصل ۸۶، آزادی نماینده در اظهارنظر و رأیِ مربوط به ایفای وظایف نمایندگی را حمایت می‌کند. این حمایت را نباید مصونیت عمومی از هر رفتار یا هر جرم دانست.

**پرسش ۶۰ آیا دولت پیش از شروع کار باید رأی اعتماد بگیرد؟**

**پاسخ:** رئیس‌جمهور برای هیئت وزیران، پس از تشکیل و پیش از اقدام، باید مطابق اصل ۸۷ رأی اعتماد مجلس را دریافت کند.

**پرسش ۶۱ چه زمانی رئیس‌جمهور یا وزیر باید به سؤال نمایندگان پاسخ دهد؟**

**پاسخ:** با درخواست مقرر در اصل ۸۸؛ سؤال از رئیس‌جمهور به حداقل یک‌چهارم کل نمایندگان نیاز دارد و سؤال از وزیر می‌تواند از سوی یک نماینده باشد. مهلت عادی حضور رئیس‌جمهور یک ماه و وزیر ده روز است، مگر عذر مورد قبول مجلس.

**پرسش ۶۲ نمایندگان در چه مواردی می‌توانند وزیر یا هیئت وزیران را استیضاح کنند؟**

**پاسخ:** هرگاه در چارچوب اصل ۸۹ لازم بدانند، با رعایت تشریفات و نصاب قانونی. سؤال و استیضاح، دو ابزار متفاوت‌اند و آثار آن‌ها یکسان نیست.

### پرسش ۶۳ استیضاح وزیر با امضای چند نماینده قابل طرح است؟

**پاسخ:** حداقل ده نماینده. وزیر یا هیئت وزیرانِ مورد استیضاح باید در مهلت قانونی در مجلس حاضر شود و پاسخ دهد.

### پرسش ۶۴ چه زمانی وزیر یا هیئت وزیران برکنار می‌شود؟

**پاسخ:** اگر پس از فرایند استیضاح، مجلس رأی اعتماد ندهد، برکناری مطابق اصل ۸۹ تحقق می‌یابد.

### پرسش ۶۵ استیضاح و رأی عدم کفایت رئیس‌جمهور چه نصابی دارد؟

**پاسخ:** درخواست استیضاح، دست‌کم به امضای یک‌سوم نمایندگان نیاز دارد. پس از توضیحات و رأی‌گیری، رأی دو سوم کل نمایندگان به عدم کفایت، برای اقدام قانونی به مقام رهبری اعلام می‌شود.

### پرسش ۶۶ مجلس در برابر شکایت از طرز کار سه قوه چه وظیفه‌ای دارد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۹۰، شکایت کتبی را بررسی می‌کند، از مرجع مربوط پاسخ می‌خواهد و نتیجه را در مهلت متناسب اعلام می‌کند؛ در موضوع عمومی، نتیجه به اطلاع عموم می‌رسد. این فرایند جای دادرسی قضاییِ لازم را نمی‌گیرد.

### پرسش ۶۷ رابطهٔ شورای نگهبان و مجلس چیست؟

**پاسخ:** شورای نگهبان در فرایند نظارت بر مصوبات مجلس نقش دارد. تشخیص مغایرت با احکام اسلام با اکثریت فقهای شورا و تشخیص تعارض با قانون اساسی با اکثریت همهٔ اعضاست؛ طبق اصل ۹۶.

### پرسش ۶۸ هیئت‌رئیسهٔ مجلس از چه افرادی تشکیل می‌شود؟

**پاسخ:** رئیس، دو نایب‌رئیس، شش دبیر و سه ناظر؛ انتخاب برای یک سال انجام می‌شود. اصطلاحات و شرایط انتخاب باید از متن جاری آیین‌نامهٔ داخلی خوانده شوند.

### پرسش ۶۹ کمیسیون‌های مجلس چه نقشی دارند؟

**پاسخ:** بررسی تخصصی طرح‌ها و لوایح، تهیهٔ گزارش برای صحن و انجام وظایف نظارتی در حدود قانون. تعبیر «گروه» در نسخهٔ قدیمی، در این پرسش به کمیسیون مربوط است.

### پرسش ۷۰ عضویت و حضور نماینده در کمیسیون‌ها چگونه است؟

**پاسخ:** بر پایهٔ مقررات آیین‌نامهٔ داخلی و سازوکار تعیین عضویت انجام می‌شود. حضور برای اظهارنظر با عضویتِ دارای حق رأی یکسان نیست؛ دربارهٔ استثناها باید مادهٔ جاری را ملاک قرار داد.

### پرسش ۷۱ نماینده چگونه موضوع مهمی را در مجلس مطرح می‌کند؟

**پاسخ:** از ابزارهای مقرر مانند نطق، تذکر، سؤال، پیشنهاد و ارائهٔ طرح استفاده می‌کند. زمان و ترتیب نطق را هیئت‌رئیسه بر اساس آیین‌نامه تعیین می‌کند؛ عددهای قدیمی جزوه را نباید بدون تطبیق تکرار کرد.

### پرسش ۷۲ مدت جلسهٔ رسمی مجلس چگونه تعیین می‌شود؟

**پاسخ:** طبق آیین‌نامهٔ داخلی و برنامهٔ جلسات؛ در وضعیت‌های خاص، تغییر زمان با سازوکار مقرر ممکن است. برای پاسخِ دارای عدد و استثنا، متن جاری مادهٔ مربوط را بخوانید، نه خلاصهٔ قدیمی جزوه را.

### پرسش ۷۳ رسمیت جلسه، اعتبار رأی‌گیری و اکثریت مطلق چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ:** رسمیت، به حضور نصاب قانونی مربوط است؛ اعتبار رأی‌گیری به حضور و شرایط مقرر در زمان رأی‌گیری؛ و اکثریت مطلق، بیش از نصفِ مبنای آرای تعیین‌شده در قانون است. برای بعضی تصمیم‌ها، نصاب خاصی مقرر شده است.

### پرسش ۷۴ تفاوت طرح و لایحه چیست؟

**پاسخ:** در مسیر متداول، لایحه پیشنهاد مصوب دولت است و طرح پیشنهاد نمایندگان با نصاب لازم. مرجع ارائه و فرایند شکل‌گیری این دو متفاوت است.

### پرسش ۷۵ طرح‌ها و لوایح چگونه بررسی می‌شوند؟

**پاسخ:** پس از اعلام وصول و ارجاع تخصصی، کلیات و جزئیات در مسیر مقرر بررسی و رأی‌گیری می‌شود. طرح‌های فوری و برخی موضوعات، تشریفات ویژه دارند؛ یک الگوی قدیمیِ ثابت را به همهٔ مصوبات تعمیم ندهید.

### پرسش ۷۶ طرح‌ها و لوایح از نظر فوریت چه انواعی دارند؟

**پاسخ:** عادی، یک‌فوریتی، دوفوریتی و سه‌فوریتی. فوریت، به ترتیب و سرعت رسیدگی مربوط است و جایگزین شرایط قانونی تصویب نیست.

### پرسش ۷۷ یک‌فوریتی‌بودن چه اثری دارد؟

**پاسخ:** پس از تصویب فوریت، رسیدگی تخصصی با اولویت و خارج از نوبت عادی انجام می‌شود؛ جزئیات زمان و مراحل، تابع آیین‌نامهٔ جاری است.

### پرسش ۷۸ دوفوریتی‌بودن چه اثری دارد؟

**پاسخ:** فرایند رسیدگی و طرح در صحن فشرده‌تر و مقدم بر ترتیب عادی می‌شود. مهلت‌های دقیق باید از مادهٔ جاری خوانده شوند؛ فوریت به معنی تصویب خودکار محتوا نیست.

### پرسش ۷۹ سه‌فوریتی‌بودن چه اثری دارد؟

**پاسخ:** موضوع با ضرورت بسیار فوری و طبق شرایط سخت‌گیرانهٔ آیین‌نامه، در همان جلسه وارد رسیدگی می‌شود. نصاب تصویب فوریت و نصاب تصویب محتوا را باید جدا شناخت.

### پرسش ۸۰ چه زمانی می‌توان نسبت به مغایرت موضوع با قانون اساسی یا آیین‌نامه اخطار داد؟

**پاسخ:** هنگام رسیدگی و با استناد روشن به اصل یا مادهٔ مربوط، در قالب اخطار یا تذکر مقرر. تشخیص و نحوهٔ رسیدگی به اخطار، سازوکار آیین‌نامه‌ای دارد و هر مخالفت سیاسی، اخطار قانونی محسوب نمی‌شود.

### پرسش ۸۱ مصوبهٔ مجلس پس از تصویب به کجا فرستاده می‌شود؟

**پاسخ:** برای بررسی عدم مغایرت، به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اصل ۹۴ مهلت ده‌روزه را مقرر کرده و اصل ۹۵ امکان تمدید حداکثر ده‌روزه با ذکر دلیل را پیش‌بینی کرده است.

**پرسش ۸۲ نخستین دورهٔ مجلس شورای اسلامی چه زمانی افتتاح شد؟**

**پاسخ:** ۷ خرداد ۱۳۵۹. این تاریخ را با زمان برگزاری انتخابات نخستین دوره اشتباه نگیرید.

**پرسش ۸۳ انتخابات نخستین دورهٔ مجلس چه زمانی برگزار شد؟**

**پاسخ:** مرحلهٔ نخست در ۲۴ اسفند ۱۳۵۸ برگزار شد.

**پرسش ۸۴ روز مجلس چه روزی است؟**

**پاسخ:** ۱۰ آذر، سالروز کشته‌شدن سید حسن مدرس، در تقویم ایران روز مجلس نامیده شده است.

## پرسش‌های تاریخی مذاکرات هسته‌ای در رجزوه

**پرسش ۸۵ چرا در نقل‌های سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴ با مذاکرهٔ هسته‌ای موافقت شده بود؟**

**پاسخ:** در متن جزوه، شکستن فضای خصمانه، روشن‌شدن مواضع طرف‌ها و پیگیری یک موضوع مشخص، از دلایل ذکرشده‌اند. این پاسخ، خلاصهٔ همان نقل تاریخی است و موضع مقام‌های امروز را گزارش نمی‌کند.

**پرسش ۸۶ در نقل تاریخی جزوه، معیار پذیرش توافق چه بوده است؟**

**پاسخ:** تأمین منافع و حفظ عزت کشور، همراه با تأکید بر این‌که توافق نامناسب از نداشتن توافق بهتر نیست. پاسخ را با ذکر دورهٔ تاریخی بیان کنید.

**پرسش ۸۷ در نقل تاریخی، دربارهٔ تیم مذاکره‌کننده چه گفته شده است؟**

**پاسخ:** از مجریان مذاکره حمایت شده و نسبت‌دادن برچسب و توهین به آنان رد شده است. این نقل، مربوط به تیم و شرایط همان دوره است.

**پرسش ۸۸ علت بدبینی به مذاکره با آمریکا در آن نقل‌ها چه بوده است؟**

**پاسخ:** در جزوه، تجربهٔ بی‌اعتمادی، نگرانی از نقض تعهد و تفاوت روایت طرفین از مذاکرات مطرح شده است. این‌ها استدلال‌های نقل‌شده‌اند؛ تحلیل امروز به داده و خبر تازه نیاز دارد.

**پرسش ۸۹ آیا پاسخ تاریخی دربارهٔ محدودبودن مذاکره به موضوع هسته‌ای، برای امروز هم قطعی است؟**

**پاسخ:** خیر. آن پاسخ به زمان و مذاکرات معین اشاره دارد. دامنهٔ هر مذاکرهٔ جدید را باید از اطلاعیهٔ رسمی همان فرایند بررسی کرد.

**پرسش ۹۰ در نقل تاریخی، خواستهٔ مربوط به تحریم‌ها چه بوده است؟**

**پاسخ:** بر رفع تحریم‌ها در چارچوب توافق و پرهیز از وعدهٔ مبهم تأکید شده است. برای شناخت تعهد حقوقی واقعی، متن نهاییِ هر توافق و سازوکار اجرای آن ملاک است.

**پرسش ۹۱ کاربردهای صلح‌آمیز فناوری هسته‌ای چیست؟**

**پاسخ:** تولید انرژی، رادیودارو، برخی کاربردهای پزشکی، کشاورزی و صنعتی از نمونه‌ها هستند. اجرای هر کاربرد، به الزامات تخصصیِ ایمنی و نظارت مربوط نیاز دارد.

**پرسش ۹۲ نقل تاریخی دربارهٔ نظارت بر فعالیت هسته‌ای چه نگرانی‌ای مطرح می‌کند؟**

**پاسخ:** حفظ اطلاعات و حریم امنیتی و دفاعی، همراه با نظارت متعارفِ مورد توافق. حقوق و تعهدات واقعی را باید از اسناد و ترتیبات معتبر همان موضوع خواند.

**پرسش ۹۳ در نقل مربوط به لوزان، چرا دربارهٔ نتیجهٔ نهایی احتیاط شده بود؟**

**پاسخ:** چون تفاهم اولیه و جزئیات توافق نهایی یکسان نیستند و نتیجه به متن، تعهدات و مراحل بعدی وابسته بود. این پاسخ را به رخداد تاریخی لوزان در ۱۳۹۴ محدود کنید.

**پرسش ۹۴ در نقل تاریخی، رهبری چه تفاوتی میان خطوط کلی و جزئیات مذاکره بیان کرده است؟**

**پاسخ:** تعیین خطوط کلی و محدودیت‌های اصلی از مسئولیت اجرای جزئیات تفکیک شده است. توضیح جزئیات فنی بر عهدهٔ مجریان مذاکرات همان دوره بوده است.

**پرسش ۹۵ دولت چگونه باید با منتقدان سیاست خارجی گفت‌وگو کند؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «اطلاعات قابل انتشار را شفاف ارائه کند، نقد مستند را بشنود، به پرسش‌ها پاسخ دهد و از توهین و برچسب‌زنی پرهیز کند. ارزیابی توافق نیز بر متن، تعهدات و نتیجهٔ قابل سنجش استوار باشد.»

**پرسش ۹۶ پس از خروج آمریکا از برجام، موضوع اصلیِ نقل‌شده در جزوه چه بوده است؟**

**پاسخ:** در متن تاریخی، بی‌اعتمادی به تعهدات و ضرورت دریافت تضمین عملی از طرف‌های دیگر برجسته شده است. این نقل را نباید به‌عنوان گزارش آخرین وضعیت مذاکرات ارائه کرد.

**پرسش ۹۷ دربارهٔ تحریم‌ها و دعوت تازه به مذاکره چگونه پاسخ می‌دهید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «ابتدا تاریخ، مرجع خبر و متن پیشنهاد را بررسی می‌کنم. ارزیابی را بر منافع عمومی، آثار انسانی و اقتصادی، تعهدات قابل اجرا و سازوکار رفع اختلاف استوار می‌کنم و خبر تأییدنشده را واقعیت قطعی معرفی نمی‌کنم.»

## شناخت نهادها و اصلاح اطلاعات تاریخی

**پرسش ۹۸ تفاوت سه قوه چیست؟**

**پاسخ:** مقننه در قانون‌گذاری و نظارت پارلمانی، مجریه در ادارهٔ اجرایی و قضائیه در دادرسی و مسئولیت‌های قضایی فعالیت می‌کنند. حدود تعامل و استقلال هرکدام در قانون اساسی بیان شده است.

**پرسش ۹۹ رئیس قوهٔ قضائیه چگونه و برای چه مدتی تعیین می‌شود؟**

**پاسخ:** طبق اصل ۱۵۷، توسط مقام رهبری برای پنج سال منصوب می‌شود و باید شرایط مقررِ علمی، عدالت و مدیریت را داشته باشد.

### پرسش ۱۰۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** در موارد مقرر، به اختلاف مجلس و شورای نگهبان از جهت مصلحت رسیدگی می‌کند و در امور ارجاعیِ قانونی، از جمله مشورت دربارهٔ سیاست‌های کلی، نقش دارد. این نهاد جایگزین عمومیِ مجلس یا دولت نیست.

### پرسش ۱۰۱ شوراهای محلی با شوراهای مدرسه چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ:** شوراهای محلی مانند شورای شهر و روستا، نهادهای مقرر در قانون اساسی و قوانین عمومی‌اند؛ شوراهای مدرسه، سازوکار مشارکت و تصمیم‌گیری در واحد آموزشی‌اند. عضویت و اختیارات این دو گروه یکسان نیست.

### پرسش ۱۰۲ شورای عالی استان‌ها چه اختیاری برای ارائهٔ طرح دارد؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۰۲، می‌تواند در حدود وظایف خود، طرح تهیه کند و مستقیم یا از طریق دولت به مجلس پیشنهاد دهد.

### پرسش ۱۰۳ نظارت بر انتخابات شوراهای شهر و روستا همان نظارت شورای نگهبان است؟

**پاسخ:** خیر. اصل ۹۹، انتخابات خبرگان، ریاست‌جمهوری، مجلس و همه‌پرسی را نام می‌برد؛ انتخابات شوراهای محلی، سازوکار قانونی جدا دارد.

### پرسش ۱۰۴ در قانون اساسی، سپاه پاسداران چگونه معرفی شده است؟

**پاسخ:** اصل ۱۵۰، ادامهٔ نقش آن را در نگهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن بیان می‌کند و حدود وظایف را به قانون واگذار می‌کند. نام فرماندهان، اطلاعات زمان‌مند است و باید از حکم رسمیِ روز بررسی شود.

### پرسش ۱۰۵ رئیس سازمان صداوسیما چگونه تعیین می‌شود؟

**پاسخ:** طبق اصل ۱۷۵، نصب و عزل رئیس سازمان با مقام رهبری است و شورایی با نمایندگان سه قوه بر سازمان نظارت می‌کند.

### پرسش ۱۰۶ قانون اساسی چند اصل دارد؟

**پاسخ:** متن بازنگری‌شدهٔ قانون اساسی ۱۷۷ اصل دارد. قانون نخستین در ۱۳۵۸ به همه‌پرسی گذاشته شد و در ۱۳۶۸ بازنگری شد. عدد ۱۷۵ در متن استخراجیِ قدیمی، پاسخ صحیح این پرسش نیست.

### پرسش ۱۰۷ آیا فهرست دولت و مراجعِ درج‌شده در جزوه، فهرست مسئولان یا مراجع فعلی است؟

**پاسخ:** خیر. نام‌های دولت در آن قسمت به دورهٔ حسن روحانی و سال‌های درج‌شده در جدول مربوط‌اند و فهرست اشخاص مذهبی نیز تاریخی است. برای پرسش روز، سمت و نام را از حکم یا پایگاه رسمیِ همان نهاد بررسی کنید؛ نام فرد درگذشته را مسئول فعلی معرفی نکنید.

## پیوست تاریخی: نام‌ها و سمت‌های جدول جزوه

جدول زیر، ثبت تاریخی جزوه در دوره حسن روحانی است. تاریخ‌ها و وابستگی‌ها همان اطلاعات درج‌شده در جزوه‌اند و تأیید مستقل یا فهرست مسئولان فعلی محسوب نمی‌شوند. برای حفظ محتوای پیوست، از متن پرسش‌های روز جدا نگه داشته شده‌اند.

| سمت در جزوه | نام در جزوه | تاریخ درج‌شده | وابستگی درج‌شده |
|---|---|---|---|
| رئیس‌جمهور | حسن روحانی | ۱۲ مرداد ۱۳۹۲ | اعتدال و توسعه |
| رئیس دفتر رئیس‌جمهور | محمود واعظی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | اعتدال و توسعه |
| سرپرست نهاد ریاست‌جمهوری | محمود واعظی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | اعتدال و توسعه |
| سخنگوی دولت | علی ربیعی | ۹ خرداد ۱۳۹۸ | اسلامی کار |
| دبیر هیئت دولت | محسن حاجی‌میرزایی | ۱۲ شهریور ۱۳۹۲ | کارگزاران سازندگی |
| وزیر آموزش و پرورش | بدون متصدی | – | – |
| وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات | محمدجواد آذری جهرمی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| وزیر اطلاعات | سید محمود علوی | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | جبهه ایستادگی |
| وزیر امور اقتصادی و دارایی | فرهاد دژپسند | ۵ آبان ۱۳۹۷ | مستقل |
| وزیر امور خارجه | محمدجواد ظریف | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | مستقل |
| وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی | سعید نمکی | ۱۵ بهمن ۱۳۹۷ | مستقل |
| وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی | محمد شریعتمداری | ۵ آبان ۱۳۹۷ | مستقل |
| وزیر جهاد کشاورزی | محمود حجتی | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | مستقل |
| وزیر دادگستری | سید علیرضا آوایی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح | امیر حاتمی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | نظامی |
| وزیر راه و شهرسازی | محمد اسلامی | ۵ آبان ۱۳۹۷ | مستقل |

| سمت درجزوه | نام درجزوه | تاریخ درج‌شده | وابستگی درج‌شده |
|---|---|---|---|
| وزیر صنعت، معدن و تجارت | رضا رحمانی | ۵ آبان ۱۳۹۷ | اعتدال و توسعه |
| وزیر علوم، تحقیقات و فناوری | منصور غلامی | ۷ آبان ۱۳۹۷ | مدرسین دانشگاه |
| وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی | سید عباس صالحی | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| وزیر کشور | عبدالرضا رحمانی فضلی | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | مستقل |
| وزیر نفت | بیژن نامدار زنگنه | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | کارگزاران سازندگی |
| وزیر نیرو | رضا اردکانیان | ۷ آبان ۱۳۹۶ | مستقل |
| وزیر ورزش و جوانان | مسعود سلطانی‌فر | ۱۱ آبان ۱۳۹۵ | اعتماد ملی |
| معاون اول رئیس‌جمهور | اسحاق جهانگیری | ۱۷ مرداد ۱۳۹۲ | کارگزاران سازندگی |
| معاون اقتصادی | محمد نهاوندیان | ۲۹ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| معاون امور زنان و خانواده | معصومه ابتکار | ۱۸ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| معاون امور مجلس | حسینعلی امیری | ۲۲ تیر ۱۳۹۵ | مستقل |
| معاون حقوقی | لعیا جنیدی | ۱۸ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| معاون علمی و فناوری | سورنا ستاری | ۱۳ مهر ۱۳۹۲ | مستقل |
| رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران | سید محمدعلی شهیدی محلاتی | ۱۶ شهریور ۱۳۹۲ | مستقل |
| رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور | جمشید انصاری | ۱۲ مرداد ۱۳۹۵ | توحید و تعاون |
| رئیس سازمان انرژی اتمی ایران | علی‌اکبر صالحی | ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ | مستقل |
| رئیس سازمان برنامه و بودجه | محمدباقر نوبخت | ۱۲ مرداد ۱۳۹۵ | اعتدال و توسعه |
| رئیس حفاظت محیط زیست | عیسی کلانتری | ۲۲ مرداد ۱۳۹۶ | کارگزاران سازندگی |
| رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری | علی‌اصغر مونسان | ۲۲ مرداد ۱۳۹۶ | مستقل |
| دستیار ارتباطات اجتماعی رئیس‌جمهور | علی ربیعی | ۹ خرداد ۱۳۹۸ | اسلامی کار |

## نام‌های مذهبی در پیوست تاریخی جزوه

سیدعلی خامنه‌ای، حسین نوری همدانی، محمدعلی علوی گرگانی، سیدموسی شبیری زنجانی، ناصر مکارم شیرازی، جعفر سبحانی، سیدکاظم حائری، لطف‌الله صافی گلپایگانی، سیدمحمد حسینی شاهرودی و حسین وحید خراسانی. این فهرست نقل تاریخی منبع است؛ شامل افراد درگذشته نیز می‌شود و فهرست مراجع زنده یا توصیه برای انتخاب مرجع در امروز نیست.

# بخش ۴ | مدیریت آموزشی و وظایف مدیر مدرسه

## مفاهیم مدیریت و هدف‌های مدرسه

### پرسش ۱ مدیریت چیست؟

**پاسخ:** هماهنگ‌کردن منابع انسانی، امکانات و فعالیت‌ها برای رسیدن به هدف‌های مشخص. در مدرسه، این هماهنگی باید به کیفیت یادگیری، تربیت، سلامت و پاسخ‌گویی کمک کند.

### پرسش ۲ مدیریت آموزشی چه هدفی دارد؟

**پاسخ:** فراهم‌کردن شرایطی که آموزش و یادگیری بهتر انجام شود و رشد همه‌جانبهٔ دانش‌آموزان پشتیبانی شود. انجام امور اداری، وسیلهٔ رسیدن به این هدف است.

### پرسش ۳ انواع مدیریتِ نام‌برده در جزوه کدام‌اند؟

**پاسخ:** مدیریت دولتی، بازرگانی، صنعتی و آموزشی. تفاوت آن‌ها به هدف، محیط، منابع و نوع خدمات مربوط است؛ مدرسه، ویژگی‌های انسانی و تربیتیِ ویژه‌ای دارد.

### پرسش ۴ هدف‌های کلی مدیریت آموزشی چیست؟

**پاسخ:** تحقق هدف‌های تربیتی و آموزشی، بهبود تدریس، همکاری کارکنان، ارتباط مؤثر با خانواده و جامعه، فراهم‌کردن فرصت رشد و خلاقیت و استفادهٔ مسئولانه از منابع. هدف باید به اقدام و شاخص قابل بررسی تبدیل شود.

### پرسش ۵ مهم‌ترین عناصر فرایند مدیریت چیست؟

**پاسخ:** برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت، هماهنگی و نظارت. این عناصر به هم وابسته‌اند؛ برای مثال، نظارت بدون هدف و شاخصِ ازپیش‌مشخص، ارزیابی دقیقی ایجاد نمی‌کند.

### پرسش ۶ برنامه‌ریزی در مدرسه یعنی چه؟

**پاسخ:** شناخت وضعیت موجود، تعیین هدف، انتخاب اقدام، مشخص‌کردن مسئول و منابع و زمان، و پیش‌بینی روش ارزیابی. برنامهٔ سالانه باید در فعالیت‌های ماهانه و هفتگی قابل پیگیری باشد.

### پرسش ۷ سازماندهی در مدرسه چگونه انجام می‌شود؟

**پاسخ:** کارها براساس شرح وظایف، توان افراد و حجم فعالیت تقسیم می‌شود؛ ارتباط مسئولیت‌ها و مسیر هماهنگی روشن می‌شود و برای هر کار، مسئول پاسخ‌گو تعیین می‌شود. تفویض کار، مسئولیت نظارت مدیر را حذف نمی‌کند.

### پرسش ۸ هدایت و رهبری چه تفاوتی با دستور دادن دارد؟

**پاسخ:** رهبری با روشن‌کردن هدف، جلب اعتماد، همکاری و پشتیبانی از رشد افراد همراه است. دستور قانونی در جای خود لازم است، اما برای حل همهٔ مسائل آموزشی کافی نیست.

### پرسش ۹ هماهنگی چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** اقدام‌های معلمان، معاونان، مشاور، خانواده‌ها و سایر افراد باید با هدف مشترک سازگار باشد. هماهنگی از تداخل برنامه‌ها، دستورهای متناقض و دوباره‌کاری جلوگیری می‌کند.

### پرسش ۱۰ کنترل و نظارت مؤثر چه مراحلی دارد؟

**پاسخ:** تعیین معیار، مشاهده و گردآوری شواهد، مقایسه با هدف، تحلیل علت تفاوت و اقدام اصلاحی. نتیجهٔ نظارت باید به بازخورد و بهبود منجر شود، نه صرفاً ثبت خطا.

## شایستگی‌های مدیر موفق

### پرسش ۱۱ مدیر چگونه یک مسئله را تحلیل می‌کند؟

**پاسخ پیشنهادی:** «مسئله را دقیق تعریف می‌کنم، داده‌های مرتبط را از چند منبع می‌گیرم، نشانه را از علت جدا می‌کنم و گزینه‌ها را از نظر اثر، امکان اجرا و پیامد بررسی می‌کنم.» برای نمونه، افت نمره را بدون بررسی، به کم‌کاری یک گروه نسبت نمی‌دهم.

### پرسش ۱۲ قضاوت حرفه‌ای مدیر بر چه اساسی است؟

**پاسخ:** برشواهد، انصاف، شناخت مقررات و مقایسهٔ گزینه‌ها. شنیدن دیدگاه افراد مرتبط و توجه به پیامدِ تصمیم، از قضاوت شتاب‌زده جلوگیری می‌کند.

### پرسش ۱۳ توانایی سازمانی مدیر چگونه دیده می‌شود؟

**پاسخ:** در اولویت‌بندی، زمان‌بندی، تقسیم کار، ثبت و پیگیری درخواست‌ها و استفادهٔ درست از توان همکاران. پاسخ‌گویی به چند درخواست هم‌زمان، به نظام پیگیری نیاز دارد.

### پرسش ۱۴ مصمم‌بودن مدیر یعنی چه؟

**پاسخ:** تصمیم‌گرفتن به‌موقع پس از گردآوری اطلاعات کافی و پذیرفتن مسئولیت آن. تصمیمِ سریعِ بدون بررسی، همان قاطعیت حرفه‌ای نیست؛ در خطر فوری نیز نباید منتظر اطلاعات کاملِ غیرضروری ماند.

### پرسش ۱۵ مدیر چگونه دیگران را در حل مسئله مشارکت می‌دهد؟

**پاسخ پیشنهادی:** «صورت مسئله و حدود اختیار را روشن می‌کنم، نظر افراد مرتبط را می‌گیرم، تصمیم و دلیل آن را توضیح می‌دهم و مسئول اجرا و زمان پیگیری را مشخص می‌کنم.» مشارکت باید اثر واقعی در تصمیم داشته باشد.

### پرسش ۱۶ حساسیت به نیازهای دیگران چه معنایی دارد؟

**پاسخ:** توجه به تفاوت تجربه‌ها، نیازها، محدودیت‌ها و احساسات افراد، همراه با رعایت انصاف و حریم خصوصی. همدلی، به معنی کنارگذاشتن ضابطه یا تبعیض به سود یک فرد نیست.

### پرسش ۱۷ مدیر در شرایط فشار چگونه رفتار می‌کند؟

**پاسخ پیشنهادی:** «ابتدا خطر و اولویت را می‌سنجم، لحن و رفتارم را کنترل می‌کنم، از همکار مسئول کمک می‌گیرم و اقدام‌ها را مرحله‌ای پیش می‌برم. پس از رفع وضعیت فوری، علت و روش پیشگیری را بررسی می‌کنم.»

### پرسش ۱۸ ارتباط شفاهیِ مؤثر چه ویژگی‌هایی دارد؟

**پاسخ:** روشن، کوتاه، متناسب با مخاطب و همراه با فرصت سؤال و بازخورد است. مدیر باید مطمئن شود پیام فهمیده شده، نه این‌که صرفاً آن را گفته باشد.

### پرسش ۱۹ ارتباط کتبیِ مؤثر چگونه است؟

**پاسخ:** موضوع، مخاطب، اقدام مورد انتظار، مسئول و مهلت را روشن می‌کند. نامه و صورت‌جلسه باید دقیق، محترمانه، قابل ارجاع و دور از عبارت‌های مبهم باشد.

### پرسش ۲۰ چرا علایق و مطالعهٔ متنوع برای مدیر مفید است؟

**پاسخ:** به شناخت زمینهٔ اجتماعی و فرهنگی مدرسه و گفت‌وگو با مخاطبان گوناگون کمک می‌کند. تنوع مطالعه باید با عمق حرفه‌ای در آموزش، مقررات و مدیریت همراه باشد.

### پرسش ۲۱ انگیزهٔ شخصیِ مناسب برای مدیریت چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** «برای من، بهبود یادگیری و همکاری مؤثر در مدرسه مهم است. مسئولیت مدیریت را فرصتی برای خدمت و حل مسئله می‌دانم و آمادگی دارم عملکردم با معیار روشن ارزیابی شود.» این بیان را با انگیزه و تجربهٔ واقعی خود سازگار کنید.

### پرسش ۲۲ ارزش‌های آموزشی مدیر چگونه در عمل دیده می‌شوند؟

**پاسخ:** در رفتارهایی مانند رعایت عدالت، حفظ کرامت، توجه به یادگیری همهٔ دانش‌آموزان، صداقت در گزارش و پذیرش بازخورد. ارزشِ اعلام‌شده باید با تصمیم‌های روزمره هماهنگ باشد.

### پرسش ۲۳ خلاقیت مدیر چگونه با مقررات سازگار می‌شود؟

**پاسخ:** راه‌حل تازه باید مسئلهٔ واقعی را حل کند و حقوق افراد و حدود اختیار را رعایت کند. ابتدا در مقیاس مناسب آزمایش، سپس نتیجه ارزیابی و در صورت موفقیت توسعه داده می‌شود.

### پرسش ۲۴ آیا شرایطی مانند سابقه، سن یا تأهلِ درج‌شده در جزوه را باید شرط قطعی انتصاب دانست؟

**پاسخ:** خیر. شرایط احراز و انتصاب باید از متن معتبرِ آیین‌نامه و فراخوان مربوط خوانده شود. فهرست توصیفیِ یک جزوه، به‌تنهایی سندِ الزام قانونی برای همهٔ مدارس و همهٔ دوره‌ها نیست.

## برنامهٔ مدرسه و پاسخ‌گویی مدیر

### پرسش ۲۵ برنامهٔ سالانهٔ مدرسه چگونه تدوین می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** «با بررسی وضعیت یادگیری، امکانات و نیازها شروع می‌کنم؛ با مشارکت همکاران و دریافت نظر خانواده‌ها هدف‌های اولویت‌دار را تعیین می‌کنم و برای هر اقدام، مسئول، زمان، بودجه و شاخص می‌گذارم. سپس مسیر تصویب و اطلاع‌رسانی قانونی را طی و اجرا را پیگیری می‌کنم.»

### پرسش ۲۶ نقش مدیر در تأمین منابع چیست؟

**پاسخ:** برآورد نیاز، اولویت‌بندی، استفادهٔ درست از اعتبار قانونی و جلب مشارکت مجاز. تعهد مالی، دریافت کمک و هزینه‌کرد باید مطابق مقررات، با ثبت و مستندات و نظارت لازم انجام شود.

### پرسش ۲۷ مدیر چگونه شرح وظایف همکاران را روشن می‌کند؟

**پاسخ:** متن مصوب و ابلاغ مسئولیت را در اختیار فرد قرار می‌دهد، ابهام‌ها را توضیح می‌دهد و انتظارات اجرایی و مسیر گزارش را مشخص می‌کند. ارزیابی باید بر وظایفی استوار باشد که روشن و در حدود اختیار فرد بوده‌اند.

### پرسش ۲۸ مدیر چگونه اجرای مصوبات شوراها را پیگیری می‌کند؟

**پاسخ:** برای هر مصوبه، مسئول اجرا، زمان و خروجی تعیین می‌کند و در جلسهٔ بعد، وضعیت انجام و مانع‌ها را بررسی می‌کند. مصوبه و پیگیری آن در صورت‌جلسه ثبت می‌شود.

### پرسش ۲۹ مدیر چگونه از تبدیل جلسه به گفت‌وگوی بی‌نتیجه جلوگیری می‌کند؟

**پاسخ:** دستور جلسه و اطلاعات لازم را از قبل آماده می‌کند، زمان را مدیریت می‌کند و تصمیم‌های مشخص را همراه با مسئول و مهلت ثبت می‌کند. موضوع خارج از اختیار، به مرجع صالح ارجاع می‌شود.

### پرسش ۳۰ مهم‌ترین چالش‌های مدرسه را چگونه اولویت‌بندی می‌کنید؟

**پاسخ:** با دادهٔ همان مدرسه دربارهٔ یادگیری، حضور، نیروی انسانی، ایمنی، امکانات و ارتباط با خانواده‌ها. آمار یا داوریِ بدون تاریخِ جزوه را وضعیت فعلی همهٔ مدارس نمی‌دانم. خطرفوری و حق دانش‌آموز، در اولویت اقدام است.

## فعالیت‌های روزانه، هفتگی و ماهانه

### پرسش ۳۱ در امور آموزشیِ روزانه چه چیزهایی باید پیگیری شود؟

**پاسخ:** تشکیل کلاس‌ها و کارگاه‌ها، اجرای برنامهٔ درسی، آمادگی و طرح تدریس، پیشرفت یادگیری، نیازهای دبیران و مربیان و مشکلات آزمایشگاه و کارگاه. پیگیری واحدهای عملی خارج از مدرسه و راهنمایی تحصیلی نیز باید در حدود مسئولیت مربوط انجام شود.

### پرسش ۳۲ در امور تربیتیِ روزانه چه موضوعاتی مهم‌اند؟

**پاسخ:** کیفیت مراسم آغازین، فعالیت‌های فرهنگی و دینی، نماز جماعت، برنامه‌های فوق‌برنامه، مشارکت دانش‌آموزی و فضای احترام و همکاری. فعالیت تربیتی باید متناسب با سن و هدف باشد و به کیفیت ارتباط و تجربهٔ دانش‌آموز توجه کند.

### پرسش ۳۳ حضور و غیاب و ورود و خروج چگونه مدیریت می‌شود؟

**پاسخ:** با ثبت دقیق، شناسایی تأخیر و غیبت، پیگیری علت و اطلاع‌رسانی به فرد یا خانوادهٔ مربوط. ورود افراد غیرمسئول و خروج دانش‌آموزان، طبق رویهٔ معتبر و با حفظ ایمنی کنترل می‌شود؛ تحویل دانش‌آموز نباید بدون احراز مجوز لازم باشد.

### پرسش ۳۴ مدارک و سوابق مدرسه چگونه نگهداری می‌شوند؟

**پاسخ:** پرونده‌های تحصیلی، دفاتر، نمرات، صورت‌جلسه‌ها و اسناد اداری و مالی، با دسترسی مجاز، نظم بایگانی و پشتیبان‌گیریِ مناسب نگهداری می‌شوند. امحا یا تحویل اسناد، تابع ضابطه است و نباید سلیقه‌ای انجام شود.

### پرسش ۳۵ در نظارت بر اموال و امور مالی چه نکاتی مهم‌اند؟

**پاسخ:** ثبت ورود و خروج اموال، نگهداری مدارک خرید و هزینه، تطبیق پرداخت با مجوز و بودجه و گزارش شفاف. مسئولیت امضا و دسترسی مالی باید روشن و قابل پیگیری باشد.

### پرسش ۳۶ ایمنی مدرسه را چگونه پیگیری می‌کنید؟

**پاسخ:** وضعیت ساختمان، مسیر خروج، کپسول آتش‌نشانی، تأسیسات آب و برق و گاز، تجهیزات و نقاط خطر را بررسی و موارد را ثبت می‌کنم. خطر فوری را محدود و به مسئول مربوط اعلام می‌کنم؛ تعمیر تخصصی را به فرد فاقد صلاحیت نمی‌سپارم.

### پرسش ۳۷ از دانش‌آموزان دارای نیاز حمایتی چگونه پشتیبانی می‌کنید؟

**پاسخ:** نیاز آموزشی و اجتماعی را با حفظ محرمانگی بررسی، حمایت قانونی و امکانات موجود را پیگیری و با مشاور و خانواده هماهنگ می‌کنم. کمک به دانش‌آموز کم‌برخوردار نباید با افشای وضعیت او یا برچسب‌زدن همراه باشد.

### پرسش ۳۸ در ارتباط روزانه با اولیا و مراجعان چه اصولی دارید؟

**پاسخ:** احترام، شنیدن مسئله، ثبت درخواست و اعلام مسیر و زمان پیگیری. اطلاعات یک دانش‌آموز را در اختیار فرد غیرمجاز نمی‌گذارم و در اختلاف‌ها، پیش از قضاوت، دیدگاه طرف‌های مرتبط را می‌شنوم.

### پرسش ۳۹ بهداشت، تغذیه و سلامت روان چگونه در برنامهٔ مدیر قرار می‌گیرند؟

**پاسخ:** نظافت، بهداشت محیط و پایگاه تغذیه، پیشگیری‌های ابلاغ‌شده و دسترسی به خدمات حمایتی پیگیری می‌شوند. نگرانی‌های روانی یا رفتاری، با ثبت مشاهده و ارجاع مناسب بررسی می‌شوند؛ مدیر جای متخصص، تشخیص پزشکی یا درمان تعیین نمی‌کند.

### پرسش ۴۰ فعالیت تعاونی یا پایگاه تغذیهٔ دانش‌آموزی چگونه نظارت می‌شود؟

**پاسخ:** مسئولیت، مجوز، سلامت مواد، قیمت‌گذاری و ثبت مالی باید روشن باشد. هدف تربیتی و مشارکت دانش‌آموزی با الزامات بهداشت و نظارت مالی همراه می‌شود.

### پرسش ۴۱ خلاقیت همکاران و دانش‌آموزان چگونه دیده می‌شود؟

**پاسخ:** راهی روشن برای دریافت پیشنهاد فراهم می‌کنم، پاسخ می‌دهم، پیشنهاد عملی را با مشارکت صاحب ایده اجرا و نتیجه را ثبت می‌کنم. قدردانی باید عادلانه و متناسب با سهم واقعی افراد باشد.

### پرسش ۴۲ مهم‌ترین پیگیری‌های هفتگی مدیر چیست؟

**پاسخ:** مرور کارهای انجام‌نشده، حضور و غیاب، نکات آموزشی و ایمنی، بررسی پیشنهادها و شکایت‌ها و هماهنگی مسئولان بخش‌ها. برای تعطیلات، مراقبت و ایمنی ساختمان نیز باید بررسی شود.

### پرسش ۴۳ مهم‌ترین پیگیری‌های ماهانهٔ مدیر چیست؟

**پاسخ:** جلساتِ مقرر، مرور برنامه و شاخص‌ها، گزارش‌های اداری و مالی، وضعیت نیروی انسانی، برنامه‌های فرهنگی و تربیتی و نیازهای آموزشی کارکنان. پرداخت حقوق، مأموریت و حق‌التدریس فقط در حدود اختیار و تشریفات مربوط پیگیری می‌شود.

## وظایف اختصاصی و بهبود عملکرد

### پرسش ۴۴ چگونه کیفیت تدریس را بهبود می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «با معلمان دربارهٔ هدف درس و شواهد یادگیری گفت‌وگو می‌کنم، بازخورد حرفه‌ای می‌دهم، فرصت تبادل تجربه فراهم می‌کنم و اثر اقدام را بر یادگیری بررسی می‌کنم.» مشاهدهٔ کلاس باید با هدف رشد و معیار روشن انجام شود.

### پرسش ۴۵ در مواجهه با افت تحصیلی چه می‌کنید؟

**پاسخ:** داده‌ها را به تفکیک پایه و درس بررسی و علت‌های احتمالی مانند پیش‌نیاز، روش تدریس، غیبت و نیاز حمایتی را مطالعه می‌کنم. با معلم، دانش‌آموز و خانواده برنامهٔ محدود و قابل پیگیری می‌گذارم و پس از زمان معین، اثر آن را می‌سنجم.

### پرسش ۴۶ نیازهای آموزشی کارکنان را چگونه مشخص می‌کنید؟

**پاسخ:** از مشاهدهٔ کار، گفت‌وگو، خودارزیابی و داده‌های یادگیری استفاده می‌کنم. آموزش انتخاب‌شده باید به نیاز مشخص مربوط باشد و فرصت تمرین و بازخورد داشته باشد.

### پرسش ۴۷ تعارض میان همکاران را چگونه حل می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در فضای محترمانه، دیدگاه‌ها و شواهد را جدا می‌شنوم، موضوع اختلاف و حدود مسئولیت را روشن می‌کنم و برای اقدام توافق می‌گیرم. اگر موضوع تخلف یا خارج از اختیار باشد، آن را از مسیر قانونی پیگیری می‌کنم.»

### پرسش ۴۸ رابطهٔ مدرسه و جامعهٔ محلی چگونه تقویت می‌شود؟

**پاسخ:** با اطلاع‌رسانی شفاف، شنیدن نیازها و استفادهٔ مجاز از ظرفیت خانواده‌ها، نهادهای فرهنگی و خدماتی و خیران. حمایت اجتماعی نباید موجب واگذاری تصمیم‌های خارج از قانون یا تبعیض میان دانش‌آموزان شود.

### پرسش ۴۹ تجهیزات مدرسه را چگونه اولویت‌بندی می‌کنید؟

**پاسخ:** نخست ایمنی و نیاز ضروریِ آموزش و بهداشت؛ سپس میزان استفاده، تعداد بهره‌برداران و هزینهٔ نگهداری. خرید وسیله بدون برنامهٔ استفاده و آموزش کاربری، ممکن است به بهبود یادگیری کمک نکند.

### پرسش ۵۰ از فناوری و سامانه‌ها چگونه استفاده می‌کنید؟

**پاسخ:** برای ثبت درست اطلاعات، هماهنگی و پیگیری کار، با رعایت دسترسی، امنیت و پشتیبان‌گیری. دادهٔ دانش‌آموز و رمز سامانه‌ها نباید در اختیار افراد غیرمجاز قرار گیرد.

### پرسش ۵۱ گزارش عملکرد خوب چه ویژگی‌هایی دارد؟

**پاسخ:** هدف، اقدام، میزان تحقق، شواهد، مانع و پیشنهاد بعدی را روشن می‌کند. تعداد جلسه یا هزینه، به‌تنهایی نتیجهٔ تربیتی و آموزشی را نشان نمی‌دهد.

### پرسش ۵۲ اگر برنامه به نتیجهٔ پیش‌بینی‌شده نرسد، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «ابتدا داده و فرض‌های اولیه را بازبینی می‌کنم؛ می‌سنجم مشکل از طراحی، اجرا یا شرایط محیطی بوده است. سپس با مشارکت مسئولان، اقدام را اصلاح می‌کنم و مسئولیت خود را می‌پذیرم.»

# بخش ۵ | موقعیت‌های تربیتی و اداره مدرسه

## مدیریت رفتار و ارتباط با دانش‌آموز

### پرسش ۱ اگر دانش‌آموزی رفتار پرخاشگرانه داشته باشد، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** ابتدا ایمنی دانش‌آموز و اطرافیان را حفظ می‌کنم و با لحنی آرام، رفتار آسیب‌زا را متوقف می‌کنم. پس از آرام‌شدن موقعیت، در فضایی خصوصی به توضیح او گوش می‌دهم، پیشایند رفتار را بررسی می‌کنم و با کمک مشاور و خانواده، برنامه‌ای برای آموزش رفتار جایگزین تنظیم می‌کنم. تحقیر، تهدید و تنبیه بدنی جایی در این فرایند ندارد.

### پرسش ۲ چگونه به دانش‌آموز کمک می‌کنید هیجان خود را تنظیم کند؟

**پاسخ پیشنهادی:** نام‌گذاری احساس، مکث پیش از واکنش، تنفس آرام و درخواست کمک را تمرین می‌کنیم. برای موقعیت‌های دشوار، یک راهکار ساده و متناسب با سن او تعیین می‌کنم؛ برای مثال، چند دقیقه استراحت در محل امن با نظارت بزرگسال و سپس بازگشت به فعالیت. این مهارت‌ها باید پیش از بحران نیز آموزش داده شوند.

### پرسش ۳ برای پیشگیری از بی‌نظمی چه مقرراتی وضع می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** تعداد کمی قاعده روشن، قابل‌اجرا و قابل‌مشاهده با مشارکت دانش‌آموزان تنظیم می‌کنم؛ مانند رعایت نوبت، حفظ ایمنی و احترام به دیگران. قواعد را با مثال آموزش می‌دهم و پیامدهای آموزشی و متناسب را از پیش توضیح می‌دهم. اجرای منصفانه و بازخورد مثبت از زیادکردن تعداد مقررات مؤثرتر است.

### پرسش ۴ دستورهای کلاسی را چگونه بیان می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** دستور را کوتاه، مشخص و مرحله‌به‌مرحله بیان می‌کنم، تماس و توجه مناسب را جلب می‌کنم و از دانش‌آموز می‌خواهم برداشت خود را توضیح دهد. به جای عبارت مبهم «درست رفتار کن»، رفتار مورد انتظار را می‌گویم؛ برای نمونه: «کتاب را باز کن و سؤال اول را بخوان».

### پرسش ۵ چرا نباید به دانش‌آموز برچسب زد؟

**پاسخ:** برچسب‌هایی مانند «تنبل» یا «بی‌ادب» شخصیت دانش‌آموز را هدف می‌گیرد و به او راه اصلاح نشان نمی‌دهد. باید رفتار مشاهده‌شده را توصیف کرد، اثر آن را توضیح داد و رفتار جایگزین را آموزش داد. هویت دانش‌آموز را از خطای او جدا می‌کنم.

### پرسش ۶ اگر دانش‌آموزی دروغ بگوید یا مسئولیت اشتباهش را نپذیرد، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** بدون بازجویی تحقیرآمیز، شواهد را بررسی می‌کنم و فرصت توضیح می‌دهم. فضای امنی برای گفتن حقیقت فراهم می‌کنم، مسئولیت‌پذیری و جبران آسیب را آموزش می‌دهم و از تهدیدی که او را به پنهان‌کاری بیشتر سوق دهد، پرهیز می‌کنم.

### پرسش ۷ تشویق مؤثر چه ویژگی‌هایی دارد؟

**پاسخ:** تشویق باید به رفتار مشخص، تلاش و پیشرفت واقعی مربوط باشد و در زمان مناسب ارائه شود. بازخوردی مانند «امروز نوبت صحبت را رعایت کردی» از تعریف کلی مفیدتر است. فرصت مسئولیت‌پذیری، بازخورد کلامی و نمایش پیشرفت می‌تواند جایگزین وابستگی دائمی به جایزه مادی شود.

### پرسش ۸ آیا برای اصلاح رفتار می‌توان دانش‌آموز را در جمع سرزنش کرد؟

**پاسخ:** خیر. تذکر باید محترمانه، کوتاه و تا حد امکان خصوصی باشد. تمسخر، مقایسه تحقیرآمیز و افشای مشکلات خانوادگی یا شخصی، به اعتماد و امنیت روانی آسیب می‌زند. در موقعیت خطرناک، مداخله فوری برای ایمنی لازم است، اما بهانه‌ای برای تحقیر نیست.

### پرسش ۹ در چه شرایطی با خانواده دانش‌آموز تماس می‌گیرید؟

**پاسخ پیشنهادی:** ارتباط با خانواده را فقط به زمان شکایت محدود نمی‌کنم. درباره پیشرفت‌ها، نیازهای یادگیری و رفتارهای تکرارشونده، با ذکر شواهد و حفظ محرمانگی گفت‌وگو می‌کنم. هدف، یافتن راه‌حل مشترک و تقسیم مسئولیت است، نه متهم‌کردن خانواده یا انتقال کامل مشکل به خانه.

### پرسش ۱۰ برای تقویت مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان چه برنامه‌ای دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** گوش‌دادن، درخواست محترمانه، حل تعارض، همکاری و پذیرش تفاوت را از طریق بازی نقش، فعالیت گروهی و تمرین در موقعیت واقعی آموزش می‌دهم. مسئولیت‌های گروهی را عادلانه تقسیم می‌کنم و برای دانش‌آموزان کم‌رو یا نیازمند حمایت، فرصت مشارکت تدریجی فراهم می‌کنم.

### پرسش ۱۱ اگر رفتار نامناسب با جلب توجه دیگران تکرار شود، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** ابتدا کارکرد احتمالی رفتار را بررسی می‌کنم. توجه مثبت را به رفتار مناسب اختصاص می‌دهم و شیوه درست درخواست توجه را آموزش می‌دهم. رفتار خطرناک، آزارگری یا نشانه‌های نیاز به کمک را نادیده نمی‌گیرم؛ پاسخ باید متناسب با وضعیت و برنامه حمایتی باشد.

### پرسش ۱۲ اگر دو دانش‌آموز با یکدیگر درگیر شوند، چگونه داوری می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** ابتدا درگیری را با روش ایمن متوقف و در صورت نیاز کمک درخواست می‌کنم. پس از آرام‌شدن، روایت طرفین و شاهدان را جداگانه می‌شنوم، بدون پیش‌داوری واقعیت را ثبت می‌کنم و برای جبران آسیب و پیشگیری از تکرار تصمیم می‌گیرم. آشتی اجباری جای رسیدگی به آزارگری مکرر را نمی‌گیرد.

### پرسش ۱۳ با دانش‌آموزی که پیوسته کلاس را ترک می‌کند یا در فعالیت شرکت نمی‌کند چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** علت را بررسی می‌کنم؛ ممکن است تکلیف نامتناسب، اضطراب، مشکل ارتباطی یا نیاز جسمی مطرح باشد. با دانش‌آموز و خانواده گفت‌وگو می‌کنم، تکلیف را به گام‌های کوتاه تقسیم می‌کنم و برای مشارکت و استراحت، برنامه‌ای روشن تنظیم می‌کنم. در صورت تداوم، از مشاور کمک می‌گیرم.

## توجه، بیش‌فعالی و حمایت آموزشی

### پرسش ۱۴ آیا مدیر یا معلم می‌تواند اختلال نقص توجه و بیش‌فعالی را تشخیص دهد؟

**پاسخ:** تشخیص اختلال نقص توجه و بیش‌فعالی (اختلالی مرتبط با رشد عصبی) در صلاحیت متخصص سلامت است. مدرسه می‌تواند رفتارهای مشاهده‌شده، زمان و شرایط بروز آن‌ها و اثرشان بر یادگیری را مستند کند و برای ارزیابی تخصصی با خانواده همکاری کند. فعال‌بودن یا بی‌قراری به‌تنهایی برای تشخیص کافی نیست.

### پرسش ۱۵ برای حمایت از دانش‌آموز دارای مشکلات توجه چه تغییرهایی در کلاس ایجاد می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** دستورهای کوتاه و روشن، تکالیف بخش‌بندی‌شده، بازخورد مثبت و مکرر، فرصت حرکت و استراحت و کاهش محرک‌های مزاحم را در نظر می‌گیرم. جای نشستن و ابزارهای سازمان‌دهی را متناسب با نیاز واقعی او تنظیم و اثر تغییرها را پیگیری می‌کنم.

### پرسش ۱۶ آیا می‌توان مصرف دارو یا حذف مواد غذایی را به دانش‌آموز تحمیل کرد؟

**پاسخ:** خیر. تجویز یا تغییر دارو و رژیم درمانی بر عهده متخصص مربوط است. مدرسه اطلاعات عملکرد آموزشی را در اختیار خانواده و متخصص قرار می‌دهد و حمایت کلاسی را ادامه می‌دهد. توصیه عمومی به حذف شکلات، قند یا گروه‌های غذایی، جای ارزیابی و درمان علمی را نمی‌گیرد.

### پرسش ۱۷ برنامه حمایتی دانش‌آموز چگونه پیگیری می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** چند هدف قابل‌مشاهده، مانند تکمیل یک بخش از تکلیف یا رعایت نوبت، تعیین می‌کنم. معلم، خانواده و مشاور درباره روش حمایت و زمان بازبینی توافق می‌کنند. پیشرفت بر اساس شواهد ثبت می‌شود و برنامه در صورت بی‌اثر بودن اصلاح خواهد شد.

## ایجاد علاقه به قرآن و فعالیت‌های تربیتی

### پرسش ۱۸ چگونه محیط آموزش قرآن را جذاب‌تر می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** با توجه به شرایط مدرسه، گاهی از نمازخانه یا فضای مناسب دیگری استفاده می‌کنم تا تنوع ایجاد شود. جابه‌جایی باید با هماهنگی، دسترس‌پذیری، ایمنی و حفظ زمان آموزش همراه باشد. جذابیت اصلی همچنان به روش تدریس و مشارکت دانش‌آموز وابسته است.

### پرسش ۱۹ استفاده از رحل و وسایل مناسب چه نقشی در کلاس قرآن دارد؟

**پاسخ:** وسایل سالم، مناسب و در دسترس می‌تواند به نظم، راحتی و احترام به فعالیت یادگیری کمک کند. استفاده از آن‌ها نباید به امتیازی تبعیض‌آمیز یا شرط شرکت در آموزش تبدیل شود. نیاز دانش‌آموزان دارای محدودیت حرکتی یا بینایی نیز باید دیده شود.

### پرسش ۲۰ چگونه آداب حضور در کلاس قرآن را آموزش می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** پاکیزگی، احترام به متن و گوش‌دادن به تلاوت را با توضیح متناسب با سن آموزش می‌دهم. حکم شرعی لمس نوشته قرآن را از آداب و توصیه‌ها جدا می‌کنم. هیچ دانش‌آموزی را به علت ندانستن آداب، در جمع شرمنده نمی‌کنم.

### پرسش ۲۱ چگونه از عبارت‌های قرآنی در زندگی روزمره استفاده می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** یک عبارت کوتاه و درست را همراه با معنای ساده و موقعیت کاربرد آن بررسی می‌کنیم؛ مانند تلاش، امید یا برادری. دانش‌آموزان می‌توانند نمونه‌ای از زندگی خود بنویسند. متن عربی و ترجمه را پیش از آموزش از منبع معتبر کنترل می‌کنم.

### پرسش ۲۲ آموزش دعاهای قرآنی را چگونه انجام می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** دعاهای کوتاه و متناسب با سن را با ترجمه و توضیح مفهوم انتخاب می‌کنم و خواندن درست را به‌تدریج تمرین می‌کنیم. فهم معنا و ارتباط با زندگی را در کنار حفظ عبارت قرار می‌دهم و از تبدیل فعالیت به رقابتی اضطراب‌آور پرهیز می‌کنم.

### پرسش ۲۳ از داستان‌های پیامبران چگونه در تدریس استفاده می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** روایت معتبر و متناسب با سن انتخاب می‌کنم و با پرسش و گفت‌وگو، پیام اخلاقی آن را روشن می‌کنم. از افزودن جزئیات بی‌منبع، ترساندن دانش‌آموز یا تحمیل برداشت شخصی به عنوان متن قرآن خودداری می‌کنم.

### پرسش ۲۴ فعالیت نوشتاری قرآنی را چگونه طراحی می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** از دانش‌آموز می‌خواهم درباره یک مفهوم، پرسش یا کاربرد روزمره متنی کوتاه بنویسد. ملاک ارزیابی را از پیش توضیح می‌دهم و بازخورد سازنده می‌دهم. فرصت بازنویسی و بیان برداشت متفاوت در چارچوب احترام فراهم می‌کنم.

### پرسش ۲۵ نصب حدیث و نوشته‌های قرآنی چه اصولی دارد؟

**پاسخ:** اصالت عبارت، درستی املای عربی و ترجمه، خوانایی و تناسب با سن باید بررسی شود. بهتر است دانش‌آموزان در انتخاب و خوش‌نویسی مشارکت کنند و مفهوم نوشته در فعالیت آموزشی به کار گرفته شود؛ تزئین دیوار به‌تنهایی هدف تربیتی را محقق نمی‌کند.

### پرسش ۲۶ پوسترهای قرآنی را چگونه به ابزار یادگیری تبدیل می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** برای هر پوستر یک پرسش، پیام روشن یا فعالیت کوتاه تعیین می‌کنم و آن را به موضوع درس پیوند می‌دهم. آثار را با فاصله مناسب تغییر می‌دهیم و از شلوغی دیداری یا استفاده از تصویر و متن نامتناسب پرهیز می‌کنیم.

### پرسش ۲۷ مسابقه نقاشی و فعالیت هنری چه کاربردی در آموزش مفاهیم دینی دارد؟

**پاسخ:** هنر می‌تواند فرصت بیان برداشت، احساس و فهم دانش‌آموز را فراهم کند. موضوع روشن و متناسب با سن انتخاب می‌شود و مشارکت، خلاقیت و تلاش مورد توجه قرار می‌گیرد. مهارت هنری نباید معیار سنجش ارزش دینی دانش‌آموز قرار گیرد.

### پرسش ۲۸ در فعالیت خوش‌نویسی آیات چه نکاتی را رعایت می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** متن را پیش از تکثیر کنترل می‌کنم، نمونه خوانا ارائه می‌دهم و به تفاوت توانایی‌های حرکتی توجه می‌کنم. برای نگهداری و استفاده محترمانه از برگه‌ها نیز برنامه دارم. دانش‌آموز می‌تواند معنای عبارت را همراه اثر خود توضیح دهد.

### پرسش ۲۹ دعوت از استاد قرآن یا روحانی به کلاس چگونه باید باشد؟

**پاسخ:** دعوت باید با هماهنگی مدرسه، هدف آموزشی روشن و شناخت صلاحیت مهمان انجام شود. مدت و زبان ارائه باید با سن دانش‌آموزان متناسب باشد و امکان پرسش محترمانه فراهم شود. حضور مهمان، مسئولیت تربیتی و مراقبتی مدرسه را رفع نمی‌کند.

### پرسش ۳۰ برای حضور دانش‌آموزان در برنامه‌های مسجد و مناسبت‌ها چه ملاحظاتی دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** هدف، تناسب سنی، اطلاع و رضایت لازم خانواده، مجوزهای مربوط، ایمنی مسیر و نظارت را بررسی می‌کنم. برنامه باید تجربه‌ای مثبت و محترمانه ایجاد کند و شرایط دانش‌آموزان با نیازهای متفاوت را در نظر بگیرد.

### پرسش ۳۱ چگونه در کلاس قرآن خاطره‌ای خوش ایجاد می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** رابطه محترمانه، فرصت موفقیت، بازخورد مثبت و فعالیت متنوع را اصل قرار می‌دهم. در مناسبت‌ها می‌توان از پذیرایی یا هدیه ساده و عادلانه استفاده کرد، اما یادگیری را به جایزه وابسته نمی‌کنم. همدلی با دانش‌آموز داغ‌دیده نیز باید با حفظ حریم خانواده باشد.

### پرسش ۳۲ برای استفاده از صوت، تصویر یا ضبط تلاوت دانش‌آموزان چه ضابطه‌ای دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** فایل معتبر و کوتاه انتخاب می‌کنم و پیش از ضبط یا انتشار، رضایت و مجوزهای لازم را می‌گیرم. مشارکت در ضبط باید محترمانه و بدون فشار باشد. فایل دانش‌آموز را در گروه عمومی یا شبکه اجتماعی بدون مجوز منتشر نمی‌کنم.

### پرسش ۳۳ اخلاق قرآنی را چگونه به رفتار روزمره پیوند می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** مفهوم‌هایی مانند صداقت، انصاف، امانت‌داری و احترام را به رفتار قابل‌مشاهده تبدیل می‌کنیم. خود کارکنان باید الگوی عمل باشند. سپس با گفت‌وگو، خودارزیابی و فعالیت خدمت‌رسانی، فرصت تمرین فراهم می‌کنیم و تجربه‌های موفق را در شورای معلمان به اشتراک می‌گذاریم.

## معاون آموزشی و مراقبت در زنگ تفریح

### پرسش ۳۴ یک معاون آموزشی موفق چه ویژگی‌هایی دارد؟

**پاسخ:** صبر، تصمیم‌گیری سنجیده، ارتباط محترمانه، شناخت مقررات، توان حل مسئله و آشنایی با فرایند یادگیری از ویژگی‌های اصلی اوست. اقتدار حرفه‌ای از ثبات، عدالت و اعتماد ایجاد می‌شود، نه از ترساندن دانش‌آموزان.

### پرسش ۳۵ معاون آموزشی چگونه میان حمایت از معلم و رسیدگی به شکایت دانش‌آموز تعادل برقرار می‌کند؟

**پاسخ پیشنهادی:** به هر دو طرف با احترام گوش می‌دهم، شواهد را بررسی می‌کنم و پیش از روشن‌شدن موضوع قضاوت نمی‌کنم. حمایت از شأن معلم با رسیدگی منصفانه به حقوق دانش‌آموز سازگار است. در صورت احتمال آسیب، اقدام حفاظتی را به تأخیر نمی‌اندازم.

### پرسش ۳۶ معاون آموزشی چه شناختی از وضعیت دانش‌آموزان باید داشته باشد؟

**پاسخ:** اطلاعات مرتبط با یادگیری، حضور، نیازهای حمایتی و وضعیت خانوادگی مؤثر بر تحصیل را در حدود ضرورت و با حفظ محرمانگی می‌شناسد. این شناخت برای حمایت و برنامه‌ریزی است و مجوز کنجکاوی یا انتشار اطلاعات خصوصی نیست.

### پرسش ۳۷ برای راهنمایی آموزشی معلمان چه آمادگی‌ای لازم است؟

**پاسخ:** آشنایی با برنامه درسی، تغییر کتاب‌ها، روش‌های تدریس و ارزشیابی و توان گفت‌وگوی حرفه‌ای لازم است. معاون لازم نیست مدعی دانستن همه‌چیز باشد؛ باید یادگیری مستمر، استفاده از تخصص همکاران و دسترسی به راهنمای معتبر را سازمان دهد.

### پرسش ۳۸ چگونه مسئولیت نظم مدرسه را میان کارکنان تقسیم می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** برنامه مراقبت، تحویل کلاس، ورود و خروج و جانشینی را روشن و قابل‌اجرا تنظیم می‌کنم. نقش هر فرد و راه گزارش حادثه مشخص می‌شود. مسئولیت مشترک به معنای رهاکردن مسئولیت مدیر یا تحمیل وظیفه خارج از مقررات به کارکنان نیست.

### پرسش ۳۹ پیش از شروع نوبت مراقبت در حیاط چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** مقررات، محدوده مسئولیت، نقاط کم‌دید، وضعیت آب‌وهوا و راه درخواست کمک را بررسی می‌کنم. وسایل ارتباطی و امکانات کمک‌های اولیه در محل مشخص قرار دارد و مسیرهای خروج و دسترسی امداد باید باز باشد.

### پرسش ۴۰ چگونه توجه دانش‌آموزان را در فضای پرسروصدا جلب می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** از علامت شناخته‌شده و مورد تأیید مدرسه استفاده می‌کنم و آن را از پیش آموزش می‌دهم. تکرار فریاد یا استفاده افراطی از سوت مناسب نیست. علامت باید برای دانش‌آموزان با نیازهای شنوایی و حسی نیز قابل‌فهم باشد.

### پرسش ۴۱ چگونه بر راهروها و سرویس‌های بهداشتی نظارت می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** نظارت را با حفظ حریم خصوصی و حضور قابل‌تشخیص انجام می‌دهم. نقاط پرخطر و الگوی رفت‌وآمد را بررسی می‌کنم و در صورت نیاز از همکار مسئول کمک می‌گیرم. ورود به فضای خصوصی تنها طبق ضرورت حفاظتی و ضوابط انجام می‌شود.

### پرسش ۴۲ برای مراقبت در روزهای سرد یا بارانی چه برنامه‌ای دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** پوشش مناسب کارکنان، لغزندگی کف، محل‌های سرپوشیده و امکان جابه‌جایی ایمن بررسی می‌شود. در صورت نامناسب‌بودن حیاط، برنامه جایگزین متناسب با ظرفیت و مقررات اجرا می‌کنیم. راحتی و ایمنی دانش‌آموز و مراقب هر دو اهمیت دارد.

### پرسش ۴۳ برای جلوگیری از خستگی مراقبان چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** نوبت‌ها و جانشینی را روشن تنظیم می‌کنم تا هیچ محدوده‌ای بدون نظارت نماند. تحویل مسئولیت باید صریح باشد. بازبینی دوره‌ای برنامه کمک می‌کند بار کار عادلانه و پوشش نقاط پرخطر کافی باشد.

### پرسش ۴۴ چگونه پس از مراقبت، کلاس را به‌موقع آغاز می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** وسایل و طرح درس را از قبل آماده می‌کنم و در پایان مراقبت، تحویل مسئولیت را انجام می‌دهم. فعالیت آغازین کوتاه و مرتبط با درس در نظر می‌گیرم تا کلاس منظم شروع شود؛ این فعالیت جای حضور و نظارت معلم را نمی‌گیرد.

### پرسش ۴۵ در حادثه جزئی یا آسیب‌دیدگی دانش‌آموز چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** محل را ایمن می‌کنم، وضعیت را ارزیابی و فرد آموزش‌دیده را خبر می‌کنم. در صورت نیاز، فوریت‌های پزشکی و خانواده مطلع می‌شوند. کمک اولیه در حدود آموزش انجام می‌شود و حادثه و اقدام‌ها دقیق ثبت می‌شود؛ جعبه کمک‌های اولیه باید کامل و در دسترس مسئول باشد.

### پرسش ۴۶ آیا استفاده از زور در حل درگیری دانش‌آموزان مجاز است؟

**پاسخ:** تنبیه بدنی ممنوع است. هنگام خطر فوری، اولویت با دورکردن دیگران از خطر، درخواست کمک و مداخله ایمن در حدود آموزش و ضوابط است. مهار بدنی نباید به توصیه عمومی یا ابزار انضباطی تبدیل شود. پس از حادثه، رسیدگی، ثبت و اطلاع‌رسانی لازم انجام می‌شود.

### پرسش ۴۷ چگونه از زنگ تفریح برای تقویت ارتباط استفاده می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** با دانش‌آموزان گفت‌وگوی کوتاه و محترمانه دارم، رفتارهای مثبت را می‌بینم و دانش‌آموز منزوی یا در معرض آزار را شناسایی می‌کنم. فرصت ارتباط باید عادلانه باشد و به تبعیض یا صمیمیت خارج از حدود حرفه‌ای تبدیل نشود.

# بخش ۶ | شوراها، انجمن‌ها و آیین‌نامه‌های مدرسه

## شورای مدرسه

### پرسش ۱ شورای مدرسه با چه هدفی تشکیل می‌شود؟

**پاسخ:** هدف، مشارکت عوامل مدرسه و جامعه محلی در برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، اجرای فعالیت‌ها و نظارت بر کیفیت آموزش و تربیت است. شورا باید به تصمیم‌های مشخص و قابل‌پیگیری برسد و جایگزین مسئولیت قانونی مدیر یا اختیار مرجع بالاتر نمی‌شود.

### پرسش ۲ اعضای اصلی شورای مدرسه چه کسانی هستند؟

**پاسخ:** برمبنای ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی مدارس مصوب ۱۴۰۰، مدیر، معاونان، نماینده شورای معلمان، رئیس انجمن اولیا و مربیان و در مدارس خیّرساز، خیّر یا نماینده او اعضای اصلی‌اند. برای مدارس استثنایی، غیردولتی و هیئت‌امنایی و نیز نبود معاون پرورشی، تبصره‌های اختصاصی وجود دارد.

### پرسش ۳ چه کسانی را می‌توان به جلسه شورای مدرسه دعوت کرد؟

**پاسخ:** مدیر می‌تواند متناسب با موضوع، نماینده شورای دانش‌آموزی، مسئولان و معتمدان محلی و افراد صاحب‌نظر را دعوت کند. در متن مصوب ۱۴۰۰، برای مدعوین موضوع تبصره یک ماده ۱۳ حق رأی پیش‌بینی شده است. ترکیب نهایی باید با وضعیت مدرسه و آخرین ابلاغ معتبر تطبیق داده شود.

### پرسش ۴ ریاست، تنظیم دستور جلسه و اجرای مصوبات شورای مدرسه با چه کسی است؟

**پاسخ:** مدیر، رئیس شورا و مسئول اجرای تصمیم‌هاست. دستور جلسه با اخذ نظر اعضا تنظیم می‌شود. دبیر در نخستین جلسه از میان اعضا انتخاب می‌شود و خلاصه مذاکرات و تصمیم‌ها را ثبت و به تأیید اعضا می‌رساند. کارکنان در اجرای مصوبات قانونی همکاری می‌کنند.

### پرسش ۵ شورای مدرسه چه زمانی و با چه فاصله‌ای تشکیل جلسه می‌دهد؟

**پاسخ:** در ماده ۱۵ متن مصوب ۱۴۰۰، تشکیل نخستین جلسه پیش از بازگشایی و حداکثر در نیمه اول شهریور و برگزاری جلسه دست‌کم ماهی یک‌بار آمده است. جلسه فوق‌العاده با پیشنهاد مدیر یا دوسوم اعضا تشکیل می‌شود. عبارت «هر دو هفته» در جزوه اصلی، مربوط به متن قدیمی است.

### پرسش ۶ نصاب رسمیت جلسه و تصویب تصمیم‌های شورای مدرسه چیست؟

**پاسخ:** طبق ماده ۱۶ متن مصوب ۱۴۰۰، حضور دوسوم اعضا برای رسمیت لازم است و تصمیم با رأی اکثریت حاضران قابل‌اجراست. مصوبه نباید با قوانین و ضوابط آموزش و پرورش مغایرت داشته باشد. در مدرسه کم‌جمعیتی که امکان تشکیل شورا با ترکیب مقرر وجود ندارد، حکم تبصره همان ماده بررسی می‌شود.

### پرسش ۷ شورای مدرسه در برنامه سالانه چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** چشم‌انداز، سیاست‌های آموزشی و تربیتی، برنامه سالانه پیشنهادی مدیر و شیوه تأمین منابع را بررسی و تصویب می‌کند. سپس اجرای برنامه و گزارش عملکرد را پیگیری می‌کند. هدف، مسئول اجرا، زمان‌بندی، هزینه و شاخص ارزیابی هر فعالیت باید روشن باشد.

### پرسش ۸ پیشنهادهای شورای معلمان، انجمن اولیا و مربیان و دانش‌آموزان چگونه رسیدگی می‌شود؟

**پاسخ:** پیشنهاد مکتوب و قابل‌اجرا به شورای مدرسه ارائه می‌شود. شورا آن را از نظر هدف، مقررات، امکانات، ایمنی و عدالت بررسی می‌کند و نتیجه و مسئول پیگیری را ثبت می‌کند. پاسخ روشن به پیشنهاددهندگان، اعتماد و مشارکت را افزایش می‌دهد.

### پرسش ۹ شورا برای مناسبت‌ها، مسابقات، اردوها و بازدیدها چه مسئولیتی دارد؟

**پاسخ:** برنامه و تناسب تربیتی آن، منابع، زمان و الزامات ایمنی را بررسی می‌کند. تصویب داخلی به‌تنهایی جای مجوز، رضایت لازم خانواده، بیمه، همراهان واجد شرایط و سایر ضوابط ابلاغی را نمی‌گیرد. پس از اجرا نیز نتیجه و هزینه‌ها ارزیابی می‌شود.

### پرسش ۱۰ تصمیم درباره لباس دانش‌آموزان چگونه گرفته می‌شود؟

**پاسخ:** در چارچوب ضوابط، با توجه به شرایط اقتصادی خانواده‌ها، تناسب سنی، راحتی و نظر شورای دانش‌آموزی تصمیم‌گیری می‌شود. هماهنگی با انجمن اولیا و مربیان و پرهیز از تحمیل هزینه غیرضروری اهمیت دارد. تصمیم باید شفاف و پیشاپیش اطلاع‌رسانی شود.

### پرسش ۱۱ شورای مدرسه در امور امتحانات و تخلفات امتحانی چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** برنامه اجرایی ارزشیابی و موارد در صلاحیت شورا را با رعایت آیین‌نامه ارزشیابی دوره و مقررات تخلفات بررسی می‌کند. شورا حق تغییر خودسرانه نمره، حذف حق اعتراض یا ساختن مجازات خارج از مقررات ندارد. هر تصمیم باید مستند و قابل‌پیگیری باشد.

### پرسش ۱۲ در مورد غیبت موجه، جهش، تغییر رشته یا تعیین پایه چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** پرونده و مستندات را بررسی و مطابق آیین‌نامه اختصاصی همان دوره، در مرجع دارای اختیار مطرح می‌کنم. مهلت «دو هفته» و شماره مواد نقل‌شده در جزوه قدیمی را بدون تطبیق با مقررات جاری تکرار نمی‌کنم. پاسخ نهایی باید نوع درخواست، مرجع تصمیم و ابلاغ معتبر را مشخص کند.

### پرسش ۱۳ شورا چگونه از دانش‌آموز دارای مشکل تحصیلی، روانی یا اجتماعی حمایت می‌کند؟

**پاسخ:** مسئله را با حفظ کرامت و محرمانگی بررسی می‌کند، حمایت آموزشی و مشاوره‌ای مناسب را برنامه‌ریزی و در صورت نیاز از مراکز مجاز کمک می‌گیرد. تصمیم باید با حضور افراد مسئول و بر اساس شواهد باشد. دشواری رفتاری نباید به برچسب‌زنی یا حذف شتاب‌زده دانش‌آموز منجر شود.

### پرسش ۱۴ برای استفاده از فضای مدرسه در تعطیلات چه ملاحظاتی وجود دارد؟

**پاسخ:** هدف فعالیت، مسئول اجرا، حفاظت از اموال، ایمنی، نظارت، مجوزهای لازم و منابع بررسی می‌شود. تصمیم شورا فقط در حدود اختیارات قانونی اعتبار دارد. فعالیت فوق‌برنامه نباید حق آموزش رسمی یا شرایط کارکنان و دانش‌آموزان را نقض کند.

### پرسش ۱۵ شورای مدرسه چگونه توسعه حرفه‌ای کارکنان را پیگیری می‌کند؟

**پاسخ:** با همکاری شورای معلمان، نیازهای واقعی را شناسایی و برنامه توانمندسازی را تصویب می‌کند؛ مانند کارگاه ارزشیابی، مشاهده همتایان یا آموزش ایمنی. اثر برنامه بر عملکرد و یادگیری دانش‌آموز باید بررسی شود، نه اینکه فقط تعداد گواهی‌ها شمرده شود.

### پرسش ۱۶ نقش شورا در مهارت‌های زندگی، سلامت و محیط‌زیست چیست؟

**پاسخ:** برنامه‌های متناسب با سن برای ارتباط، حل مسئله، فعالیت بدنی، بهداشت، ایمنی و حفاظت از محیط‌زیست را در برنامه مدرسه می‌گنجاند. کیفیت فضا، تجهیزات، کارگاه، آزمایشگاه و نمازخانه نیز بررسی می‌شود و خطرهای فوری برای اقدام مسئول مربوط گزارش می‌شود.

### پرسش ۱۷ همکاری با مؤسسه بیرونی یا عرضه تولیدات آموزشی چگونه انجام می‌شود؟

**پاسخ:** هر همکاری باید هدف آموزشی روشن، مجوزهای لازم و قرارداد یا توافق معتبر داشته باشد و حقوق و ایمنی دانش‌آموز را رعایت کند. در فعالیت کارگاهی، درآمد و هزینه باید مستند باشد. شورا نمی‌تواند خارج از ضوابط، فعالیت تجاری یا تعهد مالی ایجاد کند.

### پرسش ۱۸ برای دانش‌آموز انتقالی از نظام آموزشی خارجی چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** اصالت و اعتبار مدارک و مقررات ارزشیابی و تطبیق تحصیلی را از مرجع ذی‌صلاح بررسی می‌کنم. تعیین پایه یا تغییر رشته باید بر اساس ضوابط اختصاصی و حدود اختیار مدرسه انجام شود؛ صرف تصمیم مدیر یا یک شماره ماده قدیمی کافی نیست.

### پرسش ۱۹ شورا چگونه با جامعه محلی ارتباط برقرار می‌کند؟

**پاسخ:** نیاز و ظرفیت دو طرف را شناسایی می‌کند و از کتابخانه، مراکز فرهنگی، پژوهشی و مهارتی و همکاری خیرین در چارچوب مقررات بهره می‌گیرد. هدف باید حمایت از یادگیری و دسترسی عادلانه باشد. تعهد، هزینه و مسئولیت هر همکاری باید روشن بماند.

### پرسش ۲۰ نظارت بر مصوبات و عملکرد مالی چگونه انجام می‌شود؟

**پاسخ:** برای هر مصوبه مسئول و زمان گزارش تعیین می‌شود. شورای مدرسه گزارش مالی و پیشرفت برنامه را بررسی می‌کند و مغایرت‌ها را برای اصلاح پیگیری می‌کند. تصمیم‌های مهم و گزارش عملکرد باید به شیوه مناسب به اداره و اولیای دانش‌آموزان اطلاع داده شود.

## انجمن اولیا و مربیان

### پرسش ۲۱ هدف انجمن اولیا و مربیان چیست؟

**پاسخ:** تقویت همکاری خانه و مدرسه و مشارکت خانواده‌ها در تصمیم‌سازی و ارتقای کیفیت تربیت و یادگیری است. انجمن فقط محل جمع‌آوری کمک مالی نیست؛ آموزش خانواده، حمایت از دانش‌آموزان و انتقال منظم نظر والدین نیز از نقش‌های آن است.

### پرسش ۲۲ ترکیب انجمن اولیا و مربیان در متن مصوب ۱۴۰۰ چیست؟

**پاسخ:** مدیر، منتخبان اولیای دانش‌آموزان، معاون آموزشی با ترتیب مقرر، معاون پرورشی و تربیت‌بدنی، نماینده شورای معلمان و در مدارس خیّرساز، خیّر یا نماینده او در ترکیب آمده‌اند. برای نبود معاون پرورشی، تبصره مربوط درباره مربی، مشاور یا معلم آگاه به امور تربیتی اعمال می‌شود.

### پرسش ۲۳ تعداد منتخبان اولیا و نحوه انتخاب آن‌ها چگونه تعیین می‌شود؟

**پاسخ:** ماده ۱۹ آیین‌نامه اجرایی مدارس، تعداد و نحوه انتخاب و زمان جلسات را به آیین‌نامه انجمن مرکزی اولیا و مربیان ارجاع می‌دهد. مدیر باید دستورالعمل انتخاباتی همان سال را از اداره دریافت کند. جدول تعداد اعضا یا نصاب‌های درج‌شده در جزوه قدیمی، بدون تطبیق، پاسخ قطعی امروز نیست.

### پرسش ۲۴ پیش از انتخابات انجمن چه اقدام‌هایی لازم است؟

**پاسخ پیشنهادی:** دستورالعمل معتبر، تقویم و شرایط نامزدی را بررسی می‌کنم؛ دعوت و اطلاع‌رسانی عادلانه انجام می‌دهم و امکان آشنایی اولیا با وظایف انجمن و نامزدها را فراهم می‌کنم. شیوه رأی‌گیری، شمارش و ثبت نتیجه باید شفاف و مطابق ابلاغ باشد.

### پرسش ۲۵ رأی‌گیری و شمارش آرا چه اصولی دارد؟

**پاسخ:** فرصت برابر، محرمانگی رأی، سلامت صندوق یا سامانه مجاز، شمارش قابل‌نظارت و ثبت دقیق نتیجه باید رعایت شود. نامزد یا مدیر نباید نتیجه را از پیش تعیین کند. جزئیات شیوه اجرا و نصاب، از دستورالعمل جاری اخذ می‌شود.

### پرسش ۲۶ هیئت‌رئیسه انجمن چگونه انتخاب می‌شود؟

**پاسخ:** طبق تبصره پنج ماده ۱۹ متن مصوب ۱۴۰۰، در نخستین جلسه، رئیس، نایب‌رئیس، منشی و رابط انجمن از میان منتخبان اولیا انتخاب می‌شوند. وظایف و روش ارتباط با مدرسه باید روشن شود و نتیجه در صورت‌جلسه ثبت گردد.

### پرسش ۲۷ اگر عضو اصلی کنار برود یا شرایط عضویت را از دست بدهد، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** موضوع را مستند می‌کنم، ضابطه جاری درباره غیبت، استعفا، سلب شرایط و جایگزینی عضو علی‌البدل را بررسی و از مسیر اداره اقدام می‌کنم. تصمیم فردی مدیر یا کنارگذاشتن سلیقه‌ای عضو، جای فرایند قانونی را نمی‌گیرد.

### پرسش ۲۸ وظایف انجمن در آموزش خانواده چیست؟

**پاسخ:** نیازسنجی از خانواده‌ها، انتخاب موضوع و مدرس واجد صلاحیت، برنامه‌ریزی جلسات و ارزیابی اثر آن‌ها از وظایف مهم است. موضوع‌هایی مانند ارتباط با نوجوان، حمایت از یادگیری، سواد رسانه‌ای و پیشگیری از آسیب‌ها باید به زبان قابل‌فهم ارائه شود.

### پرسش ۲۹ انجمن چگونه از خانواده‌های آسیب‌پذیر حمایت می‌کند؟

**پاسخ:** با هماهنگی مدیر، نیازهای آموزشی و حمایتی را محرمانه شناسایی می‌کند و از ظرفیت‌های مجاز مدرسه و نهادهای حمایتی استفاده می‌کند. هویت و مشکلات خانواده نباید در جمع منتشر شود و دریافت حمایت نباید به تحقیر یا تبعیض بینجامد.

### پرسش ۳۰ جلب مشارکت والدین و خیرین چه ضابطه‌ای دارد؟

**پاسخ:** مشارکت می‌تواند فکری، تخصصی، زمانی یا مالی باشد. هدف، محل مصرف و نحوه گزارش باید روشن باشد. کمک داوطلبانه را نمی‌توان به شرط ثبت‌نام، تحویل کارنامه یا برخورداری از آموزش رسمی تبدیل کرد. وجوه باید از مسیر رسمی دریافت و ثبت شود.

### پرسش ۳۱ شورای مالی مدرسه چه کاربردی دارد؟

**پاسخ:** تصمیم‌گیری مالی را در چارچوب اختیار، برنامه مصوب و اسناد هزینه قابل‌نظارت می‌کند. ترکیب، صاحبان امضا و حدود پرداخت از مقررات مالی معتبر مدرسه تعیین می‌شود. وجود شورا مجوز پرداخت بدون سند، حساب شخصی یا هزینه خارج از مصوبه نیست.

### پرسش ۳۲ انجمن در گزارش مالی چه نقشی دارد؟

**پاسخ:** بر نحوه هزینه‌کرد و انطباق با برنامه نظارت می‌کند و تراز و گزارش عملکرد مالی را در حدود وظایف بررسی می‌کند. گزارش باید روشن، مستند و قابل‌فهم باشد و به شورای مدرسه و مراجع مقرر ارائه شود. مشخصات مالی خصوصی خانواده‌ها نباید افشا شود.

### پرسش ۳۳ در زمینه سرویس رفت‌وآمد دانش‌آموزان چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** با هماهنگی مرجع مسئول، صلاحیت ارائه‌دهنده، ایمنی وسیله، قرارداد، مسیر، ظرفیت، تحویل دانش‌آموز و راه گزارش تأخیر یا حادثه را بررسی می‌کنم. انجمن در برنامه‌ریزی و نظارت مشارکت دارد، اما مجوزهای قانونی و مسئولیت دستگاه‌های مربوط همچنان لازم است.

### پرسش ۳۴ انجمن چگونه در فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی همکاری می‌کند؟

**پاسخ:** در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های مصوب، آموزش خانواده، اردو، کتاب‌خوانی، مناسبت‌ها و ارتباط با مراکز علمی و فرهنگی مشارکت می‌کند. تقسیم کار، مسئول اجرا و ارزیابی نتیجه باید روشن باشد. حضور والدین باید با رعایت ایمنی و حدود حرفه‌ای باشد.

### پرسش ۳۵ آیا انجمن می‌تواند کارگروه تخصصی تشکیل دهد؟

**پاسخ:** می‌توان با رعایت مقررات، از ظرفیت والدین و مربیان در کارگروه‌هایی مانند آموزش خانواده، ایمنی یا کتاب‌خوانی استفاده کرد. کارگروه زیر نظر انجمن و در چارچوب مصوبات فعالیت می‌کند و اختیار مستقل برای تعهد مالی یا تصمیم اداری ندارد.

### پرسش ۳۶ در مدارس چنددوره‌ای یا مستقر در یک ساختمان، هماهنگی انجمن‌ها چگونه است؟

**پاسخ:** ساختار و امکان تشکیل مشترک باید با مقررات مربوط و وضعیت مدیریت مدرسه تطبیق داده شود. در موضوعات مشترک مانند ایمنی، ساختمان و تجهیزات، هماهنگی ضروری است. داشتن ساختمان مشترک، به‌تنهایی به معنای یکی‌بودن حساب‌ها یا اختیارات نیست.

### پرسش ۳۷ در صورت اعتراض به انتخابات یا درخواست انحلال انجمن چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** اعتراض را ثبت و برای رسیدگی به مرجع دارای اختیار ارسال می‌کنم. مدیر نباید به‌تنهایی انتخابات را باطل یا انجمن را منحل کند. مهلت‌ها و مرجع تجدید انتخابات باید از ابلاغ معتبر اخذ شود؛ عددهای متن قدیمی بدون بررسی تکرار نمی‌شود.

### پرسش ۳۸ چه گزارش‌هایی از فعالیت انجمن باید نگهداری شود؟

**پاسخ:** مستندات انتخابات، مشخصات و تغییر اعضا، صورت‌جلسات، برنامه‌ها، گزارش عملکرد و اسناد مالی در پرونده منظم نگهداری می‌شود. ارسال به اداره مطابق مهلت ابلاغی انجام می‌شود. دسترسی به اطلاعات شخصی اعضا و خانواده‌ها باید محدود و متناسب با وظیفه باشد.

### پرسش ۳۹ مسئول اجرای مقررات انجمن و نظارت بر آن کیست؟

**پاسخ:** مدیر و مسئولان منتخب در حدود وظایف خود مسئول اجرای صحیح‌اند و اداره آموزش و پرورش و مراجع مقرر بر آن نظارت می‌کنند. شرح اختیار هر مقام باید از مقررات معتبر اخذ شود؛ عنوان‌های اداری قدیمی جزوه لزوماً با ساختار امروز یکسان نیست.

## شورای معلمان

### پرسش ۴۰ چه کسانی عضو شورای معلمان هستند و هدف آن چیست؟

**پاسخ:** طبق ماده ۱۷ متن مصوب ۱۴۰۰، همه معلمان، مربیان و مشاوران مدرسه عضو شورا هستند. شورا برای بهبود کیفیت آموزش و تربیت، تسهیل یادگیری و مشارکت حرفه‌ای کارکنان تشکیل می‌شود.

### پرسش ۴۱ جلسه شورای معلمان چه زمانی برگزار می‌شود؟

**پاسخ:** در ماده ۱۸ متن مصوب ۱۴۰۰، حداقل ماهی یک‌بار پیش‌بینی شده است. نخستین جلسه حتی‌الامکان پیش از بازگشایی و حداکثر تا ده روز پس از آن تشکیل می‌شود. زمان جلسه نباید باعث تعطیلی ساعت‌های آموزش و تربیت دانش‌آموزان شود.

### پرسش ۴۲ ریاست و ثبت صورت‌جلسه شورای معلمان با چه کسی است؟

**پاسخ:** ریاست با مدیر و در غیاب او با نایب‌رئیس منتخب شوراست. دبیر در نخستین جلسه به انتخاب اعضا تعیین می‌شود و خلاصه مذاکرات و تصمیم‌ها را ثبت و به امضای اعضا می‌رساند. حضور اعضا و مسئول پیگیری مصوبه باید مشخص باشد.

### پرسش ۴۳ شورای معلمان چگونه به بهبود تدریس کمک می‌کند؟

**پاسخ:** روش‌ها و الگوهای تدریس، تکلیف، ابزار آموزشی، ارزشیابی و شواهد یادگیری را بررسی می‌کند. مشاهده همتایان، گروه‌های درسی و تحلیل کتاب‌ها باید به تصمیم عملی منجر شود؛ برای مثال، اجرای یک روش و بررسی نتیجه در جلسه بعد.

### پرسش ۴۴ بودجه‌بندی برنامه درسی در اینجا چه معنایی دارد؟

**پاسخ:** منظور تقسیم محتوای آموزشی و هدف‌های یادگیری در زمان در دسترس و برنامه‌ریزی برای اجرا و ارزشیابی است، نه بودجه مالی. شورای معلمان آن را با رعایت مقررات تنظیم و برای تأیید به شورای مدرسه ارائه می‌کند و اجرای آن را پیگیری می‌کند.

### پرسش ۴۵ برای کاهش افت تحصیلی چه اقدامی در شورا پیشنهاد می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** داده‌های یادگیری، حضور و شرایط دانش‌آموزان را بدون برچسب‌زنی تحلیل می‌کنم. سپس حمایت هدفمند، آموزش همسالان، اصلاح تدریس و ارتباط با خانواده را برنامه‌ریزی می‌کنیم و اثر آن را با شواهد می‌سنجیم. تکرار آزمون بدون تغییر آموزش کافی نیست.

### پرسش ۴۶ شورای معلمان چه نقشی در مسائل تربیتی، سلامت و رفتار دارد؟

**پاسخ:** درباره روش‌های علمی و محترمانه حمایت از دانش‌آموز، پیشگیری از آسیب و هماهنگی برخوردها تبادل نظر می‌کند. تصمیم‌ها باید با کرامت و حقوق دانش‌آموز سازگار باشد. رسیدگی به اطلاعات حساس فقط با افراد مسئول و در حد ضرورت انجام می‌شود.

### پرسش ۴۷ شورا چگونه استعدادها و پژوهش را تقویت می‌کند؟

**پاسخ:** استعدادهای متنوع را شناسایی می‌کند و فرصت فعالیت علمی، هنری، ورزشی و مهارتی فراهم می‌سازد. ارتباط با پژوهش‌سراها و انتخاب رابط پژوهشی باید دسترسی عادلانه ایجاد کند. موفقیت تنها به رتبه مسابقه محدود نمی‌شود.

### پرسش ۴۸ آیا می‌توان از صاحب‌نظر بیرونی در شورای معلمان استفاده کرد؟

**پاسخ:** مدیر می‌تواند حسب ضرورت از کارشناسان و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت دعوت کند. موضوع و خروجی جلسه باید مشخص باشد. تشکیل گروه‌های درسی و آموزشی حضوری یا مجازی نیز با رعایت ضوابط و حفاظت از اطلاعات دانش‌آموزان امکان‌پذیر است.

## شورای دانش‌آموزی

### پرسش ۴۹ شورای دانش‌آموزی چه هدف و ترکیبی دارد؟

**پاسخ:** هدف، تمرین مسئولیت‌پذیری، مشارکت، مهارت اجتماعی و قانون‌مداری است. اعضا از دانش‌آموزان همان مدرسه انتخاب می‌شوند و تعداد و شیوه انتخاب بر اساس دستورالعمل ابلاغی وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌شود؛ عدد ثابت برای همه مدارس درست نیست.

### پرسش ۵۰ شورای دانش‌آموزی چه زمانی جلسه می‌دهد و تصمیم آن چگونه اجرا می‌شود؟

**پاسخ:** بر مبنای ماده ۲۱ متن مصوب ۱۴۰۰، دست‌کم ماهی یک‌بار جلسه دارد و نقش آن مشورتی و مشارکت در اجراست. تصمیم‌های آن پس از تصویب شورای مدرسه قابل‌اجراست. نماینده مسئول مدرسه باید راه طرح پیشنهاد و دریافت پاسخ را برای دانش‌آموزان روشن کند.

### پرسش ۵۱ شورای دانش‌آموزی در چه فعالیت‌هایی می‌تواند مشارکت کند؟

**پاسخ:** پیشنهاد برای بهبود یادگیری، کتابخانه، محیط‌زیست، بهداشت، ورزش، فعالیت فرهنگی، همیاری و شناسایی مسائل مدرسه از زمینه‌های مناسب است. مسئولیت باید متناسب با سن باشد و جای وظایف حفاظتی، اداری و تخصصی بزرگسالان را نگیرد.

### پرسش ۵۲ حدود فعالیت شورای دانش‌آموزی چیست؟

**پاسخ:** این شورا درون مدرسه‌ای است و نباید شعبه بیرونی یا رقابت ناسالم جناحی و حزبی ایجاد کند. مشارکت مدنی، گفت‌وگوی محترمانه و یادگیری مسئولیت‌پذیری باید در چارچوب وظایف مدرسه باشد. هدایت جلسه توسط فرد مسئول، به معنای تحمیل نظر به دانش‌آموزان نیست.

## پرسش‌های موقعیتی درباره شوراها

### پرسش ۵۳ اگر مصوبه شورا با مقررات مغایر باشد، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** مغایرت را با استناد روشن در جلسه مطرح می‌کنم و اصلاح مصوبه را می‌خواهم. رأی اکثریت، تصمیم خلاف قانون را معتبر نمی‌کند. در صورت تردید، پیش از اجرا از مرجع مسئول استعلام می‌کنم و فرایند را مستند نگه می‌دارم.

### پرسش ۵۴ اگر اعضا در جلسه مشارکت نکنند، چه راهکاری دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** دستور جلسه و اطلاعات لازم را از قبل ارسال می‌کنم، موضوع مشخص و مرتبط با نیاز واقعی انتخاب می‌کنم و برای نظر همه فرصت می‌دهم. مسئولیت‌ها و نتیجه تصمیم قبلی را گزارش می‌کنم تا جلسه اثر قابل‌مشاهده داشته باشد. جلسه صرفاً تشریفاتی انگیزه مشارکت را کم می‌کند.

### پرسش ۵۵ یک صورت‌جلسه حرفه‌ای چه اجزایی دارد؟

**پاسخ:** عنوان شورا، تاریخ و محل، اسامی حاضران و غایبان، دستور جلسه، خلاصه بحث، تصمیم دقیق، مسئول اجرا، مهلت و امضا یا تأیید معتبر لازم است. اطلاعات حساس باید در حد ضرورت ثبت شود. در جلسه بعد، وضعیت اجرای تصمیم‌ها بررسی می‌شود.

# بخش ۷ | بانک مرور پرسش‌های مصاحبه

## مرور پرسش‌های ۱ تا ۲۵

### پرسش ۱ برای خواندن قرآن در مصاحبه چگونه آماده می‌شوید؟

**پاسخ پیشنهادی:** روخوانی صحیح، وقف مناسب و فهم معنای آیات کوتاه را تمرین می‌کنم. هنگام درخواست، بخش تعیین‌شده را آرام و روشن می‌خوانم. اگر در واژه‌ای تردید داشته باشم، بدون شتاب آن را اصلاح می‌کنم؛ ادعای تسلطی که ندارم نمی‌کنم.

### پرسش ۲ نماینده مجلس حوزه انتخابیه شما چه کسی است؟

**پاسخ پیشنهادی:** «نماینده یا نمایندگان حوزه انتخابیه [نام حوزه]، [نام‌های بررسی‌شده] هستند.» چون شهر مشخص نشده، نام ساختگی قرار داده نشده است. پیش از مصاحبه، عنوان حوزه و نام همه نمایندگان آن را از پایگاه رسمی مجلس کنترل کنید.

### پرسش ۳ درباره شهدای شهر خود چه می‌دانید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «درباره [نام شهید شهر]، با مراجعه به [منبع معتبر] مطالعه کرده‌ام. او در [حوزه فعالیت و زمان تأییدشده] نقش داشته است.» نام، زندگی‌نامه و محل ارتباط با شهر را دقیق بررسی کنید و اطلاعاتی را که نمی‌دانید، نسازید.

### پرسش ۴ چه فعالیت علمی یا پژوهشی انجام داده‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در [موضوع واقعی]، مسئله را بررسی کردم، از [روش] استفاده کردم و نتیجه [دستاورد واقعی] بود.» اگر پژوهش رسمی ندارید، صادقانه از مطالعه، اقدام‌پژوهی یا فعالیت آموزشی واقعی خود بگویید و نقش شخصی را از کار گروه جدا کنید.

### پرسش ۵ هدف شما از انتخاب شغل معلمی چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** کمک به یادگیری و رشد دانش‌آموزان و فراهم‌کردن فرصت عادلانه برای پیشرفت، انگیزه اصلی من است. این علاقه را با شناخت مسئولیت‌های واقعی شغل، یادگیری مداوم و آمادگی برای پاسخ‌گویی حرفه‌ای همراه می‌کنم.

**پرسش ۶ اگر دانش‌آموز هنگام تدریس به شما توهین کند، چه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** آرامش خود را حفظ می‌کنم، حد رفتاری را محترمانه بیان می‌کنم و از درگیری لفظی در جمع پرهیز می‌کنم. پس از کلاس، علت و زمینه را بررسی می‌کنم و در صورت تکرار یا خطر، با مشاور و خانواده برنامه حمایتی و اصلاح رفتار تنظیم می‌کنم.

**پرسش ۷ از اینترنت برای چه کارهایی استفاده می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** برای دسترسی به منابع آموزشی، پژوهش، ارتباط حرفه‌ای و تولید محتوای درسی استفاده می‌کنم. اعتبار منبع، تاریخ انتشار و حفاظت از اطلاعات دانش‌آموزان را بررسی می‌کنم و استفاده از ابزار را به هدف یادگیری پیوند می‌دهم.

**پرسش ۸ چه وب‌سایت‌های آموزشی مفیدی می‌شناسید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** شبکه رشد و پایگاه کتاب‌های درسی آموزش و پرورش از نمونه‌های شناخته‌شده‌اند. برای موضوع‌های تخصصی، پایگاه رسمی نهاد مربوط و منابع پژوهشی معتبر را بررسی می‌کنم. معرفی نام سایت باید با شناخت محتوای واقعی و تناسب آن با سن دانش‌آموز همراه باشد.

**پرسش ۹ آیا اهل مطالعه هستید و چه کتابی پیشنهاد می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «به‌طور منظم در حوزه [موضوع واقعی] مطالعه می‌کنم. کتاب [عنوان] نوشته [نویسنده] برای من مفید بوده، چون [نکته مشخص].» پیشنهاد کتاب را از مطالعه واقعی خود انتخاب کنید و بتوانید درباره یک کاربرد یا نقد آن توضیح دهید.

**پرسش ۱۰ یک نقطه قوت و یک زمینه قابل‌بهبود خود را بگویید.**

**پاسخ پیشنهادی:** نقطه قوت من، پیگیری و شنیدن نظرهای متفاوت است. زمینه قابل‌بهبودم، کوتاه‌تر و دقیق‌تر ارائه‌کردن گزارش‌هاست؛ برای آن از قالب ثابت و بازبینی زمان ارائه استفاده می‌کنم. این نمونه را فقط در صورت انطباق با ویژگی واقعی خود به کار ببرید.

**پرسش ۱۱ تدریس در دوره ابتدایی را ترجیح می‌دهید یا متوسطه؟**

**پاسخ پیشنهادی:** انتخابم را با توانایی و تجربه واقعی خود توضیح می‌دهم. برای ابتدایی، شناخت رشد کودک و آموزش مهارت‌های پایه اهمیت ویژه دارد؛ برای متوسطه، تسلط موضوعی و ارتباط با نوجوان برجسته‌تر است. هیچ دوره‌ای را کم‌اهمیت یا آسان معرفی نمی‌کنم.

**پرسش ۱۲ چه ویژگی‌هایی در خود می‌بینید که برای معلمی مناسب است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** صبر، توان توضیح روشن، علاقه به یادگیری و پذیرش بازخورد را مهم می‌دانم. برای هر ویژگی باید شاهدی واقعی ارائه کنم؛ برای مثال، تجربه‌ای که در آن مطلبی دشوار را به زبان ساده آموزش داده‌ام.

**پرسش ۱۳ اگر هم‌زمان در رشته‌ای دیگر و تربیت معلم پذیرفته شوید، چه انتخابی می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** براساس علاقه پایدار، شناخت وظایف، توانایی و تعهدهای قانونی تصمیم می‌گیرم. اگر انتخابم معلمی است، دلیل مشخص و صادقانه می‌گویم؛ وعده‌ای خلاف قصد واقعی یا تعهدی که شرایطش را نمی‌دانم، نمی‌دهم.

**پرسش ۱۴ چه فعالیت فرهنگی یا مذهبی داشته‌اید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «در [فعالیت واقعی]، مسئول [نقش مشخص] بودم و نتیجه [دستاورد] شد.» اگر سابقه رسمی ندارید، آن را صریح بگویید و درباره علاقه یا برنامه عملی آینده توضیح دهید. مدرک و میزان مشارکت باید قابل‌تأیید باشد.

**پرسش ۱۵ اگر با مدیر مدرسه اختلاف نظر داشته باشید، چه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** موضوع را در زمان مناسب و خصوصی، با احترام و شواهد مطرح می‌کنم و راه‌حل پیشنهاد می‌دهم. تصمیم قانونی را در حدود وظیفه اجرا می‌کنم. اگر مسئله به حقوق، ایمنی یا تخلف مربوط باشد، از مسیر رسمی و مستند پیگیری می‌کنم.

**پرسش ۱۶ اوقات فراغت خود را چگونه می‌گذرانید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «بخشی را به [ورزش یا فعالیت واقعی]، بخشی را به مطالعه و بخشی را به خانواده اختصاص می‌دهم.» پاسخ کوتاه و واقعی بهتر از فهرست بلند فعالیت‌هایی است که انجام نمی‌دهید.

**پرسش ۱۷ آیا برای خدمت در منطقه دور آماده‌اید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** شرایط خدمت و تعهد قانونی را پیش از پذیرش بررسی می‌کنم و محدودیت واقعی خود را شفاف می‌گویم. اگر متعهد به خدمت شوم، برای شناخت محیط، ارتباط با جامعه محلی و انجام مسئولیت آماده می‌شوم؛ قول غیرقابل‌اجرا نمی‌دهم.

**پرسش ۱۸ کدام معلم بر شما اثر مثبت گذاشته و چرا؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «معلم [درس یا نام واقعی]، چون با توضیح روشن و بازخورد محترمانه به ما کمک می‌کرد، برایم الگو بود.» بهتر است اثر یک رفتار حرفه‌ای را توضیح دهید، نه فقط از محبوبیت شخصی سخن بگویید.

**پرسش ۱۹ چند اثر تاریخی شهر خود را معرفی کنید.**

**پاسخ پیشنهادی:** «در شهر [نام شهر]، [نام اثر اول] و [نام اثر دوم] قرار دارد. ویژگی شاخص یکی از آن‌ها [اطلاعات بررسی‌شده] است.» نام، دوره تاریخی و محل را از مرجع میراث فرهنگی کنترل کنید؛ پاسخ به شهر داوطلب وابسته است.

**پرسش ۲۰ از کدام رفتار یک معلم تجربه نامطلوب داشته‌اید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** بدون توهین یا افشای اطلاعات شخصی، درباره رفتار توضیح می‌دهم؛ مثلاً مقایسه تحقیرآمیز یا بازخورد نامشخص. سپس می‌گویم از آن آموخته‌ام که نقد باید روشن، محترمانه و همراه راه اصلاح باشد.

**پرسش ۲۱ رفتار شما با معلمان چگونه بوده است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** احترام، پرسش‌گری مؤدبانه و پذیرش مسئولیت را اصل می‌دانستم. اگر اختلافی وجود داشت، از گفت‌وگوی محترمانه استفاده می‌کردم. پاسخ را با یک تجربه واقعی تکمیل می‌کنم و خود را بی‌خطا معرفی نمی‌کنم.

**پرسش ۲۲ آیا به دلیل بی‌انضباطی از نمره درسی دانش‌آموز کم می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** خیر. نمره درسی باید بیانگر شواهد یادگیری و تابع مقررات ارزشیابی باشد. مسئله رفتاری از مسیر تربیتی و انضباطیِ مجاز رسیدگی می‌شود و نباید به انتقام یا دست‌کاری نمره تبدیل شود.

**پرسش ۲۳ اگر هنگام ورود شما خنده یا واکنش غیرمنتظره‌ای رخ دهد، چه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** آرام می‌مانم، سلام می‌کنم و بدون تفسیر شتاب‌زده موقعیت، گفت‌وگو را ادامه می‌دهم. اگر لازم باشد، محترمانه درباره موضوع می‌پرسم. هر رفتار دیگران را آزمون پنهان یا توهین تلقی نمی‌کنم.

**پرسش ۲۴ یک موضوع دلخواه را کوتاه تدریس کنید.**

**پاسخ پیشنهادی:** برای آموزش کسر، یک شکل را به چهار قسمت مساوی تقسیم می‌کنم و یک قسمت را رنگ می‌زنم. سپس مفهوم یک‌چهارم را توضیح می‌دهم، از دانش‌آموز می‌خواهم نمونه مشابه بسازد و با یک پرسش کوتاه فهم او را می‌سنجم. هدف، فعالیت و ارزشیابی باید در زمان محدود روشن باشد.

**پرسش ۲۵ آخرین کتابی که خوانده‌اید چه بوده و نویسنده آن کیست؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «آخرین کتابم [عنوان واقعی] نوشته [نام نویسنده] است. نکته‌ای که از آن آموختم [مطلب مشخص] بود.» اگر کتاب را تمام نکرده‌اید، همان را بگویید. عنوانی را که مطالعه نکرده‌اید، برای تأثیرگذاری نام نبرید.

## مرور پرسش‌های ۲۶ تا ۵۰

**پرسش ۲۶ آیا عصبانی می‌شوید و چگونه آن را مدیریت می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** بله، خشم هیجانی انسانی است. هنگام خشم، مکث می‌کنم، لحن را کنترل می‌کنم و تصمیم تنبیهی نمی‌گیرم. پس از آرام‌شدن، مسئله را بررسی می‌کنم و اگر رفتارم نامناسب بوده باشد، مسئولیت می‌پذیرم و اصلاح می‌کنم.

**پرسش ۲۷ نخستین اقدام شما هنگام ورود به کلاس چیست؟**

**پاسخ پیشنهادی:** با سلام و ارتباط محترمانه شروع می‌کنم، آمادگی و ایمنی کلاس را می‌سنجم و حضور و وضعیت دانش‌آموزان را بررسی می‌کنم. سپس هدف درس و فعالیت آغازین کوتاه را مطرح می‌کنم تا توجه به یادگیری جلب شود.

**پرسش ۲۸ خود را معرفی کنید.**

**پاسخ پیشنهادی:** «من [نام]، دارای مدرک [رشته و مقطع] هستم و [سابقه واقعی] دارم. تجربه شاخص من [نمونه مرتبط] است و برای این مسئولیت، توانایی [مهارت مستند] را ارائه می‌کنم.» معرفی را حدود یک دقیقه و مرتبط با موقعیت شغلی تنظیم کنید.

**پرسش ۲۹ درباره رویدادهای پس از انتخابات ۱۳۸۸ چه می‌دانید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** پس از انتخابات ریاست‌جمهوری خرداد ۱۳۸۸، اعتراض‌ها و بحران سیاسی شکل گرفت. میرحسین موسوی و مهدی کروبی از چهره‌های اصلی معترض بودند. تعبیر «فتنه» اصطلاح رایج در روایت رسمی آن رخدادهاست؛ در پاسخ باید رویداد قابل‌بررسی را از داوری و اصطلاح سیاسی جدا کرد.

### پرسش ۳۰ در روایت رسمی، پایان بحران ۱۳۸۸ و نقش رهبری چگونه توضیح داده می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** در این روایت، مواضع و سخنرانی‌های رهبری وقت، فرایندهای رسمی رسیدگی و تجمع ۹ دی از عوامل برجسته معرفی می‌شوند. برای پاسخ دقیق، زمان و صاحب هر موضع مشخص می‌شود و روایت رسمی به عنوان یک تحلیل تاریخی بیان می‌شود، نه توضیح بی‌نیاز از شواهد درباره همه ابعاد رخداد.

### پرسش ۳۱ غدیر خم چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** غدیر خم به رخدادی در بازگشت پیامبر اسلام از حج در سال دهم هجری مربوط است. در باور شیعه، اعلام جایگاه و ولایت امام علی در این واقعه، مبنای عید غدیر است. عید غدیر در ۱۸ ذی‌حجه برگزار می‌شود.

### پرسش ۳۲ وظایف رهبری، مجلس، رئیس‌جمهور و شورای نگهبان چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** رهبری وظایف مقرر در اصل ۱۱۰، از جمله تعیین سیاست‌های کلی و فرماندهی کل نیروهای مسلح را دارد. مجلس قانون‌گذاری و نظارت می‌کند. رئیس‌جمهور در حدود اصل ۱۱۳ مسئولیت اجرایی دارد. شورای نگهبان مصوبات مجلس را از نظر شرع و قانون اساسی بررسی و وظایف انتخاباتی و تفسیری مقرر را انجام می‌دهد.

### پرسش ۳۳ شورای نگهبان از چه گروه‌هایی تشکیل می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** دوازده عضو دارد: شش فقیه منصوب رهبری و شش حقوق‌دان مسلمان که رئیس قوه قضائیه معرفی و مجلس انتخاب می‌کند؛ مطابق اصل ۹۱ قانون اساسی.

### پرسش ۳۴ رهبری، رئیس‌جمهور و نمایندگان مجلس چگونه انتخاب می‌شوند؟

**پاسخ پیشنهادی:** رهبر را مجلس خبرگان، رئیس‌جمهور را مردم در انتخابات مستقیم با شرایط قانونی و نمایندگان مجلس را مردم حوزه‌های انتخابیه انتخاب می‌کنند. اعضای مجلس خبرگان نیز با رأی مردم انتخاب می‌شوند.

### پرسش ۳۵ ولایت فقیه به چه معناست؟

**پاسخ پیشنهادی:** در نظریه سیاسی فقه شیعه و ساختار جمهوری اسلامی، به مسئولیت رهبری و اداره امور عمومی توسط فقیه واجد شرایط در دوره غیبت گفته می‌شود. حدود و سازوکار حقوقی آن در قانون اساسی بیان شده است.

### پرسش ۳۶ ضرورت ولایت فقیه در استدلال طرفداران این نظریه چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** طرفداران آن بر نیاز جامعه به حکومت، اجرای احکام و اداره امور عمومی در دوره غیبت استدلال می‌کنند و فقیه عادل و توانمند را واجد صلاحیت می‌دانند. این پاسخ، شرح استدلال یک نظریه است؛ وجود دیدگاه‌های فقهی متفاوت را نباید انکار کرد.

### پرسش ۳۷ مرجع تقلید شما کیست و چگونه او را انتخاب کرده‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «مرجع من [نام واقعی] است و انتخاب را بر اساس [راه معتبر واقعی، مانند نظر اهل خبره] انجام داده‌ام.» نام و روش را مطابق واقعیت خود بیان کنید؛ محبوبیت یا شهرت به‌تنهایی جای احراز شرایط مرجعیت را نمی‌گیرد.

### پرسش ۳۸ شرایط رهبری و مرجع تقلید چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** شرایط رهبری در اصل ۱۰۹، از جمله صلاحیت علمی، عدالت و تقوا، بینش سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت و مدیریت آمده است. مرجع تقلید نیز باید شرایط فقهی مرجعیت، از جمله اجتهاد، عدالت و سایر شرایط مقرر را داشته باشد؛ جزئیات از رساله معتبر بررسی می‌شود.

### پرسش ۳۹ اگر به نماز جماعت دیر برسید، چگونه اقتدا می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** حکم به مرحله نماز امام بستگی دارد. اقتدا در قیام یا با رسیدن به رکوع امام، با شرایط مربوط ممکن است. در رکعت سوم و چهارم، وظیفه قرائت مأموم تفاوت دارد. عمل دقیق را از رساله مرجع خود می‌آموزم و در صورت نرسیدن به رکوع، حکم همان حالت را رعایت می‌کنم.

### پرسش ۴۰ آیا استفراغ روزه را باطل می‌کند؟

**پاسخ پیشنهادی:** استفراغ عمدی از مبطلات روزه است، هرچند به علت بیماری باشد؛ اما استفراغ غیرعمدی حکم دیگری دارد و به‌خودی‌خود روزه را باطل نمی‌کند. جزئیات و تکلیف قضا یا کفاره تابع مورد و فتوای مرجع است.

### پرسش ۴۱ غسل‌های واجب کدام‌اند؟

**پاسخ پیشنهادی:** غسل جنابت، حیض، نفاس، استحاضه در موارد لازم، مسّ میت و غسل میت از موارد اصلی‌اند. غسل ممکن است با نذر یا عهد و مانند آن نیز واجب شود. سبب وجوب و شیوه انجام هر مورد از رساله بررسی می‌شود.

### پرسش ۴۲ حکم تزریق آمپول در حال روزه چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** پاسخ به نوع تزریق و فتوای مرجع بستگی دارد. طبق فتوای آیت‌الله سیستانی، تزریق دارو و سرم، به‌خودی‌خود روزه را باطل نمی‌کند؛ برخی مراجع درباره تزریق تقویتی احتیاط متفاوت دارند. تجویز پزشکی و حکم شرعی دو موضوع جدا هستند.

### پرسش ۴۳ آیا سیگار می‌کشید و درباره دوستان سیگاری چه نظری دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «وضعیت واقعی من [پاسخ صادقانه] است. مصرف دخانیات را برای سلامت زیان‌بار می‌دانم و در محیط آموزشی، مقررات و الگوی رفتاری مناسب را رعایت می‌کنم.» درباره دیگران بدون تحقیر و برچسب‌زنی صحبت کنید.

### پرسش ۴۴ اگر دوست شما سیگار بکشد، چه برخوردی می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** محترمانه درباره آسیب و امکان دریافت کمک برای ترک گفت‌وگو می‌کنم و در فضای مشترک، رعایت حق دیگران را می‌خواهم. سرزنش یا اجبار معمولاً کمک‌کننده نیست. در مدرسه، ضوابط منع مصرف دخانیات و حفاظت از دانش‌آموزان رعایت می‌شود.

### پرسش ۴۵ نماز جمعه چگونه خوانده می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** دو رکعت است و پیش از آن دو خطبه خوانده می‌شود؛ شرایط و دو قنوت مخصوص دارد. در عصر غیبت، طبق فتوای بسیاری از مراجع واجب تخییری است. شرکت شخصی خود را صادقانه بیان می‌کنم و حکم دقیق را از مرجع خود می‌پرسم.

### پرسش ۴۶ میزان انس شما با قرآن چگونه است؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در حد [میزان واقعی] قرآن می‌خوانم و برای بهترشدن روخوانی و فهم معنا، [برنامه واقعی] دارم.» در صورت درخواست، بخش تعیین‌شده را می‌خوانم و توان حفظ یا قرائتی را که ندارم، ادعا نمی‌کنم.

### پرسش ۴۷ نماز غفیله و نماز میت چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ پیشنهادی:** غفیله نمازی مستحبی و دو رکعتی، میان مغرب و عشا، با قرائت مخصوص است. نماز میت پنج تکبیر و دعاهای مقرر دارد و رکوع و سجده ندارد. شرایط وجوب و صحت نماز میت با نمازهای روزانه یکسان نیست.

### پرسش ۴۸ خبرها را چگونه پیگیری می‌کنید و درباره خبر مهم روز چگونه پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** خبر را از چند منبع معتبر و با توجه به تاریخ و متن اصلی بررسی می‌کنم. برای نمونه، گزارش ۱۲ اکتبر ۲۰۲۶ نماینده سازمان ملل درباره سوریه، هم از پیشرفت انتقال سیاسی و هم از مشکلات اقتصادی و امنیتی سخن می‌گوید. برنامه پخش خبر و خبر اصلی را نزدیک مصاحبه دوباره کنترل می‌کنم.

### پرسش ۴۹ عدالت چیست و در مدرسه چه مصداقی دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** عدالت، رعایت حق و تصمیم‌گیری منصفانه بر اساس معیار معتبر است و همیشه به معنای رفتار کاملاً یکسان نیست. فرصت یادگیری عادلانه، حمایت متناسب با نیاز و ارزشیابی بدون تبعیض از مصداق‌های آن است. در باور شیعه، حکومت مهدوی با گسترش عدالت پیوند دارد.

### پرسش ۵۰ درباره امام زمان چه می‌دانید؟

**پاسخ پیشنهادی:** در باور شیعه دوازده‌امامی، امام مهدی، فرزند امام حسن عسکری و دوازدهمین امام است و در غیبت به سر می‌برد. انتظار مسئولانه با اخلاق، تلاش برای اصلاح و رعایت حقوق دیگران همراه است؛ تعیین زمان ظهور مبنای قابل‌اعتماد ندارد.

## مرور پرسش‌های ۵۱ تا ۷۵

### پرسش ۵۱ درباره فیلم «قلاده‌های طلا» چگونه نظر می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** این فیلم به کارگردانی ابوالقاسم طالبی، اثری سیاسی با موضوع رخدادهای ۱۳۸۸ است. نقد آن باید میان روایت سینمایی و سند تاریخی تفاوت بگذارد. اگر فیلم را ندیده‌اید، صریح بگویید و نظر جزئی ساختگی ارائه نکنید.

### پرسش ۵۲ چند وزیر دولت محمود احمدی‌نژاد را نام ببرید.

**پاسخ پیشنهادی:** منوچهر متکی در وزارت امور خارجه، مرضیه وحید دستجردی در وزارت بهداشت و حمیدرضا حاجی‌بابایی در وزارت آموزش و پرورش از نمونه‌ها هستند. این نام‌ها به دوره‌های تاریخی آن دولت مربوط‌اند و فهرست مقام‌های فعلی نیستند.

### پرسش ۵۳ چند وزیر دولت حسن روحانی را نام ببرید.

**پاسخ پیشنهادی:** محمدجواد ظریف در وزارت امور خارجه، بیژن نامدار زنگنه در وزارت نفت و محمد بطحایی در بخشی از دوره وزارت آموزش و پرورش از نمونه‌ها هستند. ترکیب دو دولت و زمان تغییر هر وزیر باید از یکدیگر تفکیک شود.

### پرسش ۵۴ چه کسانی تاکنون رئیس‌جمهور ایران بوده‌اند؟

**پاسخ پیشنهادی:** ابوالحسن بنی‌صدر، محمدعلی رجایی، سیدعلی خامنه‌ای، اکبرهاشمی رفسنجانی، سیدمحمد خاتمی، محمود احمدی‌نژاد، حسن روحانی، سیدابراهیم رئیسی و مسعود پزشکیان. افرادی که موقتاً وظایف ریاست‌جمهوری را برعهده داشته‌اند، با رئیس‌جمهور منتخب یکسان شمرده نمی‌شوند. فهرست تا تاریخ بررسی این ویرایش است.

### پرسش ۵۵ بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران چه کسی بود؟

**پاسخ پیشنهادی:** روح‌الله خمینی، رهبر انقلاب ۱۳۵۷ و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران بود. انقلاب در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید و ساختار جمهوری اسلامی پس از همه‌پرسی سال ۱۳۵۸ شکل گرفت.

### پرسش ۵۶ درباره جنگ ایران و عراق چه می‌دانید؟

**پاسخ پیشنهادی:** جنگ با حمله سراسری عراق به ایران در شهریور ۱۳۵۹ آغاز شد و در سال ۱۳۶۷ با اجرای آتش‌بس پایان یافت. در ادبیات رسمی ایران «دفاع مقدس» نامیده می‌شود. پاسخ دقیق باید زمان، طرف‌های جنگ و تفاوت پذیرش قطعنامه با آغاز آتش‌بس را روشن کند.

### پرسش ۵۷ تاریخ آغاز جنگ و اجرای آتش‌بس چه بود؟

**پاسخ پیشنهادی:** آغاز حمله سراسری، ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ و اجرای آتش‌بس، ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ بود. تاریخ پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران با روز اجرای آتش‌بس یکسان نیست.

### پرسش ۵۸ انقلاب چه زمانی پیروز شد و همه‌پرسی جمهوری اسلامی چه زمانی برگزار شد؟

**پاسخ پیشنهادی:** پیروزی انقلاب در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ بود. همه‌پرسی در ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ برگزار شد و ۱۲ فروردین به عنوان روز جمهوری اسلامی شناخته می‌شود.

### پرسش ۵۹ درباره حضور در راهپیمایی چگونه پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «سابقه واقعی حضور من [توضیح کوتاه] است و انگیزه‌ام [دلیل واقعی] بوده است.» اگر پرسش با شوخی یا طعنه مطرح شد، آرام و محترمانه پاسخ دهید. حضور یا انگیزه‌ای را که نداشته‌اید، نسازید.

**پرسش ۶۰ درباره مشارکت در انتخابات چه نظری دارید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** انتخابات یکی از مسیرهای قانونی مشارکت در تصمیم‌گیری عمومی است. انتخاب آگاهانه به شناخت برنامه‌ها، صلاحیت‌ها و بررسی وعده‌ها نیاز دارد. درباره سابقه شخصی حضور، واقعیت را بیان می‌کنم و از ادعای غیرقابل‌تأیید پرهیز می‌کنم.

**پرسش ۶۱ چند شهید اهل قلم را معرفی کنید.**

**پاسخ پیشنهادی:** سیدمرتضی آوینی و مصطفی چمران از چهره‌هایی هستند که آثار مکتوب شناخته‌شده دارند. برای معرفی شهید شهر خود، نام و اثر یا فعالیت واقعی را از زندگی‌نامه معتبر بررسی کنید. صرف نسبت‌دادن یک نوشته بدون منبع کافی نیست.

**پرسش ۶۲ اگر درباره مدل مو یا ظاهر شما پرسیده شود، چه می‌گویید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** آرام توضیح می‌دهم که آراستگی، بهداشت و تناسب با محیط حرفه‌ای را رعایت می‌کنم و ضابطه معتبر محل کار را می‌پذیرم. پاسخ را به جدل شخصی یا قضاوت درباره ظاهر دیگران تبدیل نمی‌کنم.

**پرسش ۶۳ معیار شما برای انتخاب پوشش چیست؟**

**پاسخ پیشنهادی:** پوشش مرتب، پاکیزه، راحت و متناسب با مسئولیت آموزشی و ضوابط محیط کار انتخاب می‌کنم. درباره عادت شخصی، همان واقعیت را می‌گویم و ادعای متفاوتی صرفاً برای مصاحبه نمی‌سازم.

**پرسش ۶۴ اگر در جلسه نوشیدنی تعارف شود، چگونه رفتار می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** تشکر می‌کنم و با آرامش می‌پذیرم یا محترمانه عذر می‌خواهم. آداب ساده، رعایت نظافت و ادامه توجه به گفت‌وگو کافی است؛ لازم نیست رفتار معمول جلسه را بیش از حد تفسیر کنم.

**پرسش ۶۵ آیا با رساله مرجع تقلید خود آشنا هستید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** «برای مسئله‌های عملی به [رساله یا پایگاه رسمی مرجع واقعی] مراجعه می‌کنم. ابتدا عنوان مسئله و شرایط آن را می‌خوانم و در ابهام، از دفتر پاسخ‌گویی استفتا می‌کنم.» مطالعه‌ای را که انجام نداده‌اید، ادعا نکنید.

**پرسش ۶۶ دولت محمود احمدی‌نژاد را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** دوره و سیاست مورد بحث را مشخص می‌کنم و عملکرد را با شاخص‌های معتبر اقتصادی، اجتماعی و اجرایی می‌سنجم. نقاط قوت، هزینه‌ها و محدودیت داده را جدا بیان می‌کنم. ارزیابی تاریخی را به شعار یا حکم کلی درباره همه افراد تبدیل نمی‌کنم.

**پرسش ۶۷ دولت حسن روحانی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** میان دو دوره و شرایط متفاوت، از جمله توافق هسته‌ای، تحریم‌ها و مسائل داخلی، تفکیک می‌کنم. برای هر داوری به داده و نتیجه قابل‌سنجش نیاز است. تحلیل سیاست را از علاقه یا مخالفت شخصی جدا می‌کنم.

**پرسش ۶۸ چند مسئله مهم اجتماعی و راه مواجهه با آن را نام ببرید.**

**پاسخ پیشنهادی:** نابرابری آموزشی، بیکاری، آسیب‌های فضای مجازی، اعتیاد و خشونت از موضوعات قابل‌بحث‌اند. برای مدرسه، پیشگیری، آموزش مهارت، شناسایی زودهنگام نیاز و ارجاع تخصصی مهم است. ادعای شیوع یا علت هر مسئله باید بر داده معتبر استوار باشد.

**پرسش ۶۹ شغل معلمی چه دشواری‌هایی دارد؟**

**پاسخ پیشنهادی:** تفاوت نیازهای دانش‌آموزان، حجم کار، ارزشیابی منصفانه، تعامل با خانواده و یادگیری مستمر از چالش‌هاست. راه مواجهه، برنامه‌ریزی، همکاری حرفه‌ای، حمایت سازمانی و مراقبت از سلامت کارکنان است؛ علاقه به شغل به معنای انکار مشکلات آن نیست.

**پرسش ۷۰ روز معلم در ایران سالروز چه رویدادی است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** ۱۲ اردیبهشت، سالروز شهادت مرتضی مطهری در سال ۱۳۵۸، در تقویم ایران روز معلم است.

**پرسش ۷۱ چه کارهایی روزه را باطل می‌کند؟**

**پاسخ پیشنهادی:** خوردن و آشامیدن عمدی، جماع، استمناء، باقی‌ماندن عمدی بر جنابت در موارد مقرر، اماله با مایع و استفراغ عمدی از موارد مهم‌اند. درباره مواردی مانند دود و غبار غلیظ، نسبت‌دادن دروغ به خدا و پیامبر و فروبردن سر در آب، فتاوا و احتیاط‌ها یکسان نیست؛ فهرست مرجع خود ملاک است.

### پرسش ۷۲ احتیاط واجب به چه معناست؟

**پاسخ پیشنهادی:** در این حالت مجتهد در مسئله فتوا نداده و رعایت احتیاط را لازم دانسته است. مقلد یا به احتیاط عمل می‌کند یا با رعایت ترتیب اعلمیت و شرایط رجوع، به فتوای مجتهد دیگر مراجعه می‌کند. احتیاط واجب با احتیاط مستحب متفاوت است.

### پرسش ۷۳ خانواده خود را معرفی کنید.

**پاسخ پیشنهادی:** «خانواده من [تعداد واقعی] نفر است و اعضای آن در [حوزه‌های واقعی و مرتبط] فعالیت می‌کنند.» پاسخ را کوتاه و محترمانه بیان کنید و اطلاعات خصوصی غیرضروری دیگران را افشا نکنید.

### پرسش ۷۴ اگر یک سجده یا تشهد فراموش شود، تکلیف چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** حکم به زمان یادآوری بستگی دارد؛ اگر محل شرعی جبران باقی باشد، باید برگردد و انجام دهد. پس از عبور از محل، قضا یا سجده سهو در موارد مقرر مطرح می‌شود. حکم فراموشی یک سجده با ترک دو سجده و حکم عمد با سهو یکسان نیست؛ جزئیات مرجع ملاک است.

### پرسش ۷۵ درباره تراشیدن ریش چه حکمی مطرح است؟

**پاسخ پیشنهادی:** فتاوا و احتیاط‌های مراجع درباره تراشیدن ریش باید از رساله همان مرجع خوانده شود؛ از جمله درباره حد ریش و تراشیدن بخشی از آن. درباره سابقه شخصی، پاسخ واقعی می‌دهم و حکم را بر پایه حدس یا نظر دیگران تعمیم نمی‌دهم.

## مرور پرسش‌های ۷۶ تا ۱۰۰

### پرسش ۷۶ تفاوت مرجع تقلید و ولی‌فقیه چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** مرجع تقلید در احکام عملی برای مقلدان فتوا می‌دهد. ولی‌فقیه در نظریه و ساختار حقوقی جمهوری اسلامی، مسئولیت رهبری و امور عمومی را دارد. این دو عنوان می‌توانند در یک فرد جمع شوند، اما از نظر نقش یکسان نیستند.

### پرسش ۷۷ رئیس قوه قضائیه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام چه کسانی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** بر اساس منابع بررسی‌شده برای این ویرایش در ۱۱ آبان ۱۴۰۵، غلامحسین محسنی اژه‌ای رئیس قوه قضائیه و صادق آملی لاریجانی رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند. چون سمت‌ها تغییرپذیرند، نام‌ها پیش از مصاحبه از پایگاه رسمی نهاد مربوط دوباره کنترل شوند.

### پرسش ۷۸ تفاوت رکن و غیررکن نماز چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** ارکان، نیت، تکبیرةالاحرام، قیام هنگام تکبیر و قیام متصل به رکوع، رکوع و دو سجده یک رکعت‌اند. کم‌وزیادشدن آن‌ها، حتی سهوی، در موارد مقرر نماز را باطل می‌کند. درباره اجزای غیررکنی، فراموشی و عمد احکام متفاوتی دارد و بعضی موارد قابل جبران است.

### پرسش ۷۹ سخنان مقام‌های رسمی را چگونه پیگیری می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** متن کامل یا فایل رسمی را با تاریخ و مناسبت بررسی می‌کنم و خبر کوتاه شبکه اجتماعی را به جای متن اصلی نمی‌نشانم. هنگام نقل، گوینده، زمان و مفهوم را دقیق مشخص می‌کنم و نقل قول تأییدنشده نمی‌سازم.

### پرسش ۸۰ مذهب شیعه دوازده‌امامی به چه معناست؟

**پاسخ پیشنهادی:** شاخه‌ای از اسلام شیعی است که به امامت دوازده امام پس از پیامبر باور دارد و در فقه با عنوان جعفری نیز شناخته می‌شود. پاسخ به اعتقاد شخصی داوطلب باید مطابق واقعیت خودش باشد.

### پرسش ۸۱ نمازهای واجب را نام ببرید.

**پاسخ پیشنهادی:** نمازهای روزانه، آیات، میت، طواف واجب و نمازی که با نذر و مانند آن واجب می‌شود از موارد اصلی‌اند. نماز قضای پدر و در برخی فتاوا مادر بر پسر بزرگ‌تر، شرایط ویژه دارد. جمعه نیز با شرایط خود مطرح است؛ دسته‌بندی رساله مرجع ملاک قرار می‌گیرد.

### پرسش ۸۲ آخرین سخنرانی یا پیام رهبری را چگونه گزارش می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «آخرین متن رسمی که تا روز مصاحبه بررسی کرده‌ام، مربوط به [تاریخ و مناسبت] است و سه نکته آن [خلاصه دقیق] بود.» چون «آخرین» با زمان مصاحبه تغییر می‌کند، به جای نسبت‌دادن یک متن قدیمی، همان روز پایگاه رسمی را کنترل می‌کنم.

### پرسش ۸۳ نماز آیات را چگونه می‌خوانید و آخرین بار چه زمانی خوانده‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** نماز آیات دو رکعت و در هر رکعت پنج رکوع دارد. یک روش، خواندن حمد و سوره کامل پیش از هر رکوع است؛ روش تقسیم سوره نیز با شرایط مربوط وجود دارد. درباره آخرین تجربه شخصی، زمان واقعی را می‌گویم و واقعه‌ای ساختگی ذکر نمی‌کنم.

### پرسش ۸۴ اگر سگ ظرف را بلیسد، چگونه آن را پاک می‌کنند؟

**پاسخ پیشنهادی:** ظرف باید طبق حکم مخصوص، خاک‌مالی و سپس شسته شود. تعداد و کیفیت شستن با نوع آب و فتوای مرجع تطبیق داده می‌شود؛ در فتوای آیت‌الله سیستانی، پس از خاک‌مالی، دو بار شستن با آب مطرح است. شست‌وشوی عادی بدون رعایت حکم مخصوص کافی نیست.

### پرسش ۸۵ مطهّرات چیست و چند نمونه آن کدام است؟

**پاسخ پیشنهادی:** مطهّرات چیزها یا وضعیت‌هایی هستند که با شرایط شرعی، نجاست را پاک می‌کنند؛ مانند آب، زمین، آفتاب، استحاله، انتقال، اسلام، تبعیت و برطرف‌شدن عین نجاست در موارد خاص. هر مورد شرایط دارد و صرف تماس با آن کافی نیست.

### پرسش ۸۶ اذان و اقامه چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ پیشنهادی:** اذان هجده و اقامه هفده جمله دارد. در اقامه، تکبیر آغاز دو بار، «قد قامت الصلاة» دو بار و تهلیل پایان یک بار است؛ در اذان، تکبیر آغاز چهار بار و تهلیل پایان دو بار است. شهادت سوم جزء واجب یا جزء اصلی اذان و اقامه شمرده نمی‌شود.

### پرسش ۸۷ قیام متصل به رکوع چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** ایستادنی است که رکوع از آن آغاز می‌شود. اگر کسی سهواً نشسته باشد، باید ابتدا بایستد و سپس به رکوع برود؛ حرکت از حالت نشسته مستقیم به رکوع، جای آن قیام را نمی‌گیرد.

### پرسش ۸۸ شورای نگهبان چند عضو دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** دوازده عضو؛ شش فقیه و شش حقوق‌دان، با شیوه انتخاب مقرر در اصل ۹۱ قانون اساسی.

### پرسش ۸۹ قرآن چند جزء و چند حزب دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** در تقسیم‌بندی رایج مصحف‌های ایران، سی جزء و صدوبیست حزب دارد. نوع نشانه‌گذاری و تقسیمات چاپ‌های مختلف را باید از خود مصحف بررسی کرد.

### پرسش ۹۰ کدام سوره دو بار «بسم‌الله» دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** سوره نمل؛ یک بار در آغاز سوره و یک بار در آیه ۳۰، در متن نامه حضرت سلیمان.

### پرسش ۹۱ اگر درباره تجربه مصرف سیگار پرسیده شود، چه می‌گویید؟

**پاسخ پیشنهادی:** پاسخ واقعی و کوتاه می‌دهم. اگر سابقه مصرف داشته‌ام، آن را انکار نمی‌کنم و درباره وضعیت فعلی و اقدام برای سلامت توضیح می‌دهم. در مدرسه، رعایت ضوابط منع دخانیات و الگوی رفتاری مسئولانه ضروری است.

### پرسش ۹۲ درباره پوشش اعضای خانواده چگونه پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** واقعیت را محترمانه و بدون قضاوت یا افشای جزئیات خصوصی بیان می‌کنم. درباره مسئولیت حرفه‌ای خود، رعایت مقررات و احترام به کرامت افراد را توضیح می‌دهم و به جای دیگران تعهد یا ادعای ساختگی نمی‌کنم.

### پرسش ۹۳ واقعه ۷ تیر چه بود؟

**پاسخ پیشنهادی:** در ۷ تیر ۱۳۶۰، انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی به کشته‌شدن سیدمحمد حسینی بهشتی و جمعی از مسئولان و اعضای حزب انجامید. عنوان «شهدای هفتم تیر» به این واقعه اشاره دارد. عدد ۲ در استخراج قدیمی، خوانش نادرست عدد ۷ بود.

### پرسش ۹۴ روز ملی‌شدن صنعت نفت چه روزی است؟

**پاسخ پیشنهادی:** ۲۹ اسفند ۱۳۲۹، تاریخ تصویب نهایی قانون ملی‌شدن صنعت نفت و مناسبت درج‌شده در تقویم ایران است.

### پرسش ۹۵ درباره ادامه تحریم‌ها چه نظری دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** کاهش آسیب به زندگی مردم و تأمین منافع عمومی را معیار می‌دانم. تحریم‌ها می‌توانند هزینه اقتصادی و انسانی داشته باشند. ارزیابی هر راه‌حل باید بر تعهدات روشن، امکان اجرا و شواهد آثار آن استوار باشد، نه خبر تأییدنشده یا شعار.

### پرسش ۹۶ تحولات سوریه را چگونه توضیح می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** پس از سقوط حکومت بشار اسد در دسامبر ۲۰۲۴، سوریه وارد دوره انتقال سیاسی شد. گزارش سازمان ملل در اکتبر ۲۰۲۶ از روند انتقال با ریاست احمد الشرع، همراه با چالش‌های اقتصادی و امنیتی سخن می‌گوید. برای پاسخ روز، تاریخ خبر و تغییرهای پس از این گزارش باید دوباره بررسی شود.

### پرسش ۹۷ اگر در میان نماز متوجه خون روی لباس شوید، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** حکم به مقدار و نوع خون، امکان تطهیر یا تعویض بدون برهم‌خوردن نماز، زمان آگاهی و وسعت وقت بستگی دارد. بعضی خون‌ها با شرایط خاص معاف‌اند، اما هر خون کمی معاف نیست. باید حالت دقیق را با حکم لباس نمازگزار در رساله تطبیق داد.

### پرسش ۹۸ تیمم را چگونه انجام می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** با نیت، کف دو دست را بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است می‌زنم، پیشانی و دو طرف آن را به ترتیب مقرر مسح می‌کنم و سپس پشت دست راست و چپ را با کف دست دیگر مسح می‌کنم. حدود مسح و تکرار ضربه در موارد اختلاف، تابع فتوای مرجع است.

### پرسش ۹۹ شک‌های نماز چه دسته‌هایی دارند؟

**پاسخ پیشنهادی:** بعضی شک‌ها نماز را باطل می‌کنند، بعضی نباید مورد اعتنا قرار گیرند و برخی در نماز چهار رکعتی با شرایط خاص صحیح‌اند و با نماز احتیاط یا سجده سهو جبران می‌شوند. پاسخ عملی به نوع نماز، زمان شک و طرف‌های آن بستگی دارد؛ همه شک‌ها یک حکم ندارند.

### پرسش ۱۰۰ به چه مکان‌های زیارتی رفته‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «به [محل واقعی] سفر کرده‌ام و تجربه من [توضیح کوتاه] بوده است.» اگر نرفته‌اید، همان را بگویید. برای پاسخ مثبت، سفر یا سابقه غیرواقعی نسازید.

## مرور پرسش‌های ۱۰۱ تا ۱۲۵

### پرسش ۱۰۱ ۹ دی در روایت رسمی ایران به چه رویدادی اشاره دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** به تجمع‌های ۹ دی ۱۳۸۸ در حمایت از نظام و در واکنش به رخدادهای همان دوره اشاره دارد. در بیان تاریخی، تاریخ و زمینه مشخص می‌شود. عدد ۶ در متن استخراجی قدیمی، خوانش نادرست عدد ۹ بود.

### پرسش ۱۰۲ اصول دین در آموزش رایج شیعه کدام‌اند؟

**پاسخ پیشنهادی:** توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد. در تقسیم‌بندی دقیق‌تر، عدل و امامت به عنوان اصول مذهب شیعه نیز معرفی می‌شوند.

### پرسش ۱۰۳ هدف قیام امام حسین چه بود؟

**پاسخ پیشنهادی:** در منابع و تبیین شیعی، اصلاح جامعه، امر به معروف و نهی از منکر، مقابله با ظلم و نپذیرفتن بیعت با یزید از محورهای آن است. برای نقل سخن یا جزئیات تاریخی باید به منبع معتبر رجوع کرد.

### پرسش ۱۰۴ تفاوت اصول دین و فروع دین چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** اصول، باورهای بنیادی اعتقادی‌اند؛ فروع، احکام و تکالیف عملی مانند نماز و روزه‌اند. شناخت اصول باید بر پایه باور و اطمینان باشد، در حالی که در احکام عملی، غیرمجتهد می‌تواند با شرایط معتبر تقلید کند.

### پرسش ۱۰۵ توحید به چه معناست؟

**پاسخ پیشنهادی:** باور به یگانگی خداوند و نداشتن شریک برای او در الوهیت و پرستش است. در آموزش اعتقادی، ابعاد دیگری مانند توحید در ذات، صفات و افعال نیز توضیح داده می‌شود.

### پرسش ۱۰۶ با کدام غسل می‌توان بدون وضو نماز خواند؟

**پاسخ پیشنهادی:** غسل جنابتِ صحیح، جای وضو را می‌گیرد. درباره دیگر غسل‌ها، میان مراجع اختلاف وجود دارد؛ برخی غسل‌های دیگر نیز طبق فتوای بعضی مراجع کافی‌اند. هر غسل مستحبی یا هر شست‌وشو را نمی‌توان جای وضو دانست.

### پرسش ۱۰۷ واجبات نماز کدام‌اند؟

**پاسخ پیشنهادی:** نیت، تکبیرةالاحرام، قیام، قرائت، ذکر، رکوع، سجود، تشهد، سلام، ترتیب و موالات. برخی از این واجبات رکن‌اند و حکم ترک یا افزایش آن‌ها با اجزای غیررکنی متفاوت است.

### پرسش ۱۰۸ امام جمعه شهر شما چه کسی است؟

**پاسخ پیشنهادی:** «امام جمعه [نام شهر]، [نام بررسی‌شده] است.» چون شهر داوطلب مشخص نیست، پاسخ ثابت ملی وجود ندارد. نام را از پایگاه رسمی شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه یا حکم معتبر و تازه کنترل کنید.

### پرسش ۱۰۹ وضو چگونه گرفته می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** با نیت، صورت از بالا به پایین و سپس دست راست و چپ از آرنج تا سرانگشتان شسته می‌شود. پس از آن، با رطوبت باقی‌مانده وضو، جلوی سر و روی پاها به ترتیب و حدود مقرر مسح می‌شود. مانع، ترتیب و پیوستگی باید رعایت شود.

### پرسش ۱۱۰ چه موسیقی‌ای گوش می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «انتخاب واقعی من [نوع یا نمونه واقعی] است.» در بیان حکم شرعی، موسیقی مناسب مجالس لهو و گناه و تشخیص موضوع، تابع فتوای مرجع است. پاسخ شخصی را از حکم کلی جدا کنید و شنیدن اثری را که نمی‌شناسید، ادعا نکنید.

### پرسش ۱۱۱ به چه جاهایی سفر کرده‌اید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «به [مقصد واقعی] سفر کرده‌ام و نکته‌ای که آموختم [تجربه مشخص] بود.» اگر سفر کمی داشته‌اید، همان را بیان کنید؛ تعداد سفر معیار صداقت یا توان حرفه‌ای نیست.

### پرسش ۱۱۲ آیا نماز شما قضا شده است؟

**پاسخ پیشنهادی:** درباره سابقه شخصی، صادقانه و کوتاه پاسخ می‌دهم. اگر نماز واجب قضا شده باشد، تکلیف قضا را طبق رساله انجام می‌دهم و برای پیشگیری از تکرار برنامه‌ریزی می‌کنم. پاسخ ساختگی برای مطلوب‌بودن ارائه نمی‌کنم.

### پرسش ۱۱۳ نماز آیات چند رکعت و چند رکوع دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** دو رکعت و در هر رکعت پنج رکوع؛ در مجموع ده رکوع دارد. پس از رکوع پنجم هر رکعت، دو سجده انجام می‌شود. شیوه قرائت کامل یا تقسیم سوره باید مطابق دستور رساله باشد.

### پرسش ۱۱۴ با فردی که نماز نمی‌خواند چگونه رفتار می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** با احترام و بدون تحقیر رفتار می‌کنم. اگر زمینه گفت‌وگو و اثرگذاری باشد، درباره پرسش‌ها و موانع او می‌شنوم و توضیح متناسب می‌دهم. در مدرسه، حقوق آموزشی و کرامت دانش‌آموز را به قضاوت درباره زندگی عبادی او وابسته نمی‌کنم.

### پرسش ۱۱۵ نماز شکسته چگونه است؟

**پاسخ پیشنهادی:** نمازهای چهاررکعتی ظهر، عصر و عشا در سفرِ دارای شرایط شرعی، دو رکعت خوانده می‌شوند. نماز صبح و مغرب کوتاه نمی‌شوند. مسافت، قصد، محل اقامت و سفر شغلی از شرایط مؤثرند و حکم از رساله مرجع اخذ می‌شود.

### پرسش ۱۱۶ توحید در کدام بخش‌های نماز بیان می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** در شهادتینِ تشهد، عبارت «لا إله إلا الله» به یگانگی خدا تصریح می‌کند. سوره توحید، تسبیحات و ذکرهای دیگر نیز بیانگر باور توحیدی‌اند. نباید ادعا کرد که این مفهوم فقط در یک بخش نماز وجود دارد.

### پرسش ۱۱۷ سجده بر چه چیزهایی صحیح است؟

**پاسخ پیشنهادی:** با شرایط مقرر، بر زمین و چیزهایی که از زمین می‌رویند و خوراکی یا پوشاکی نیستند صحیح است؛ مانند خاک، سنگ و چوب مناسب. احکام کاغذ و حالت اضطرار جزئیات دارد. سجده معمول بر فرش جای سجده بر چیز مجاز را نمی‌گیرد.

### پرسش ۱۱۸ نجاسات اصلی را نام ببرید.

**پاسخ پیشنهادی:** ادرار و مدفوع موارد مقرر، منی، مردار، خون، سگ، خوک، کافر با تعریف و تفصیل فقهی، شراب و موارد دیگری که در فتوای مرجع آمده است. درباره اهل کتاب و برخی مایعات، فتاوا متفاوت است؛ عنوان‌ها را بدون شرایط تعمیم ندهید.

**پرسش ۱۱۹ اگر در میان نماز شک کنید وضو داشته‌اید، چه حکمی دارد؟**

**پاسخ پیشنهادی:** اگر شک در اصل وضوگرفتن باشد، نماز را نمی‌توان با فرض داشتن وضو ادامه داد و باید طبق حکم رساله وضو گرفت و نماز را اعاده کرد. اگر یقین به وضو داشته و فقط در باطل‌شدن آن شک دارد، حکم متفاوت است. شک در صحت وضوی انجام‌شده نیز بحث جداگانه‌ای دارد.

**پرسش ۱۲۰ وضوی جبیره چیست؟**

**پاسخ پیشنهادی:** وضویی است که در آن، به علت زخم، شکستگی یا مانع درمانی معتبر، شستن یا مسح معمول ممکن یا زیان‌بار است و وظیفه با شرایط جبیره انجام می‌شود. گاهی تیمم یا جمع لازم می‌شود؛ هر چسب یا مانعی خودبه‌خود مجوز وضوی جبیره نیست.

**پرسش ۱۲۱ اگر پس از غسل در درست‌بودن آن شک کنید، چه می‌کنید؟**

**پاسخ پیشنهادی:** شک پس از پایان عمل با شک در حین آن و شک در اصل انجام غسل یکسان نیست. در موارد مشمول قاعده فراغ، به شک در صحت اعتنا نمی‌شود؛ اما اگر نقص مشخصی معلوم شود، حکم جبران مطرح است. صورت دقیق مسئله از رساله بررسی می‌شود.

**پرسش ۱۲۲ تیمم بر چه چیزهایی صحیح است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** خاک، ریگ، کلوخ و سنگ با شرایط مقرر از موارد صحیح‌اند. پاکی و مباح‌بودن و ترتیب استفاده در حالت نبودن مواد، اهمیت دارد. حکم گچ، سیمان، گردوغبار یا گل باید بر اساس وضعیت و فتوای مرجع بررسی شود.

**پرسش ۱۲۳ شهدای محراب را نام ببرید.**

**پاسخ پیشنهادی:** سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی، سیداسدالله مدنی، سیدعبدالحسین دستغیب، محمد صدوقی و عطاءالله اشرفی اصفهانی از چهره‌های شناخته‌شده با این عنوان در ایران هستند.

**پرسش ۱۲۴ روزه در چه روزهایی حرام است؟**

**پاسخ پیشنهادی:** روز عید فطر و عید قربان از موارد روشن‌اند. روزه یوم‌الشک به نیت قطعی رمضان، روزه زیان‌بار و برخی موارد دیگر احکام خاص دارند. فهرست و شرایط را باید از رساله مرجع خواند؛ هر روز مشکوک، مطلقاً ممنوع نیست.

### پرسش ۱۲۵ دوره عضویت شورای نگهبان و نمایندگی مجلس چند سال است؟

**پاسخ پیشنهادی:** دوره شورای نگهبان طبق اصل ۹۲ شش سال است و سازوکار تغییر نیمی از اعضا در نخستین دوره پیش‌بینی شده است. دوره نمایندگی مجلس طبق اصل ۶۳ چهار سال است.

## مرور پرسش‌های ۱۲۶ تا ۱۴۹

### پرسش ۱۲۶ مجلس شورای اسلامی چند نماینده دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** مجلس دوازدهم با ۲۹۰ کرسی تشکیل شده است. اصل ۶۴ درباره امکان افزایش تعداد با شرایط مقرر سخن می‌گوید؛ بنابراین تعداد هر دوره آینده باید با قانون و فهرست رسمی همان دوره کنترل شود.

### پرسش ۱۲۷ نهج‌البلاغه چیست و یک پیام آن را بیان کنید.

**پاسخ پیشنهادی:** مجموعه‌ای از خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌های منسوب به امام علی است که سیدرضی گردآوری کرده است. از پیام‌های برجسته نامه به مالک اشتر، رعایت عدالت و مهربانی با مردم است. اگر عبارت عربی را دقیق نمی‌دانید، مفهوم را به عنوان نقل به مضمون بیان کنید.

### پرسش ۱۲۸ نخستین سوره در ترتیب مصحف چه نام دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** سوره حمد یا فاتحة‌الکتاب. نخستین سوره در ترتیب مصحف با نخستین آیات نازل‌شده یکسان نیست.

### پرسش ۱۲۹ اقتصاد مقاومتی به چه معناست؟

**پاسخ پیشنهادی:** در ادبیات سیاست‌گذاری ایران، به افزایش تاب‌آوری اقتصاد در برابر شوک‌ها، تقویت تولید و بهره‌وری، کاهش وابستگی آسیب‌زا و استفاده از ظرفیت دانش و مشارکت مردم اشاره دارد. نتیجه هر سیاست باید با شاخص‌های واقعی سنجیده شود.

### پرسش ۱۳۰ سجده سهو چیست و در چه مواردی انجام می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** دو سجده با دستور مخصوص، پس از نماز و برای برخی خطاهای سهوی است؛ مانند سخن‌گفتن سهوی در موارد مقرر یا بعضی فراموشی‌ها و شک‌ها طبق فتوای مرجع. همه اشتباه‌های نماز با سجده سهو جبران نمی‌شوند و موارد و کیفیت دقیق باید آموخته شود.

### پرسش ۱۳۱ آیا پس از نماز جمعه باید نماز ظهر هم خواند؟

**پاسخ پیشنهادی:** اگر نماز جمعه با شرایط معتبر و طبق فتوای مرجع، جای نماز ظهر را بگیرد، خواندن ظهر واجب نیست. درباره برخی شرایط یا احتیاط‌ها، فتوای مرجع ملاک است؛ نباید یک پاسخ را به همه حالت‌ها تعمیم داد.

### پرسش ۱۳۲ روز پاسدار و روز جانباز چه روزهایی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** در تقویم قمری، سوم شعبان، میلاد امام حسین، روز پاسدار و چهارم شعبان، میلاد حضرت عباس، روز جانباز است. تاریخ شمسی آن‌ها هر سال جابه‌جا می‌شود.

### پرسش ۱۳۳ نخستین زن و مرد ایمان‌آورنده به پیامبر چه کسانی بودند؟

**پاسخ پیشنهادی:** در روایت مشهور اسلامی، حضرت خدیجه نخستین زن و در روایت شیعی، امام علی نخستین مرد یا نخستین فرد از مردان است که ایمان آورد. سن و موقعیت تاریخی امام علی در آغاز بعثت باید در توضیح در نظر گرفته شود.

### پرسش ۱۳۴ وظایف قوه مقننه چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** قانون‌گذاری در حدود قانون اساسی، تصویب بودجه و استفاده از ابزارهای نظارت مانند سؤال، استیضاح و تحقیق و تفحص. بررسی شکایت موضوع اصل ۹۰ نیز از وظایف مجلس است. قوه مقننه مستقیماً جای دستگاه اجرایی یا دادگاه تصمیم نمی‌گیرد.

### پرسش ۱۳۵ «بیداری اسلامی» به چه رخدادهایی اشاره دارد و آغاز اعتراض‌های عربی کجا بود؟

**پاسخ پیشنهادی:** این عنوان در بخشی از ادبیات سیاسی ایران برای اعتراض‌ها و دگرگونی‌های کشورهای عربی از سال ۲۰۱۰ به کار می‌رود. موج موسوم به بهار عربی از تونس آغاز شد و به کشورهای دیگر گسترش یافت. ماهیت و نتیجه رخدادها در همه کشورها یکسان نبود.

### پرسش ۱۳۶ تولّی و تبرّی چیست؟

**پاسخ پیشنهادی:** در آموزش شیعی، تولّی به دوستی و پیوند با اولیای الهی و تبرّی به بیزاری از دشمنی و ظلم در برابر آنان اشاره دارد. این مفاهیم مجوز توهین، خشونت یا نقض حقوق دیگران نیستند.

### پرسش ۱۳۷ اگر پاسخ سؤال دانش‌آموز را ندانید، چه می‌کنید؟

**پاسخ پیشنهادی:** صادقانه می‌گویم برای پاسخ دقیق نیاز به بررسی دارم. سؤال را روشن می‌کنم، منبع معتبر می‌یابم و در زمان مشخص با پاسخ و توضیح برمی‌گردم. ندانستن موقت را با حدس یا پاسخ غلط پنهان نمی‌کنم.

### پرسش ۱۳۸ نخستین و آخرین پیامبر در باور اسلامی چه کسانی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** حضرت آدم نخستین پیامبر و حضرت محمد آخرین پیامبر و خاتم پیامبران دانسته می‌شود. عبارت «پیامبران اسلام» در سؤال قدیمی، در اینجا به همه پیامبران در باور اسلامی اشاره دارد.

### پرسش ۱۳۹ نماز عید فطر چگونه خوانده می‌شود؟

**پاسخ پیشنهادی:** دو رکعت است؛ در رکعت اول پس از حمد و سوره، پنج تکبیر و قنوت و در رکعت دوم چهار تکبیر و قنوت دارد، سپس رکوع و سجده انجام می‌شود. حکم وجوب یا استحباب و شرایط جماعت در عصر غیبت، تابع فتوای مرجع است.

### پرسش ۱۴۰ نهج‌البلاغه چند خطبه دارد و چگونه درباره مطالعه آن پاسخ می‌دهید؟

**پاسخ پیشنهادی:** در شماره‌گذاری رایج نسخه صبحی صالح، ۲۴۱ خطبه دارد؛ شمارش بعضی چاپ‌ها متفاوت است. درباره مطالعه شخصی، بخش واقعی خوانده‌شده و یک نکته مشخص را بیان کنید، نه ادعای مطالعه کامل بدون آشنایی با متن.

### پرسش ۱۴۱ چه رتبه، مقام یا افتخاری دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «در [رویداد واقعی و سال]، رتبه [عدد واقعی] را در سطح [مدرسه، منطقه یا کشور] کسب کردم و مدرک آن موجود است.» اگر افتخار رسمی ندارید، همان را بگویید و دستاورد واقعی دیگر را توضیح دهید.

### پرسش ۱۴۲ کدام سوره به «قلب قرآن» مشهور است؟

**پاسخ پیشنهادی:** سوره یس در روایات و فرهنگ دینی با این عنوان شناخته می‌شود. این عنوان را از تقسیم‌بندی رسمی اجزا یا نام اصلی سوره جدا بدانید.

### پرسش ۱۴۳ به کدام شاعر معاصر علاقه دارید؟

**پاسخ پیشنهادی:** «به [نام شاعر واقعاً مطالعه‌شده] علاقه دارم؛ چون [ویژگی مشخص].» یک اثر و برداشت خود را بشناسید. اگر شعر را دقیق حفظ نیستید، با ذکر نقل به مضمون از تحریف عبارت پرهیز کنید.

### پرسش ۱۴۴ آیا شکستن نماز واجب از روی اختیار مجاز است؟

**پاسخ پیشنهادی:** شکستن نماز واجب بدون عذر شرعی جایز نیست، اما برای ضرورت‌هایی مانند حفظ جان یا موارد مجاز و لازم دیگر حکم متفاوت دارد. پاسخ کوتاه «همیشه حرام است» استثناهای مهم را حذف می‌کند.

### پرسش ۱۴۵ لباس نمازگزار چه شرایطی دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** با تفصیل و استثناهای رساله، باید پاک و مباح باشد و شرایط مربوط به اجزای مردار یا حیوان حرام‌گوشت رعایت شود. برای مردان، حکم طلا و ابریشم خالص نیز مطرح است. پوشش لازم و مقدار آن بر اساس وضعیت نمازگزار تعیین می‌شود.

### پرسش ۱۴۶ مکان نمازگزار چه شرایطی دارد؟

**پاسخ پیشنهادی:** حق استفاده از مکان، امکان انجام درست واجبات، استقرار لازم و شرایط محل سجده باید رعایت شود. محل قرارگرفتن پیشانی باید پاک و مناسب سجده باشد. نجاست بخش دیگر مکان، اگر به بدن یا لباس سرایت نکند، با نجاست محل سجده یک حکم ندارد.

### پرسش ۱۴۷ پیامبران اولوالعزم چند نفرند و چه کسانی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** در آموزش رایج اسلامی، پنج نفرند: نوح، ابراهیم، موسی، عیسی و محمد.

### پرسش ۱۴۸ اصول دین و اصول مذهب چه تفاوتی دارند؟

**پاسخ پیشنهادی:** در تقسیم‌بندی رایج، توحید، نبوت و معاد اصول مشترک اعتقادی معرفی می‌شوند و عدل و امامت از اصول مذهب شیعه‌اند. در آموزش عمومی شیعه، هر پنج مورد با عنوان اصول دین نیز بیان می‌شود؛ مقصود هر دسته‌بندی را باید روشن کرد.

### پرسش ۱۴۹ چهارده معصوم و پنج تن آل‌عبا چه کسانی هستند؟

**پاسخ پیشنهادی:** در باور شیعه، پیامبر اسلام، حضرت فاطمه و دوازده امام، چهارده معصوم‌اند. پنج تن آل‌عبا عبارت‌اند از پیامبر، حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین.

# منابع و یادداشت تدوین

این ویرایش بر پایه بازخوانی کل فایل ۷۴ صفحه‌ای ارسالی تدوین شده است. متن‌ها ویرایش و دسته‌بندی شده‌اند، پرسش و پاسخ از هم جدا شده و پاسخ‌های ناقص یا فاقد پاسخ با متن آموزشی تکمیل شده‌اند. «پاسخ پیشنهادی» پاسخ افزوده یا الگوی تمرین است و نقل لفظ‌به‌لفظ منبع نیست. پاسخ‌های این مجموعه تضمین قبولی یا اعلام سؤال‌های قطعی مصاحبه نیستند.

بانک پایانی ۱۴۹ پرسش واقعی دارد. پرسش «احتیاط واجب» از سؤال قبلی جدا شده و شماره‌گذاری نامنظم جزوه به صورت پیوسته درآمده است. پرسش‌های مشابه برای حفظ ترتیب و پوشش موضوعی باقی مانده‌اند.

پاسخ‌های مربوط به سابقه، خانواده، شهر، مرجع شخصی، مطالعه و تجربه باید با واقعیت داوطلب تکمیل شوند. برای شهر نامشخص یا تجربه شخصی، نام و سابقه فرضی ساخته نشده است. اطلاعات داخل کروشه محل تکمیل پاسخ است.

احکام فقهی با استفاده از منابع رسمی بازبینی شده‌اند؛ در موارد اختلاف فتوا یا وابستگی به شرایط، رساله و استفتای مرجع تقلید خود فرد ملاک عمل است. نمونه عددهای آب کر و مسافت سفر با نام مبنای فتوا آمده‌اند.

برای تفکیک مقررات قدیمی جزوه از متن جدیدتر، در پاسخ‌های شوراها به مصوبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۰ ارجاع داده شده است. در گزارش ۲ آبان ۱۴۰۵ معاون دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، بازنگری تازه هنوز در مرحله بررسی نهایی و ابلاغ معرفی شده است؛ پیشنهاد بازنگری را نباید خودبه‌خود مقرره ابلاغ‌شده دانست. احراز ابلاغیه‌های بعدی، تمدیدها و دستورالعمل سال تحصیلی برای اقدام اجرایی ضروری است.

رویدادهای سیاسی و جدول دولت در بستر تاریخی خود مشخص شده‌اند. اطلاعات سمت‌های روز با تاریخ بررسی آمده است. خبر، نام مسئول و آخرین سخنرانی باید نزدیک روز مصاحبه دوباره کنترل شود.

## فهرست منابع بررسی‌شده

### فایل ارسالی «سوالات مصاحبه حضوری انتصاب مدیران مدارس»

منبع اصلی، ۷۴ صفحه؛ مبنای بازخوانی و ترتیب موضوعات

### نمونه پرسش‌های مصاحبه انتخاب و انتصاب مدیران مدارس

سؤال‌آباد؛ بررسی الگوی سؤال و محورهای پاسخ، نه مرجع مقررات

### رساله و استفتائات رسمی آیت‌الله سیستانی

sistani.org • ابواب تقلید، طهارت، نماز، روزه، خمس و زکات

### آشنایی با هولوکاست

دانشنامه موزه یادبود هولوکاست ایالات متحده؛ مستند تاریخی

### تورم؛ مبانی اقتصادی

IMF • عوامل و سازوکار تورم

### توضیح‌المسائل؛ احکام آب‌ها

sistani.org • مقدار آب کر و احکام طهارت

### متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

shora-gc.ir • پایگاه رسمی شورای نگهبان

### آیین‌نامه اجرایی مدارس، مصوب ۱۰ مرداد ۱۴۰۰

متن مصوبه؛ مواد ۱۳ تا ۲۲ درباره شوراها؛ بازنشر معاونت سنجش و آموزش

### آیین‌نامه اجرایی مدارس؛ فصل‌های تکمیلی

متن مصوبه ۱۴۰۰؛ مقررات برنامه درسی، سلامت، امور مالی و کارکنان

### رهبری برای یادگیری؛ گزارش جهانی پایش آموزش ۲۰۲۴/۲۰۲۵

UNESCO • رهبری آموزشی، همکاری و رشد حرفه‌ای

### مداخله‌های رفتاری مثبت در مدرسه

UNICEF • راهنمای محیط حمایتی و مدیریت رفتار

### حمایت کلاسی از دانش‌آموزان دارای اختلال نقص توجه و بیش‌فعالی

CDC • راهکارهای آموزشی و همکاری خانواده و مدرسه؛ بازبینی اکتبر ۲۰۲۶

### توضیح معاون دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، ۲ آبان ۱۴۰۵

خبرگزاری تسنیم؛ بازنگری آیین‌نامه در مرحله بررسی نهایی و ابلاغ

### گزارش دیدار رئیس قوه قضائیه با رهبری، ۲ آبان ۱۴۰۵

خبرگزاری آگاه؛ تطبیق نام و سمت محسنی اژه‌ای

### پیام رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۸ شهریور ۱۴۰۵

خبرگزاری تسنیم؛ تطبیق نام و سمت صادق آملی لاریجانی

### گزارش‌های نماینده ویژه سازمان ملل در امور سوریه

UN • گزارش اکتبر ۲۰۲۶ درباره انتقال سیاسی و چالش‌های جاری

تاریخ بررسی منابع و تدوین این ویرایش: ۱۱ آبان ۱۴۰۵، برابر با ۲ نوامبر ۲۰۲۶.